

EPISTOLÆ  
JOANNIS RAVISII  
TEXTORIS,

Non vulgaris eruditionis:

Nunc recèns, in gratiam studio-  
sæ juventutis, multò quàm  
antehac unquam emen-  
datiores in lúcem  
editæ.



CANTABRIGIÆ,  
Ex Academiæ celeberrimæ Typo-  
graphico. 1635.

THE HISTORY  
OF  
JOANIS RAVASI

THE HISTORY

NON VULGARE CANTIONE

Music scores in several fields

in various forms

3/3

942



EX LIBRIS OF THE  
BRITISH MUSEUM LIBRARY

A D  
LECTOREM TEXTORIS,  
*in bonis literis Alumnus.*

**C**um certò viderem, Lector amice, non  
defuturos otiosz garrulitatis & quali-  
tatis importunæ homines, qui Textori  
viro clarissimo vitio verterent, quod  
has Epistolas emisisset in lucem (su-  
mus enim naturâ ad maledicendum proni) putavi  
meâ interesse, nec interesse tantum, at oportere,  
ut hanc refellendz calumniæ provinciam, et si non  
zquam viribus, humeris tamen meis imponerem,  
quanquam ex Phavorini philosophi sententia ani-  
mo dubitabâ, turpius esse frigidè & exiguè quen-  
quam laudare, aut cum à nota eximere, quâm in-  
sestanter & graviter vituperare. Primum omnium  
velim scias, quod facile (puto) tibi persuadebis,  
non in hoc scriptas has esse Epistolas, ut ederentur:  
tum quod neque ab autore elaboratas, neque  
exquisitè comptéve tornatas expertus viderem,  
tum etiam quod non ignoraret vir ille multiferus,  
non eodem scribendum esse stylo crudis & imma-  
tutris adhuc ingeniis, quo foecundis & felicissi-  
mis: sequutus hac in re optimam vivendi ducem

naturam, quæ, citra omnem exceptionem, nunquam nisi ex rudibus & adhuc imperfectis ad eliminatoria consurgit. Exemplo erunt aviculæ, prius incerto quodam alarum reinigio per dumeta, pérque spinas yolitantes, quām eleganti illā & frequenti corporis agitatione sese in altum aëra elevent. Ut enim non est credibile, tēnēllum adhuc stomachum durissima & amara quæque digerere, cui vel mollicula omnia, & planè mellita vomitum provocant, pariūntque fastidium: ita sanè non est verisimile, ut hi majoribus non succumbant oneribus, qui permodico faticant, rudes adhuc & elementarii. Ceterum, lector benevole, si quid non satis tersum aut politum occurrat, tuꝝ erit prudentiæ, partim necessitati, partim etiam juvēnum in scribendo incuriæ atque adeo ignorantia, non autoris culpa ( quæ nulla est ) id totum adscribere. Bene vale, & tuum ac meum Textorem votivas preces Deo oblaturus in memoriam reyoca.

### DISTICHON.

*Quid graphijs limâve opus est? exporrige frontem:  
Nil tibi cum larvis hic, pie lector, erit.*

# JOANNIS RAVISII TEXTORIS

## *Nivernensis* Epistola prima.

**H**abui jampridem in votis, mutuis te ver-  
bis convenire, & paucis admodum, que  
in rem tuam sint, amicorum precibus hor-  
tari. Cœnabamus pridie hujus dœi domi  
mea ego & aliquot amicorum tuorum, qui te à par-  
vulo semper sibi demeruerunt. Inter cœnandum cùm  
variis de rebus una loqueremur, accessit insperatus  
nescio quis nuntius, tuus (ut dicebat) familiaris. Pro-  
tinus (ut liberorum curiosi sunt parentes) mater tua  
percunctari cœpit, quomodo esset filio suo, quām pro-  
sperè valeret, quantumque in literis profecisset. Re-  
spondit ille, bene quidem tibi esse, tēque parentum mo-  
nitis ubique semper acquiescisse, praterquam quod li-  
terarum studia non amavisses. Quod ubi accepit pa-  
perrima illa muliercula, miserum me, quantum indo-  
luit! Verba mea apud te fidem non caperent, si ejusdem  
de tua hac negligentia querimonias tibi aperirem. In-  
doluit siquidem vehementius, quām ne credi valent.  
Te oro, si hactenus dementaveris, nunc respicias, &  
ad literas animum convertas. Si enim tuā semper  
negligentiā Epimenidēs (quod asunt) somnum in dor-  
mires, esse è causa mortis, que tibi fuit vita. Vale.

## EPISTOLA II.

**A**amicorum tuorum permulti sat is agre tulerunt, quod quotidiani penè conuicii cui se honorū jampridem monuerint, neque tamen afflatis eorum clamoribus locum reliqueris. Volebant, & ita sperabant futurum, opera tua, que jam diu cum blattū ac tineis rixantur, in lucem emitti: cùm ut ex ea edizione aliquid tibi laudis accoderet; tum etiam, ut indi fructum caperent studiosi adolescentes. Quam, queso, jaelluram faceres, si nostris omnium votis responderes? Existimásne parentibus esse permolestem, repulsum à te pati, à quo omnia sibi promiscebant? Ne sum adeò imprudens rerum, ut non facile videam nihil non maturum & concoctum curiosis hominum iudiciis committi oportere. Quinctiam summorum quoque scriptrorum opera & labores criticis letterum singulis & litoris plerunque vapulant. Nihilominus cùm multos annos tu (hoc est, homo doctissimus) vigilias tuas ad unguem climaveris: securè (nisi quidem sententiā) potes patere, quod jampridem paturis. Ego enim te extra omnem litoriarum & obscurorum aleam esse dijudico: neque jaelluram ullam inde futuram video, pratorquam quod decilem tibi juventus demereberis, & amicorum precibus servias: quibus si non parreas, quatinus cori vivi, tamdiu male audios. Vale.

## EPISTOLA III.

**P**udet me nostri hujus seculi, quo jam ea inolevi consuetudo, ut si quis vel proletarium, vel semido-

ētra opus aliquod rudi (quod aīunt) Minervā com-  
pēgorū magis, quām fabrefecerit, dignum statim  
existimemus, quod nihil non vellicantibus hominum  
iudiciis committatur, quōdque lecturiant omnes, &  
emperiant. Quasi verò non ēset nobis compertum,  
nisi essetque adeò elūsum, quod non interdum le-  
ctorum unguibus & graphiis expungatur severissi-  
mis. Quorsum verò hec, roget aliquid? Hortabarū  
me paucis abhinc diebus, ut ego frivolas quasdam  
nugas, à me tumultario & interrupio plerunque  
studio congestas, curarem imprimendas: quinetiam  
me stultitiae arguere videbaris, quod tamdiu hoc  
ipsum facere supersedisse. Natū ipse multum deli-  
ras, qui Horatii non perpendis consilium, monentis,  
nè precipitetur editio, nonūtque prematur in annum.  
An vero non vides plerosque prima in dicendo cele-  
britatis viros, deletilos Censorum spongias pertulisse?  
Si ergo has mei laboris primissas eventilarem, quid  
indē futurum diceres, cūm nihil dum commentatione  
dignum scripserim, nihil, quod marcentem lectoris  
stomachum non magis ad somnum provocet, quām ad  
ampliōs legendum evarberet? Quicquid habeo, pa-  
rentibus refero accepimus: magis tamen nitar honorē  
meo consulere, quām iucantis eorum iudiciis temere  
assentiri. Vale.

#### EPISTOLA IV.

**C**um propter voluptates èo tuis te parentes  
miserrunt, quò solent, qui bonas amant discipu-  
nas: de operam, quæso, ut eam, quām de te copiari  
omnes,

omnes, non fallas opinionem. Dicebam novissimis, quas ad te dedi, literis, quantum matri tuae doluisset, quod accepisset, te parum adhuc, aut nihil omnino, in bonis literis promovisse. Esse maligna conditionis, si amicorum (qui tibi honesta & profutura consulunt) precibus nihil condonares. Tum est nobis obedire, ut nostrum, te hortari. Aliquidne tibi suademus, quod factu non sit utile? Nos, si nescis, tua, non nostra utilitatis satagimus. Negligentiam tuam & inertiam siveque de que ferremus, nisi eam sciremus tibi futuram detrimento. Fac ergo quod monemus, & prospere tecum agetur. Si enim feceris, omnia ex animi sententia abunde tibi suppeditabimus. Vale.

### EPISTOLA V.

**C**um certò videoas ad nullius rei summam nisi praecedentibus initii perveniri posse, miror maxime quod minores disciplinas (sine quibus tamen non est majoribus locis) adeò spreveris, ut earum studio tibi omnino interdixeris. An quia procul ab ostentatione positae sunt, inutiles propterea, & infringifere tibi videntur? Usu venit, ut qui minoribus primum elementis exerceri vel recusant, vel erubescunt, in his qua sublimiora sunt, infirmum ingenii sui captum prebeant, & experiantur. Neque enim credibile est firmum fore edificium, quod invalidis ruinosisque nictiis fundamentis; aut eos magno oneri non succubituros, qui permodico satiscunt. Si saperes, aliora non molireris; sed potius imitareris aviculas, quanidis suis nunquam egrediuntur implumes, neq; prius

rius aëris corpuscula committunt, quam, facta pri-  
mam periculū, sese idoneas ad volatum didicerint.  
Vale.

## EPISTOLA VI.

**E**mergent quotidie nova mihi anxietates, que  
animum meum suprà quam cuiquam credibile  
sit variè distorquent. Sed nihil est, quod dolorem me-  
um magis adaugeat, quam cum surpissima tua vita  
venit in mentem. Effluxit jam triennium, ex quo  
sumptu non modico tui te parentes in scholis nutrie-  
runt, tibique omnia ex animi tui sententia abunde  
suppeditarunt. Fuere tamen recepta fidei homines  
plerique, qui paucis abhinc diebus mihi narrarunt, te  
parum adhuc, aut nihil omnino, in bonis literis pro-  
movisse: ita ut tertio quodque vocabulo barbarismum  
committas. Egerū ut voles: vive tuis legibus: ego  
te missum faciam: sciveris tamen, rebus tuis pessi-  
mè consultum iri, nisi vitam in melius commuta-  
veris.

## DISTICHON.

Tot fortunati sine morbo sint tibi menses,  
Tempore quo verno parturit Hybla favos.

## EPISTOLA VII.

**N**ihil facis, ut audio, amicorum consilia: qui  
tua tamen student utilitati: Neque labore, ne-  
que gravare fero, quod verba mea sūsque déquia ha-  
bemus. Doleo tamen, quod bis non pareas, qui tibi no-  
cere,

cere, non minùs, quām prodeſſe valeant. Peſſimè, in  
viſio, rebus tuis conſuletur, ſi ſolita ſemper deman-  
tia iſtitueris, neque apud amicos culpam depreca-  
re, niſi eis acquiescas, quibus & animam debes. Va-  
le, & me ſerio, non joco laqui exiſtimes. Nam niſi  
feceris quod moneo, periclitaberis parum tibi frugi  
accidere. Iterum vale.

### DISTICHON.

Non priuſ incurras duri contagia morbi,  
Quām ſeſe immiti copulet agna lupo.

### EPITOLA VIII.

**S**l existimarem liſeras meas aliquid ad ſtromachum  
tuum fakturas, tibi que ſore plauſibiles; ego te non  
minùs ſcribendo ſatiarem, quām tuis iſpe clamoribus  
ad hoc agendum me jampridem compulſiſt. Cul-  
pam enim deprecarī, aut noxā me eximere non po-  
ſem, ni repulſam à me patueris, cui te baſterus ſu-  
tum devoraviſt, quēmque tuis ſemper opibus juuifiſt,  
& confiliis. Sed cūm videam eorum nomen pericli-  
tari maximè, qui ſuas inopias viriſ ſaltē eruditis,  
niique ſimilibus, non tam legendas, quām riſendas  
exponunt, & euouſiant: ego iſtrumq[ue] deter-  
ritus conſcientiā, nugas meas tanti viri iudicio non  
auſim exponere. Nam iſ ſcriboremo, riſum (certò ſcio)  
moverent tibi moſi barbariſmi, & te ab amore mai-  
fortaffe diuertereſt. Quare noſtra vellam depreca-  
tioni ueniam non deroges. Vale deuſe liſtorum.

DISTI-

## DISTICHON.

Sint tibi tot nummi, tot opes, aurique talenta,  
Poma quot Alcinoi nobilis hortus alit.

## EPYSTOLA IX.

**E**X quo tempore ad bonam frugem te recepisti, et  
eiusque ab eorum commercio, quos, more pecu-  
dum, Veneri & voluptatibus non pudet indulgere:  
tantam ubique locorum famam sui nominis concitau-  
isti, ne dicatum compitum inque te predicent omnes, ac  
Deum pend faciant. Quid si eo, quo cepisti, pede per-  
reveris, curio scio, tantam amicis futuram inde leti-  
ziam, ne nè digitum quidem transuersum à nominis  
tui commendatione recessuri sint. Pater tuus ( nihil  
communis car ) tantam ex ea re cepit voluptatem, ut  
jam se eorum ribi devovisse, relittiisque omnibus ali-  
is, quos habet, liberis, in suam minus jura esse utilita-  
tem videntur. Quare prudenter, mea quidem sen-  
tientia, fecoris, si à scopo virtutis non declines. Vale,  
& regale monimentum sequere.

## EPYSTOLA X.

**C**redulas, ne opinor, re suis verbis fore mihi  
formidolosum, cum nuper irasceris, evome-  
resque quicquid in buccam veniret. Non sum is qui  
fulguria ex vitro reformidem, cuiusque terrori sint fu-  
tile. & importune, qualibus tunc temporis strepe-  
bas, comminationes. Convictia tua nullo me detrimen-  
to sufficiunt. Si tamen solida semper loquacitate sto-  
machum

machum mihi moveris, faciam te tua stultitia paenitente: secus enim illata tibi injuria culpam praestarem; cum tamen rebus tuis, perinde ac meis, haec bonus semper consuluerim. Vale.

## EPISTOLA XI.

**N**escio quād odiosa mihi semper fuerit superba & impudens hominum arrogantia, eorum maxime, qui cūm ex humili & peregrina conditione ad perpinguum concenderunt, adeo protinus insolens, primaq; paupertatis obliviscuntur, ut neminem praescudant hominem. Cujusmodi morbo quoniam totā laboras cervice, periclitari mihi libuit, possem necne aliquo velut bellaboro contagiosam hanc cerebri tui expurgare dementiam. Qui utinam pressius paulo generis tui ilitatem examinares, ac reminisceris, quoties paucis tuis ostiis domesticarimque stipem emendicavit. Tu pridie quād huc venisset, nō obolum quidem habebas, unde restis emeres. Nudus eras, tanquam ex matre. Si benignior es etiā fortuna luserit, & utramque (quod dicitur) mammam dederit lacilandam, debes propterea tantum tibi arrogare, tuoque indulgere supercilios, ut jam pavonis fabellum & exuvium leonis prae te feras. Si dūtrias illas tua virtuti magis, quād fortuito casu al scribis, totā erras viā: nam si fortuna ex hominum meritis opes dispensaret & largiretur, multi certe emendicarent, & inediā consumerentur, quād bondum habent myrmecias: multis contrā (in quos nō vercatur eadem fortuna) opulenterent, & inachmia grandine

grandine operirentur. Quare nosce te ipsum, & tuorum naturalium, qui ortu Nili sunt obscuriores, remissere. Vale.

## EPISTOLA XII.

**N**on desisto literis ferè quotidianis aures tuas onerare, tēque hortari, ut verbis antiquariis & inusitatis tibi interdicas. Nihilominus tamen quosiescūque scribis, tota tua oratio obsoletis adeo scatet vocabulis, ut conjectare plerunque me oporteat, quid fibi velint tua verba. Nescio an inusitatum ejusmodi sermonem gratum cuiquam existimes: scivaris tamen tantum mihi displace, quantum literatis placet. Cicero. Pluris multò facerem protritas & proculatas dictiones, quam priscas illas, que nec tibi frugem afferunt, nec eruditis voluptatem. Proinde ( si me ames ) Phavorinum sequare, consulentem, ut verbis utamur presentibus, & moribus priscis vivamus. Vale.

## EPISTOLA XIII.

**N**uper mihi quidam retulerunt, cō te impudenteria consendisse, ut jam non erubescas cum ganeonibus perditissimisque patrimoniorum decoctoriis conversari, qui omnia prandiorum gurgitibus absunt & abligurint. Quod ubi primum acceperī, non potuī à lacrymis temperare: adeo me tne calamitatis miseruit. Quid autem de patre tuo loquerī vix certe fidem impetrarem, si verbis vellem consequi quantum se distorquent & excruciet.

Miroz

Miror quod te non pudens tua immunitas, quia  
crepum illum morti & capula vicinum, & jam in  
Proserpina ( quod dicitur ) peculio annumeratum,  
sic affligas: qui ab amore tui nunquam ne latum qui-  
dem unguem recessisse vixit est. Egeris ut voles,  
nunquam ramen satyras & virulence linguarum  
verbora declinabis, quantisper ad bonam frugem te  
recooperis. Vale.

### EPISTOLA XIV.

**Q**uoniam miseriam sibi fabricant, & asciam cruentus  
suis illidunt, si forè fortuna in discrimen alii  
quod impegerint, non est quod cuiquam irascatur,  
aut in alio quam seipso, acerbatis sua ulti-  
ma. Tu ubi satè Veneri & gula indulsis, viru-  
tè quoque omnes, reclamantibus ne quicquam ambois,  
te volegas: èo tandem miserie redactus es, ut quoniam  
te veritas, aut quem implores, nescias. Quis  
quaso in culpa? Nonne certatim omnes hoc ipsius  
prediximus tibi futurum? Verba nostra contemptus  
tibi fuerunt & ludibrio. Nunc si tua unius causa in-  
fortunium seras, patienter patere. Vale.

### EPISTOLA XV.

**I**ncredibilis me tenet admiratio, quod crescenti-  
bus annis nihil plus sapias, quam cum in puerili-  
bus batutires cumabulis. Nemo est adest delirans  
animè, quem sive tandem frustis non paeniteat. Te  
vero nec piget, nec pudet, rebus tuis etiam pessimum  
cannibis, omnèisque naso te suspendentibus, & por-  
sticis

sticā eludentibus sanguī, quōd nūces nonqūm reliquē-  
ris. Dic quāso, quonām modo apud pārentes super  
vīcā rādonabera, nīsi hīs ignorātia tōnebris emer-  
gās. Enīrō nobis in summa vōtōrum bēne sempē-  
do te mēxerī, tēque nūllo nōn honoris genēre pōsē-  
qui. Viderētūne tibi vacātis opera, sī hīs abēdīrēs,  
qui tūa fācītūm utilitātis? Hactēnus quāntā māxī-  
mā pōtīi bēnevolētā, tē monui. Verūm, nīsi blān-  
dīs hījūs mōde vērbis animis tūis remalleſcat, pī-  
ceps in cōvītātē mutābo, tūisq; (quād dīci, solēt) re-  
pīngām dolorib; vālē.

## EPISTOLA XVI.

**N**escio quid in patrem deliqueris, tamen nōd-  
usquātūs cūm opīstolām tūam me pāsēnse-  
legeret, vīsus ēst mīhi frontēm caperare. Est enim  
cēdiblē, aut barbarīsmūm aliquēt reperiſſe, aut  
aliquēt alīud ignorātīe tūe fecīſſe pērīculūm. Da  
opēram quāso, ut cūm in amore tūi contineas, ejūſq; co-  
indignationē exarmēs. Quod erit tibi factū facile,  
sī quid in bōnīs literīs te pōſsecīſſe viderit. Hac ego  
jām pīdēm rācītē & in aurēm tibi dīxerām: iterūm  
dico, nē pōſſīat excūſationīs vēnīam fore tibi cāſi-  
dās. Obſeruāre debes quāntūm hactēnus te dīlexerīt,  
cūm nīhīl unquām tibi dēceſſe permīſerīt. Nīſi fecē-  
rīs quād mōnēo, pēſſīmē rēbus tūis vīdeo cōſultūm  
īrī: nam pīaſter lūdibrium, quo affīctīrīs, amici tūis  
omnēs te dēſerēnt, quād ſī ſītā, quāmodo vīvēs, nūllo  
mānūm pōrīgēntē? Vālē.

## EPISTOLA XVII.

**E**o formæ, quando rediatur, nescio; quæm cùtissimè  
stamen potero, redibo. Commendo tibi rem do-  
mesticam. Suffragium meum demereberis, si me  
absente fini tumultu omnia & citra pulv'ris jactum  
sese habeant: ita vivas, ut nihil i'q' te notatu dignum  
percipiant liberi mei. Habent enim nasum, & bac  
propriæ observant, qua deteriora sunt. Si cui flagitio  
succumbas, reminiscetur, nec te poterant revereri,  
quæm criminis obnoxium cognoverunt. Quod si incul-  
param tuam vitam percepient, non solum mandatis  
tuis assurgent, sed & aspectum reformidabunt.  
Vale.

## EPISTOLA XVIII.

**P**Verum habeo eleganti formâ, & ingenio facili-  
quem, quoniam magnam spem futura virtutis pol-  
licetur, studio literarum devovere constitui, & tua  
primum committere discipline. Siquid sub te profe-  
cerit, faciam ut tui te laboris non pœnitentia. Siquid  
fortasse tibi offerat, nolo ut a'fem quidem, aut eo plus,  
in muneribus ab illo accipias. Laboribus tuis cumu-  
latè & largo fænore satisfaciam, si modò cum ta-  
lem reddas, qui aliquando suæ doctrinæ amicos om-  
nes ab injuria mortalitatis asserat, & oblivionis.  
Quod faciet, si tantum docendi illum desiderium te  
teneat, quanto descendit ille trahitur. Vale.

## EPISTOLA XIX.

**N**escio quo pacto aliena semper calamitatis teneat me commiseratio: quotiescumque tamen amici mei quid detrimenti capiunt, aut fortune flagellis vapulant & confoduntur, eorum jaclura non minus animum meum everberat, quam si ipse naufragium facerem, aut meis quoq; rebus pessimè viderem consultum. Propterea cum videam famam tuam indes periclitari, me oportet (ut dolori satisfaciam, & animus meus conquiescat) rebus suis manum dare. Omnes magnopere tristamur, quod perditissimis quibusdam & libidinis comperta nebulonibus adhreas, qui neque Deum timent, neque homines reverentur. Qui si corruptis suis moribus aliquanto diutius te inebriaverint, jam nullam tui liberandæ spem relinques, & altum erit de tuo nomine. Si eorum vinculis properè te eximas, adhuc morbo tuo mederi poterimus. Et quamvis primi tui mores patri stomachum moverint, tamen velit nolit, ab eoveniam exorquebimus, modo in hisce longius morari desinas, & meam expectationem non destinas. Per me non stabit, quo minus in parentum amorem redreas. Dii faciant, ut nostra hec exhortatio aliquem tua menti relinquat aculeum. Vale, & verborum meorum reminiscere.

## EPISTOLA XX.

**A**Mo te plusquam capiat humana mentis conjectura, Cornelii suauissime, neque est mihi frequentius

quentius vorum, quam ut tua semper voluntati respondet fortuna, & omnia ex animi sententia consequere: & si scirem operam meam tibi esse opus, accommodarem me tuis rebus, vel usque ad aras. Quum tamen venit in mentem canescens illius & decrepiti parentis tui, quem non sine nota & postica multorum sanna turpissime reliquisti, nequeo mihi temperare, quo minus ingratitudine tua drascar, vel (ut veritas dicam) impietati. Quid enim inhumanius debet dici, quam si trementem senio, & morbis affectum parentem filius gravatum videat, nendum non adjuvet, quum ratione carentibus brutis modicisque animantibus hoc ipsum sit odiosum? Ciconiae genitricum senectam in vicem educant. Olires genitores suos fessos senecta, alunt insigni pietate. Quid autem hic testimonia exemplis prepono domesticis ad vernaculis? Canes ipsi ultimos suam morte tutantur se numero: a quibus tamen nil prater vilissimam stipem (utpote modica panis, idque hordeacei, fragmenta) suscipiunt. Neque moveris, tuam ipsius naturam videri brutis deteriorem? Quis hoc non execretur? Quis temperet in vestibus? Pater tuis assidue languet. Nulla non horum laborat morbo, & capris ipsis (quod alunt) est febriculosis: neque tamen morienti dextram porrigit. Domini immortales, ut jam exultat probitus! ut pessum iere boni mores, quum jam natos nihil parentum misereat! Dic bona fide, si nunc epulari lantè, si abunde rerum omnium tibi suppetit, id ipsum cui acceptum referri convenit, nisi patre, cui visum ipsam debet etiam hunc? Medicarisse impudenterisse,

me, quid de te vicatim predicerur, aut quanto tibi  
crimini vertatur, cum mitidam & bene curatae cuncte  
ac probè saginato corpore incedis ampullosum, patre  
tuo jam semimortuus? Mortuam Muranam flevit  
Hortensius orator multos dies atratus: in patris mor-  
tientis non miserebatur? O mala tempora! O perdi-  
tam etatem! Velim, nolim, iaceam oportet. Plura  
enim dicere non permittit animi aegritudo. Superest  
tantum, ut resipiscas, aut non aegre feras, si ab amore  
tui recessero. Vale.

## EPISTOLA XXI.

**Q**uam bene decipiuntur, qui dominus vestrae ru-  
inam sperant propedium tuum virum restau-  
raturum iri, quum tu (cujus interest assiduo labore  
Lucrum venari, & domesticum verum satagere)  
non solum nihil acquiras, sed & jam pars devo-  
res, ludisque & convivis omnia absorbas, que  
pertinaci & improbo sudore parentes tui collegerunt!  
Haccine est illa tui expectatio? Sic amicorum op-  
tionis respondes? Nescis (me miserum) nescis, quam  
gravem tibi tuisque facias plagam. Pigritare quam-  
diu vales, porrectisque (quod amisisti) pedibus, & in-  
suramvis aurem quiescas: tunc etiam, ne, ubi di-  
uerum studia tua somnum indormiveris, ad resi-  
piscendum ferò consurgas & expurgiscare. Demum  
si casu aliquo infortunium feras, & novercam tibi  
Nemusum experiare, quis cachinnis temperabit?  
quise tenas non suspendet? quis de te otiosa garrulua-  
re non fabulabitur? Scio verba mea nullum menis

the aculeum relictura; nè tamen causeris, tne te utilitatis nunquam monitum fuisse, neu jacturam tuam cuiquam impropriæ & impingas, docere volui, per me non stetisse, quo minus bene & prudenter vixeris. Vale, & desertam omni ornatu ac verborum laetitia epistolam boni consulas.

## EPISTOLA XXII.

**M**irum non debet videri, si nostræ etatis liberî ab omni morum honestate recesserint, & venturæ impudentes ac inverecundi ganeones unicuique jam virtuti dixerint extremum vale. Neque enim fieri potest, quin cum à nobis infantili, & ab ipso quidem semper astris corruptelam & improbitatem imbibierunt, adulti quoque tenacissime retineant. Nos, autore Fabio, (cum adhuc repunt) infantiam deliciis solvimus: gaudemus, si quid turpe & impudicum dixerint: verba nè abjectissimis quidem porcariis aut mulionibus permittenda, risu & osculo excipimus: aut (quod turpius est multo) aliis dicenda in aurem susurramus. Quid, hac innutriti contagione, ubi adoleverint flagitiis non experientur? qui priusquam hincere aut rectè proloqui possint, turpissimis & impurgabilibus maculis jam se totos & aurium tenuis immerserunt, voluptatimque deliciæ concitaverunt, priusquam quid esset voluptas agnoscerent. Demum quam illis mercedem rependent, à quibus licenter adeò & molliter sunt enutriti? Eos, ut sua turpitudinis autores arguent, & insimulabunt, nedium eis non assurgent. Pruden-

ter quocirca feceris, chì aliena jaclura melioris consiliis suggeret argumentum.

## EPISTOLA XXIII.

**Q**uoniam ego multis audientibus nuper docui, quantum pueris detrimentum afferat molis illa educatio, quam Indulgentiam dicimus; efflagitasti, ut aliquanto uberius tibi aperiam, quibusnam institutis & moribus liberos tuos formare debeas. Quod (quamvis agereferam studia mea quibuscumq; negotiis interpellari) facere tamen non recusabo, ne nihil omnino amicitia nostra videar condonasse. In primis, quod ad mores spectat, cave ne corruptis juvenibus adharent, qui pernoctant in aedie, dies integros comportant & lasciviunt. Nam si hujusmodi maculas ab infancia contraherent, nihil efferat futura probitate sperandum. Compara tibi preceptorem sanctissimum, cuius sanctitas teneriores ab injuria tueatur, proiectiores à licentia deterreat gravitas. Neque enim, si me audis, eorum doctrinae magis, quam moribus consulas: abit enim studiis magis, quam virtuti schola prodeesse. Secundum enim bene vivendi ratio prius efferat diligenda, quam vel opimè dicendi. Laboribus paulism sunt assuecendi; non tamen pondere, cui superesse nequeant, opprimendi. Si delinquantur, si mendacis convincantur, si jugum detrectent, si vel tanillum quidem remurment aut ruginentur, acerrime vapulent: neque prius parcatur flagellis, ut animadversioni temperetur, quam & arrogantis cognoscatur emollita, &

tranquilliores oleo, aut pepone molliores falti sunt.  
 Quod si verborum lenocinis iram praeceptorum delin exarmare, adulabilis eorum sermo omnino dandus est ventis. Ante omnia et a vendum puto maximus, ne eorum delictis conniverant, non consiliorum difficultatem errare, ubi palam sceleris compertis fatime. Si bene feceris, laus eorum quandoque non est suppressenda: ut eo velut gloriola fumo pellebit, acrius solito virtutis dent operam. Importuna reduntis ad te muniti festinatio plura scribere non permisit.  
 Vale.

## EPYSTOLA XXIIII.

**S**i esset ex eorum numero, qui criminarios amicorum epistolas cum bile & stomacho excipimus, non paterer tamdiu me tuis literis objurgari: aut enim desidiam meam culpas, aut arrogiam criminari, aut in voluptates reclamas. Sed cum non ignorem, te hoc alioversum facere, quam ut nomini meo matulam inuras, quicquid scribis, boni consilio: tandem abest, ut aures tuis consiliois velim occultare. Sic vita mea moribus non usquequaque probatis, adhinc tamen dubitum mihi laude, si probe monitioni assurrexero. De his habentes. Porro figura ex tuis monumentis sub incendem iam fatis revocata ministruerint, fac in lucem prodeant & eventilentur: cum ut nos pleniore obsequio tibi demerearis, cum etiam ut te ipsum ab omni incommode mortalitatis & oblitiosis afferas. Vale.

EPISTOLA XXV.

**N**escio certè si existimes re operae propriae facilius, aut multum haurire lucri, dum suorum filiorum, si dico velut superciliosus, ut quoniam meatus inimicis, ut intelligas te nec bilium trahere, ergo verbis tuis nibilis penitus duco. Nam non te traxi nimius con-  
sores mibi displiceant, omnium maximè, quis enim  
ratis alienis ingerunt (Aristarchos), & alii praedi-  
cant bene vivendum, cum ipsa surpissimè vivant. Si  
audiveris, me vel minimum peccasse, exclamans pro-  
tinus, & nasum non aliter suspendas, quam si vel par-  
rividii, vel stupri me compertum haberet. Quasi ve-  
rò mores tui inveni & in cœte unicuique non essent exp-  
plorati. Tu bonam statis tuae partem contrivisti tra-  
do, universum ferè patrimonium literariorum & artium  
prodegisti: nihilominus tamen simulata & quicquam  
unipinè sanctitate alienis illustris delictis. Dic tuon  
mè à interessu, quid agas observare. Certè dico video,  
cur pluris tuà referat, mores meos objurgare, quam  
me sceleribus tuis irasci. Propterea vel alienam vi-  
ram culpare desinam, aut ipse ducas inculpationem. Si  
cùs tua consueta nec nimis affis astimulabuntur. Vale.

EPISTOLA XXVI.

**E**xteri nequit, ut missum te faciam, nisi prius val-  
pundi in argumentum vidi, infons. Si idcirco  
te culpa carere, ac nihil considerasse, dicta vides &  
sub matutinum mendacissime convincent. Imperiorem am-  
camur inquit, suaseram tibi, ut reliquis quibusdam  
magis,

angis, Gratas amplectoreris literas: quod ab his fluxerint Latina, & ad imponendum bonis studiis Colophomis plurimum conducant; & adeo quidem, sine tua perfectius dici debuat nemo. Fidem dederas, fiduciam te quod dixeram. Neque omnino quidem statisti promissis: nam primis elementis dedisti fiduciam: verum mutata post paulò sententia, alio negotiū animatum convertisti, sola (ut credibile est) levitate ductus & inconstituta: quae te Proteo mirabiliorum arguit facile. Si dicas terrori tibi fuisse ejus rei difficultatem, non difficebor amaras esse studiorum radices; verum hanc molestiam dulcissimorum inde fraudum comes pensat utilitas. Propterea, si quid loci apud te habent nostra exhortationes, eò revertere, unde impudenter desoluisti, neque primo labore terroris: nam quis in portu credis tenebras, tibi postea sole clarissim elucent. Si annum integrum sub hoc iugo durare non graveris, nullius postea desiderabu pperam. Solus poteris sine cortice natare. Vale.

## EPISTOLA XXVII.

**V**Bi pater tuus sumptu domestica charybdis rem omnem usque ad assēm & pulvisculum prædigis, nō ostiatim liberos stipem oportet emendicare, coactus est omnes mechanici artibus colligare, prater te unius, quem meo unius beneficio Academias deuivit, nō expectatione, ut proficeret, & iustra omnium consulentes pauperem. Cecutis plurimam, si non videam, tacum mellius quam cum ceteris actum esse. Fratrum tuorum alii est alutarius, aliis lapicida, aliis

institut,

institor, alius signus, alius phrygio, alius fullo, alius pegasinus. Omnes quoque sunt, cum pauperata nocturno diurnoque labore dimicant. Nulli omnium melsus, quam tibi consultum, modo fortunam sequaris ducem, & occasionem nunc capillatam effugere, & calvum fieri non permittas. Si vis evadere in virum magne & recondita literatura, prius oportet, ut ab ipso statim principio te totum labori devoeas. Ante omnia solida jactas fundamenta, ne corrutus quicquid super extruxeris. Nullam de te mihi frugem polliceor, si remissus primum videreris, & in ipso (quod aiunt) portu impingeres. Cum te studiorum renibus satietas, non offendet me aliquantula sudoris remissio: parco tamen hec tibi indulgeas: nam qui diu nimis ab instituto opere desuescunt & ferisantur, otii consuetudinem plerunque induunt. Constituta de te mereri quam optimè, nec sententiam mutabo; nec calculum reducam, modo spem meam non defelleris. Dura patere: farnum est enim, ut se laboris tuis non paeniteat, cum satiis oles consumperis. Vale.

## EPYSTOLA XXVIII.

**V**ulgò dicoicur, eos non facile emergere, quorum virtus paupertate caligat. Quod adeò verum est, ut paucis admodum pauperibus liceat opulescere, nisi vel utramque fortuna mammam suxerint, aut prodigiosum aliquid sua communiscantur industria. Cuius infirmitas supremum illud accedit malum, quod ubique ferè gentium misericordia illudant felices, & scabios consument aquila. Neque tamen propriae melior

melior tibi conditio desperanda est: nam quantum  
hoc seculo sufficiens virtutis merces non exaltatur,  
neque iamnen usq; adeò exultarent littera, quin qua-  
dag, principibus placentur, & formillarescant literari,  
pimpinior eaque fortunam sibi ipsi sagant. Quod si  
ribil melius tuis unquam uoris accesserit, adhuc su-  
currem est, ut te studiorum tuorum non parvitas: bu-  
saltem lucifeceris, quod scientia & multarum u-  
rum cognitione à bruis differt.

## EPISTOLA XXIX.

**N**unquam ferè ad me scribis, quin opinione  
meam roges, quid de style tuo mihi video-  
tur: Sed sancè quid respondem nibil, dum certum ha-  
bo, quod certum & sui similem scribendi modum my-  
habens. Nunc enim impensis eo deloculat Lacoril-  
mus: nunc variè verborum suppositis orationem lo-  
oplecas. Nibil tamen (ut vere dicam) abhuc reperi,  
quod abhorreat à castimonia lingua Romana, neque  
est ullus, qui sermonis sui puritatem non deasculat-  
tur, nisi quibusdam molestum & grave esset auditu,  
quod pleraque triduo tibi fitigis elaborata, in quibus  
vumen temporis moleam & operis collaudasti. His  
ostentatione floureres, nihil daretur tibi prodero: dum  
ingenii gratiam studes demerari, otiosam lecta-  
rum in te garrulitatem excoris suscitásque: & fa-  
cis, ut immodicis uingis obstrepane arrogantis tua.  
Quare uido, nō, dum tibi places, multis dissipatis  
Falle.

EPISTOLA

## EPISTOLA XXX.

**H**oc enim aures tuas verbis onerare non destitit, ut & torpere desineras, & tandem aliquando ad virtutes expurgisceris. Quod te facturum dejaveras, si vetus tibi condonaretur culpa. Condonata est, & puerilem stultitiam omnes connivente oculo dissimulavimus; neque tamen experimur, te factum aliquanto meliorem. Si tui sceleris te non pudeat, periculum est, ne ea mali suboriantur consuetudo, cui, cum velis, mederi nequeas. Interrupi interim negotia mea, ut honori tuo consularem, nec me quidem pigebit hoc fecisse, modo respicias tandem, at dementari desinas. Sin pergas semper facere, ut capisti, finem faciam exhortationibus. Liberum tibi relinquetur, utram sequaris viam, voluptatisne, an virtutis. Demum si casu aliquo infortunium feras, aliorum esto judicium, quis fuerit in culpa. Vale.

## EPISTOLA XXXI.

**C**um ea fere sit omnium natura, ut suarum potius rerum, quam alienarum satagant: adeo tamen utilitas tua semper mihi fuit caræ, ut vix effinxerit momentum, quo me ceperit tui oblivio. Quare non agre feras, aut ab amore tui me recessisse arbitris, si interim utilis tuis trusear: Reclamavi, fateor, quod illiteratis quibusdam fabulis tempus contereres. Sed hoc ipsum feci, ut aliud studium completereris, unde plus fruvi: aliquanto referres. Et si non patarem tibi probatum sit, quia dico, sicut missum te sacerem. Hoc inimicis tibi persuadens, mei cuiusque seru-

semper studiosum fuisse, & quia ardenter amet, esse  
neminem: sed cum video famam tuam apud sur-  
bosas hominum linguae pericliari, tacere neque  
neque, si vellem, permetteret tua laudis desideri-  
um: quo, dispeream, si quid unquam ardenter cupi-  
verim. Vale.

## EPISTOLA XXXII.

**Q**uatuor abhinc annos frequentius literis te sa-  
lutavimus, neque tamen certiores sumus facti  
verum tuarum. Quid sit in causa, conjectare non pos-  
sumus. Credibile non est, tantis te negotiis distractum  
fuisse, ut tanto tempore nullum omnino scribendi oti-  
um potueris tibi suffrari. Aut ergo nostri te cepit  
oblivio, aut negligentia culpâ non cares. Quâm pri-  
dem enim te monuimus, ut non solum scriberes, sed ad  
nos ipse revertereris, & matrem capulo vicinam revi-  
seres. Si venires, amici omnes, quos longa tui fatigat  
expectatio, animi curas discuterent, incolumitati tuae  
gratularentur, obviis te manibus exciperent, & longâ  
salutarent prafatione. Meditare, quanto spectandi  
tui desiderio ardeant omnes. Nullâ non horâ de te  
loquimur, & vitam nobis acerbam putamus, quod  
tandem consuetudinis tuae fructu careamus. Propte-  
rea si nos amas, fac nobis aliquantulum videndi tui  
copiam. Vale.

## EPISTOLA XXXIII.

**L**audabilis mihi videtur Gymnosophistarum con-  
suetudo, apud quos praeferunt, qui nihil quotidiane  
frugis

frugis afferant, cibus denegatur. Nec minus proban-  
 da est Amasis regis Egypti sanctio, qui edicto jussit,  
 ut singuli quotannis apud cuiusque prefectura presi-  
 dem ratiocinarentur, unde vivent; eisque mors  
 inferretur, qui non facerent. Quod utinam no-  
 stro quoque seculo observaretur: Non tot passim  
 nequam, & nibili reperirentur nebulones, quos  
 ubique ferè gentium reperiuntur: quibus nullum  
 est aliud negotium, quam ut prona & obedientia  
 ventri pecora toto die crapulari, aut aliena insidi-  
 ari vita. Quorum perditos mores quotiescumque me-  
 moria repeto, videre videor desolatam & multis  
 madentem lacrymis Justitiam, que & principum  
 negligentie irascatur, & senatum jam sepulcum  
 somno, aut conniventem arguat. Et nisi obviā ab  
 omnibus properè eatur, resistaturque pullulanibus  
 abunde flagiis, in tantum se propagabis iniquitas, ut  
 nullus sit futurus virtuti locus. Actum erit de bonis  
 moribus, exulabit probitas, & improbitati juri relin-  
 queretur sedendi in Orchestra. Proinde Cornelii, si qui-  
 dem mo amas, (ut amas) cave nè eorum numero ad-  
 scribaris, qui naturam sui partis pænitere faciunt,  
 & antiquissimum illud chaos confusis adhuc elemen-  
 tis appellere. Da operam, ut cùm parentes tui interro-  
 gabunt quid profeceris, dignus reperiare qui vivas,  
 & quem ament. Hoc si feceris, neque te pigebit fe-  
 cisse, neque illos bene de te meruisse. Vale.

## EPISTOLA XXXIIII.

**N**aturā ferè comparatum est, ut quo quisque ma-  
 jor sit doctrinā, hoc & superbias magis, & su-  
 percilium

porosum severius contrahat. Nec sicut mirum. Nam  
et reducibus quo plures sunt plures, hoc stabilius  
in auras effunduntur. Et pavones hoc sese mirantur  
magis, quo latius stibellum proferunt. Sed est homi-  
num genus, quae cum sint elementarii, & bonas literas  
nec diuinis quidem salutares, sed amon omnium pri-  
morum ( si deo placet ) haberi volunt: foruntque agri,  
quae non estimantur pluris, & quod quaque versum  
transficiunt, transuentibus non affurgantur. Cujusmodi  
erat noscua quis magistellus & grammatica, qui, un-  
diciens nupur idiorum & veritatum turbā, multū  
fabulosi sic breprobare immode, ut importunitis illis com-  
muniacionib; populo effe admirationi, & magnam  
doctrinam opinionem sibi morenetur. Hac ergo cum  
eius videndi causa certatim omnes convolarent, capi  
prudenter percontari, quid illud effe: Eodem omnes ore  
respondentes, alterum & mundo redditum Cicero-  
num. Tunc ego cum reliquis accessi ut percontarer,  
rectum effe, nōcne, quod de nobilitate sibi persuaserat  
vulgi. Sed, dicitur, quam nibil inveni, cum accessi  
proximi! Vix orationem proferebat, in qua non tot ef-  
fent barbarismi, quos dictiones. Cum ego nūc illis a-  
liquandis satigarius perceduisse, semper are mibi non  
possi, quin cum suā sede disturbarem: quod cum se-  
cesserat, parum absuit, quin delusa nūc plebecula in-  
mo laxis irraueret: tot jam ille fumos vendiderat tur-  
ba, tot veneficis universum excantaverat ibatram.  
Quod quotiescumq; memoriam repetō, non possum no-  
stro seculo non irasci, cui non sit aliud in dolo de M-  
tensis discrimen. Falso.

## EPISTOLA XXXV.

**P**lerumq; mihi doluit, quod convenienti tui nulla  
sese offerret opportunitas. Erat enim nescio quid  
tibi dicturus, in rem tuam magnopere spellantia.  
Pancis abhinc diebus pater audivit, te voluptribus  
irretendum usque adeo, & illaqueatum, ut jam orientes  
omnes affermatus fueris, ac estimaveris nihil. Vale.

## EPISTOLA XXXVI.

**E**s genit dominum, quorum militari dūm consu-  
erit, se prebere gravantur dociles, ita ut vide-  
antur habere minis cerebri, quam cimex sanguinis.  
Nihil tibi blandiar, nec obēm (quod dicitur) in au-  
riculam tibi instillabo: sed nibi videris annus ex his, qui  
nec stelera sua vellicari, nec viscera sibi tangere volunt.  
Novissime cum me consuleres, ad quem utile scopum  
arcum intenderes, vetus eram te, ne insectareris au-  
licos istos palpones, qui pellace vulpe benigniores, &  
in osso rāmū formosi, anteos montes possidentur, &  
a tertio usque jugere manus porrigant, his rāmen se-  
penumero faciunt, a quibus amplissima acce-  
perunt manera. Nescio quā diluendi tui steleris fi-  
ducia consilium meum nanci feceris: hoc ipsum tamen  
est tibi maximo malo fatum. Nescia quam austro-  
ram sit intenti patre vivere, ubi probitas & virtus exi-  
tant? In alia quis Arabicē oblit, & in rāte sunt pur-  
puras, intus ulceribus & leprā scalent. Possumō vi-  
deatur ne à viritate alienum, in militiam noctem per-  
gricari, in alien pernoctare, are alieno obrui, nihil nou-

inhonestum audire? Et nè multa, nihil est non pro-  
brosum. Oportet in primis ab alterius iussu pendere.  
Religiosè & ad anxietatem usque observandum est,  
non tantum quid verbis jubeat dominus, aut imperet;  
sed quid nutu significet, aut digito crepet. Alienâ vi-  
vendum quadrâ. Bullatis nngis aures sunt præbende:  
unicuique virtuti mittendum repudium. Nihil di-  
cendum est, quod aures tyranni gravet. Si caleat,  
astuandum est; si frigeat, tremendum: & plerunque  
cùm diuturnam servitutem serviveris, si in ipsius  
iram impingas ob rem nibili, ob floccos, ob vitiosam  
nucem te relegabit, perinde ac vilissimum Canopi  
vernâ: nec primorum laborum stipendium extor-  
quere poteris. Nam pridem te hujus rei monueram:  
ramen verba mea nihil fecisti. Si tui infortunis fu-  
ris autor, equanimiter feras. E quum est enim, si  
faber quas fecit compedes, ipse gestet. Vale.

### EPISTOLA XXXVII.

**M**oris est mihi, ubi cung, locorum vixerim, eorum  
semper reminisci, quorum beneficio bona litera,  
injuria temporum prius sepulta, reviviscunt paula-  
tim, & repullulant. Nec sanè mirum: Nam mea qui-  
dem sententia non minoris (minoris autem imò verò  
longè pluris) estimandi sunt, qui linguam Latinam &  
morte vendicat, & pristine restitunt dignatî, quām  
qui civitatibus amplissimis jugum servitutis excut-  
unt, redditâ libertate. Sed est hominum genus, qui  
cùm rudere magis, quam loqui neverint, probis ern-  
ditorum votis & conatibus resitantur, timentq, nè  
optime

optime se propagent discipline. In quos si reclamet aliquis, Deus bone, quibus verborum tonitribus fulminabunt, quot plaustra convitis onusta revomerent? Non tantum non assurgent autoribus renascenis eloquentia, sed facta velut conjuratione in eos certim confertimque dimicabunt; neque prius concutere parietes theatrorum, verbisque obtundere desistent, quam sui similes ad latrandum in laudabiles illos lingua Latine candidatos, & redivivos eloquentie Camillos excitaaverint. Diceret esse Gotthorum Vandolorumq; reliquias, que in Romanam Rem publicam traxi parare, resarcire, suisq; barbarismis rogatum sermonem corrumpere velint. Quare autem velint non video, nisi quod forte verentur, ut ne qui suis natus idiotas prius eluserunt, & agrestibus imposuerunt ingenii, redcunto Minerva principatus ridiculi fiant, & ipsis etiam contemptibiles, quibus prius fuerant admirationi. Sed longe suâ spe falluntur. Nam si scilicet semper eloquentia animum adjecerint crudelitatemq; opera, quantum jam ceperunt, barbaris hujusmodi retrudendis collocauerint: non est mihi dubium, quin pudore deterriti hoc genu Gorghi causâ casuri, ac arenâ cessuri sint, & ad extremum sese impedes datur. Quod si suis ineptiis contenti viserent, neque cateros hominum eodem cuperent sordere luto, essent quidem ridendi, non tamen tanto odio habendi. Verum (quod omnium multo turpissimum) cum nullo non verbo solacissent, indignanter ferunt, non omnes eadem infantiâ iisdequoque barbarismis juvenari & impiri. Et (quod magis ridendi) sacra litora co esse

facto arbitrantur, ut cum his stare nequeat reginare  
 rum eloquentia: quasi Hieronymus, Ambrosius, La-  
 Etantius, Athanasius, & alii plus sexcenti barbari  
 semper sine locuri, aut eloquentiam cum Theologia  
 non ira conjinxerint, ut nescias utri ducarum matris  
 debas. Quiescite, quiescite philosophastri, nostra  
 omnium unres vestris iano deliciis callent. Magno  
 vobis malo futilium est, nisi a suscepso in literam  
 literas brevi pedem retuleritis. Nam ut numerosa  
 Xerxis copias paucissime Grecorum turma pepul-  
 runt: ita & paucule eruditorum centuria infinita  
 vestre gentis Vandalica myriados nullo negotio, &  
 Victoria expugnabunt intrumenta. Ridiculum est, quod  
 publico exclamatis theatro, renasci hereses, & Anti-  
 christos surgere, fidem catholicam ruinam minari.  
 Qui (malum) religionis hostes reviviscunt? hinc  
 qui ex Gracis ad verbum docent Latina? Quicun-  
 erat fides, quis eam commovit? Vos plebeculam in  
 re nihil concitatis, ut eruditis terroris sis: monstru  
 confingitis, quae nec fuerunt hactenus, nec posthac sum  
 futura: neque est quisquam, cui a satyris vestris se-  
 curo esse licet, quique loquacitatis vestre retia possit  
 declinare, cum audiente veterum turbam sermocina-  
 mini: cetero vero ad serendum ocyum sis mati, &  
 major quedam maledicendi libertas vobis, quam ce-  
 teris mortalium sit concessa. Quod si quisquam rela-  
 tari satagit, aut eadem tragula vos referre, san-  
 tisper illarabitis, dum rudi vulgo persuaseritis, em-  
 vel cervicem matris rupisse, vel in patios minicissi  
 cines. Et (quod pejus odi) neminem placuisse dignum

qui vestra vestigia (si diis placet) lambat & oscule-  
tur: quasi vero legitimi suis nature filii, nos spuri  
sanguis; aut sic aliquid in rebus doctrina, quod nemo  
quisquam sperare audeat. Si eloquentiam creditis vi-  
liorem, quam cui vacari deheat: respondebo, vos si-  
miles esse procis Penelopes, qui cum dominam assequi  
non possent, ad ancillas divertebant. Vos quoque in-  
firmitatis vestra conscientiam deterriti, quoniam ad  
eloquentiam, ut ad solem noctua, caligatis, ad qua-  
stiones quas Fabius Caratinas vocat, crocodilinosque  
divertitis syllogismos. Quos tam si vestram pleriq;  
insutiles fateantur, neminem tamen habendum in  
pretio putabitis, qui futilis hoc genus nugas nescive-  
rit. Nunc, (nè multis agam) si sapitis, veteris insol-  
entie cristas retundite. Secus, non deerunt, qui tan-  
ta fastus pertuli, acutus sibi sagittas esse, suis vulneri-  
bus sanguinem sequi, se domi urbinam habere, (ut  
vos macharam) doceant, testenturque non esse defen-  
dendam glandem, reporto jam tritico. Vale.

## EPISTOLA XXXVIII.

**E**go cum rerum inarum studiosus, tñique longè  
amantissimus semper fuerim, nec ullum obsequi-  
i hominis officium tuum in re pratermisericordem, speravi,  
mo vero intrepide mihi sapientiis pollicitus sum,  
e mei perpetuo fore memorem; ac si quando mover-  
tantis fortuna Boreas mihi insultaret, cum te fore  
qui in accepti beneficis hostimentum primus adjuntri-  
cet manum mihi porrigeres. Sed dii boni, quam lon-  
gè mea me fefellit opinio, dum te mei memorem ex-  
pectavi,

peclavi, qui tui dememineris! dum, inquam, te re-  
 bus meis adjutorem speravi, qui tuarum, plerisque  
 mirantibus, imò verò illudentibus, nunquam sati-  
 gas: quin omnia quæ multo parentum sudore tibi  
 parta sunt, avidè consumas, & cum flagitiosis hu-  
 minum corruptissimorum gregibus universum patri-  
 monium stultissimè profundas; & quod longè deti-  
 riens, & ab humanitate magis alienum videtur, pa-  
 tris defuncti obliviscare, cuius viventis laboribus  
 omnia peperit: qui te suavissimè educavit, effusa  
 charitatis habenis amavit, tibique omnia, que u-  
 bene & beatè vivendum pertinebant, ubertim sem-  
 per & ambabus suppeditavit manibus. Cui jam cu-  
 pido instanti, & (quod dici solet) alterum pedem u-  
 cymba Charontis habenti, fidem dederas, te annu-  
 parentalibus ac sacrificiis Deo immolaturum. Quin  
 etiam dum mortui cadaver per sandapilarios efferri-  
 tur, ejulabas, vociferabar, & ad ravim usque clu-  
 mitabas, ita ut pro eo vitam pacisci velle videremis.  
 Nunc autem, ubi fides viventi praestitæ ubi sim-  
 lota pietas cadaveri exhibitat? O ingrata mentis ju-  
 venem! O perditissimum adolescentem! Nihil san-  
 jam conqueror, quòd mei dememineris, quem par-  
 tis cepit oblivio. Nam quoniā in nequitia tua in-  
 occalluisti, ut lapideam magis, quam humanam or-  
 dearis effigiem indutus, pluribus te verbis horro-  
 desistam. Vive ut lubet, egerisque ut volueris: pro-  
 fundas, perdas, pereas, nihil ad me futurum. Sciven-  
 tamen ex Pittaci sapientis dicto, Tales te habiturn  
 liberos, qualem erga parentes te præstiteris. Vale.

## EPISTOLA XXXIX.

**P**otius literatura viri, multaque letione exerciti, qui de liberis educandis libros ediderunt, bene & doctè mihi instituisse videntur, ut infantibus adhuc vagientibus studiose adhicerentur nutrices, quæ eos cibis mollioribus, utpote lacticiniis, suaviter pascerent, nè si duris scotos ori tenero fortasse inculcassent, flaccida adhuc & bullâ fragiliores maxilla, dentibus immunes non frangerent, aut molliores pone stomachi non decoquerent. Cautè siquidem observarunt, tenellum corpus vix bene compactum, esculenti paulò asperioris non esse capax. Hunc ritum, qui de erudiendis pueris aliquid reposuere, item observari voluerant, ut videlicet rudibus crudisque ingenii, quæ sunt veluti tabularasa, in qua nihil depictum est, præficerentur viri moribus non minus, quam doctrinâ conspicui: qui numeribus nihil asperiores, ipsos primis literarum edulis, usque minutulis elementis imbuerent, atque animum virtutibus perinde ac doctrinâ formarent, excollerent: non ignorantes eos arduis oneribus non sufficeret, quorum vires modicis etiam rebus succumberent: eos præterea majoribus disciplinis non esse idoneos, qui in ipso vestibulo deficerent. Cognitis demum elementis liminaribusque literis, grammatices rudimenta studuerunt his inculcanda, quò facilius rationem grammaticam, licet ornatu & cultu immunit, concixerent. Quod ubi facere jam probè scivissent, orationibus partim solutis, partim pedestribus,

leporum & venustatis succo affatim delibus, com-  
ponendos voluerunt: ut imitatrix instar simiae alie-  
nis inhererent vestigiis, quoque ab aliis factum ins-  
picerent, ipsi facere, aut saltum emulari a tergo. O  
enim conarentur. Hoc uno motu argumento, quum  
pridie hujus diei audisset, Petroni charissime, te ad  
artis dialectica studia remis velisque aspirare, non  
potui, ut utilitatis tuae semper studiosus, quin id de-  
siderium literis conarer excutere; difficillimum fa-  
cta suspicatus, te illius succos eibere, qui aliarum  
artium parentis rivulos vix bene labellis primoribus  
degustaveris. Nec enim te latet, caduca & fragilia  
architectorum foro adficia, quorum debile funda-  
mentum extiterit. Agedum ergo, priusquam im-  
maturis condescendas afferibus, sagaci examine per-  
pendas, quid tibi sit nile: neque quicquam parés  
extruere, priusquam stabili fulcro illud solidave-  
ris: Futurūmque dubio procul expecta, te a cum-  
ētis artibus longè exulaturum, si hanc a te flocci-  
factam proscripteris, proscriptam floccifeceris. Cui  
enim, per deos immortales, idoneus videboris disci-  
pline, si hanc (Grammaticen dico) ignoras? Quid ad  
stomachum tuum faciet rivus, cuius fons tibi odio-  
sus fuerit? Eris Juris Civilis aut Canonici peritus,  
qui Latinarum dictionum sensus ignoraveris? Calle-  
bis physicas rationes, qui verborum etymologiam ne-  
sciveris? Extricabis difficiles sophismatum meandros,  
qui apertissima queque explanare nequiviveris? Scrut-  
aberis cœlestes & altissimas Astrologia aut Theolo-  
gicæ causæ, qui qua insima sunt & pedibus suis vi-

cina contemplari nesciveris? Degustabis arborum, herbarum, unguentorum ac radicum succos, cui odiosa fuit primarum literarum delibatio? Aliorum morbos unguentis aut antidotis repelles, qui tua ignorantia remedium adhibere neglexeris? Declamabis in Senatu, aut ages in theatris, prims quam in schola loqui didiceris? Aliisne persuaderis, qui, quatinus prevides utilia, suadere nequiveris? Perpende, velim, & in memoriam aliquantis per revoca ex majorum annalibus, quam frugifera, quam jacunda sit artium humanitatis lectio, cuius amaritatem, lepos, suavitatem Italos (a quorum sciebris lingua Latinae ratione primum constat emanasse) ita polleveris, ut parum gravatae tulerint, ceteras omnes disciplinas a se rejici & eliminari, ut has obviis ulnis amplectentur, harum odorem assiduis naribus olfacerent, saperem linguam inexplicabili degustarent, venustatem labellis arctissimè compactis deoscularentur. Quotusque enim Philosophus aut Sophistes in ipsis etiam Italia penetralibus comperirend? Quot illic Medicos, quot Astrologiae peritos, quot Jurisconsultos invenies? Nullos sane, aut paucos: Concerà vero poëtarum nominibus civitatum compita ebulliunt. Rhetoribus ac declinatoribus vix theatra sufficiunt. Grammaticos non capiunt schole. Historicorum verbis passim locorum compita fulminant. Novus quotidie Servius nodosos enodat. Novus assiduè Valla muscosos emungit: & (ut semel dicam quod sentio) landanda videtur Italorum Latinis sermonis parentum constantia: qui (quod huc artes carceris iugundiores semper

credidere) ab eorum castris nunquam defecerint. Legimus oratorum principem proiectam atatis Tullium, Rhodis praeceptoribus sese recogendum tradidisse: quin & easdem artes a priscis Regibus tantopere exultas, ut liberos suos praeceptorum ferulis ac flagris, perinde ac infime sortis aut conditionis peregrina puerulos, submitti voluerint, ipsosque institutores amplissimis plerunque muneribus cumulaverint. Sic Marcus Antonius Imperator Fronzoni Philosopho, quem dicendi praeceptorem habuerat, statuam erexit: sic Scipio Africanus Ennius statuam sepulchro suo imponi, sic Archelaus Euripidem sibi convivam adesse, sic Trajanus Romam ingrediens Dionem Prusium curru suo donatum honorari, sic Ptolemaeus Philopater templum Homero dedicari voluerunt: Sic denique (ut a peregrina ad domesticam transeamus historiam) Clozarius Saragofillum ludimagistrum, quod Dagoberti filii sui pedagogus esset, Ducatu Aquitanico donavit. Hac & alia permulta, quo adduci possunt testimonia (ut opinor) sufficiunt, que artes humanitatis attentius excolendas in animum (nisi lapideus fueris) inducant. Verbis meis igitur acquiscas velim, quia nihil tibi non utile, non frugiferum consulam. Id ubi feceris, meo in te amori, licet infinitus propè fuerit, plurimum incrementi adjectum periclitabere. Vale.

#### EPISTOLA XL.

**R**Em a me tibi frugiferam, nedium jucundam semper factum iri opinatus, si, parentis instar, quod

quod ad animi tui cultum & morum honestatem  
pertineret, dietim tibi legendum, ac pro suavissimo  
delibandum esculento proponerem: statu apud me  
brevissimis saepenumero codicillis (quoniam id etiam  
quotidiano penè convitio efflagitabas) quid tibi lau-  
di, quid utilitatis futurum; contrà, quid honori tuo fu-  
liginem & tenebras inducturum sit, aperire: quò  
certius mea in te benevolentia, licet tibi tuis ungu-  
culis notior sit, periculum adbuc facias. Fecisse an-  
tem operapretium videbor, si prius omnes in te viti-  
orum favillas funditus extinxero, quàm te ad virtu-  
tis studium inflammare studeam: si, inquam, docti  
agricola instar, prius tribulos, lolium, carduos, &  
urticas radicibus extirpavero, quàm purgatissimum  
& purum tritici granum sulcis iawmittam. Inter ca-  
tera, que nomini tuo magnopere officiunt, primas si-  
bi vendicat ebrietas: quam ideo primùm eliminan-  
dam censui, quòd ea rationis usum hominibus excu-  
riat, vitiis omnibus incrementum prestet, virtuti-  
bus ortum & nutrimentum impeditat. Hinc eò faci-  
lius eam claustris tui corporis interdicere speravi,  
imò & mihi sum pollicitus, quòd non ignores, vino-  
rentiam tabificum multis venenum fuisse. Quis enim  
nescit, florentissimis civitatibus & opulentissimis ea-  
rundem incolis perniciosa & exitialis fuisse?  
Quis nescit, Trojam multis antè temporibus inelu-  
ctabilem, & Martis rabie indomabilem, sepultis  
vino Phrygibus captam fuisse? Quis ingentes Ru-  
tilorum copias à Niso & Euryalo prater vindictam  
ingulatae? Roman à Brenno Senonum duce, obru-

ris Baccho civibus, incendio datam? Fuitne & con-  
tagiosa summis etiam Principibus hac temulentia  
quà autore Antiochus magnus hyeme totà vino &  
Venere contritâ profligatus, Olofernes à Judith mu-  
liere interemptus, Polyphemus ab Ulysse excaca-  
tus, Deiphobus à Menelao interfactus, Alexander  
ab Iola pincernâ veneno potatus, Cynarae filia in-  
cestu contaminatus, Bonosus Imperator à Probo su-  
peratus, ac suo sibi laqueo jugularis: Athamas, Laar-  
chi, Agave, Penthei, filiorum sanguine polluens: An-  
nacreon a cino uva passa suffocatus, Lacides Philoso-  
phus nimio haustu obrutus; Cyanippus à Cyane, Ar-  
runtius à Medullina, filiabus occisi creduntur. In-  
finita propè testimonia, qua inexhausto orationis stylo  
mihi suppeditantur, in medium evocare, nisi hec  
sat is esse arbitraver, qua vel temulentiam omnem ti-  
bi adimerent, aut saltē aliquà ex parte refrigerera-  
rent. Perpende, velim, & apud te sagaciùs paulò con-  
templare, quid inde veneni pulluslet, quanta exhalem-  
tur mephitis. Obruti vino sensus hominem glirisbus  
sommolentiorē efficiunt, è gradu montis dejiciunt, &  
rectam tollunt de cardine mentem. Resipisce igitur,  
& ab hoc exitiali veneno linguam revoces: aut si fa-  
ctu tibi videatur difficile, eo prorsus abstine, quod  
tamdiu tantopere dilexeris, nè saltē scythisses, id est,  
Scytharum morem imitere, qui neclar vel moracissi-  
mum Acheloio poculo nunquam dilunnt: quin ( ut  
scribebat Androcydes Philosophus ad Alexandrum )  
memento, cùm vinum posas, sanguinem te bibiurum:  
nam cīcīa homini venenum est, cīcīa vinum: hoc  
est,

est, considera, quanta vini vis sit, ut veneni sit venenum. Vale. Datum ex adibus nostris, pridie Calendas Decembris.

## EPISTOLA XLI.

**F**acit tua in omnes vel ignotos comitas, medium fin liberos humanitas, pater colendissime, ut, quamvis prater hoc corpus, & quicquid in eo est, tanta semper abs te acceperimus obsequia, plura semper dietum appetere non erubescamus. Quinetiam ita natura comparatum esse non ignoramus, ut ( autore Virgilio ) omnis in Ascanio chari sit cura parentis. Contra verò liberorum spes omnis in parentibus, veluti in natura refugium in anchora constituta permaneat. Audaciores igitur paulo in his, quae utiliora nobis fore conspicimus, vel ob id unum facti sumus, quod pictorem in excolendis morticini imaginibus, simulachris fictilibus, sensu & anima vacuis, non auro, non argento, non denique pretiosissimis parcere pigmentis conspiciamus. Validum igitur argumentum cum nobis visum sit, nec patrem in excolendis suis animatis imaginibus debere facultatibus parcere, intrepide quae ad ingenii nostri, nedum corporis cultum pertinent, exponimus, te nihil in his, quae ad ornatum nostrum spectant, pictore tenaciorem expectantes. Nè autem diutius te pendulum remoremur, lucidius quid verba hec nostra velint, aperiemus. Defecimus à primo praeceptore, quem, dum rusticaremur, mensa tua convivans adhibuisti; nunc sub alio militamus, prima istidem classis praefecto: qui discipula, soluta partim orationis venustate, bistoria partim flosculis

flosculis expolire satagens, Fabium Quintilianum  
& Casaris commentarios assumpsit legendos: nec tam  
men irà assumpsit, quin revocato calculo facile recan-  
tet, si alios ad stomachum tuum & palatum magis  
facientes, eidem legendos injunxeris. Hos tamen pra-  
cunctis elegit, quod Quintilianum, sicut mendosum  
& maculatum scatentem, ab omnibus laudari; Casarem,  
ut historia domestica scriptorem, à paucis, immo nullis  
reprobari videat. Nè autem à majorum vestigiis ab-  
errare, & (quod triviali fertur adagio) corniculum  
oculos confundere, & sexagenarios de ponte dejicere  
videretur, sex novissimos Aeneidos Virgiliana li-  
bros explanandos & ad finem (superis arridentibus)  
deducendos accepit: testam Lucanum, Silium, &  
Statium ut duriusculos; Mantuanis carmen, ut paulo  
flaccidius, à plerisque non usquequaque probari; unum  
Maronem heroici carminis scriptorem, ab omnibus  
(nullo reclamante) laudari, amari, deosculari.  
Nunc igitur (pater) aquissimè perpendas, videntur ne  
utilius, horum autorum lectione: quam si probaveris,  
da operam, ut condiscipulis proficienibus oscitantes  
non pigritemur, pigri non oscitemus, sed novis acin-  
tum codicibus, cateros omnes cursu & lectione pra-  
vertamus. Vale.

## EPYSTOLA XLII.

**S**tomachum mihi aliquantisper movit, ac bilium  
excitavit multidica illa verborum tuorum licen-  
tia, quā me ut merulentum & vino marcentem,  
(quod dicitur) ad ambas usque aures ingurgitatum  
severius

severius incessivisti: movissé que acerbius paulo, non  
indubitate fide mihi compertum esset, te non morbo  
animi, aut livoris stimulo dictum id egisse; quin poti-  
us, ut me tibi jampridem obnoxium, ampliore semper  
obsequio demerearis. Ego sanè inficias neutquam  
iéro, me prater modum vinolentia deditum fuisse; et  
tamen in re culpa mea ueniam eò facilius me exora-  
turum spero, quod non ignores, neminem tanta esse  
probitatis hominem (fuerit licet diu ipsi proximus) f  
cujus uita aliquantulis vitiorum tenebris non obnu-  
biletur. Eneam sua commendat pietas, dedecorat  
proditio. Alexandrum bellica virtus extollit, depri-  
mit ebrietas. Solomonis prudentiam quisque laudat,  
lasciviam nemo non vituperat. Neque tamen prepte-  
rea licere mihi existimo, sceleratus aliorum vestigiis  
impune ut adhucarem: verum id unum summopere  
abs te oratum vellem, ut convictis aliquanto mitiori-  
bus me increpares. Non sum peccator adeò obtusus, ut  
verbis humanis non mollescam. Ceterum quoniam  
me à potu nimio multis & immodicis sermonibus de-  
terruisti, te deprecabundus postulo, ut prolixiore  
orationis stylo mihi adaperias, & enarras, quid con-  
traria ebrietati & crapula temperantia utilitatis af-  
ferat. Secùs haud facile mihi persuasero, fugiendam  
esse prorsus vinolentiam: quam semper (ab sit tamen  
verbis tuis contraniti) non solum jucundam, sed &  
utilem mortalibus existimavi: nec existimavi tan-  
tam, sed ex recepta fidei auctoribus, in omni doctrin-  
na locum facile principem obtinentibus, collegi. En-  
tinus in primis, Floratiano testimonio succinere, &  
cal-

calculum adjicere volens, mero despiciens ad car-  
men promptior exiit: quin & Cratinus afferit, Nulla  
placere diu, nec vivere carmina posse, quae scribun-  
tur aqua potoribus. Mnestheus quoque vinum ani-  
ma & corpori robur addere testatus est. Quod si ho-  
rum testimonia, quod profani forasse auctores tibi vi-  
deantur, sūsq[ue] d[omi]ne tuleris, Christiane religionis  
cultorem Baptizam Mantuanum tibi adjiciam, qui  
Faustum pastorem ita loquentem inducit,

Vinā sitim minquunt, animi q[ui] doloribus obstant.  
Vina ut amicitias, vires ita corporis augent.

Funde iterum; potare semel, gustare: secundus  
Colluit os potus: calefacta refrigerat ora

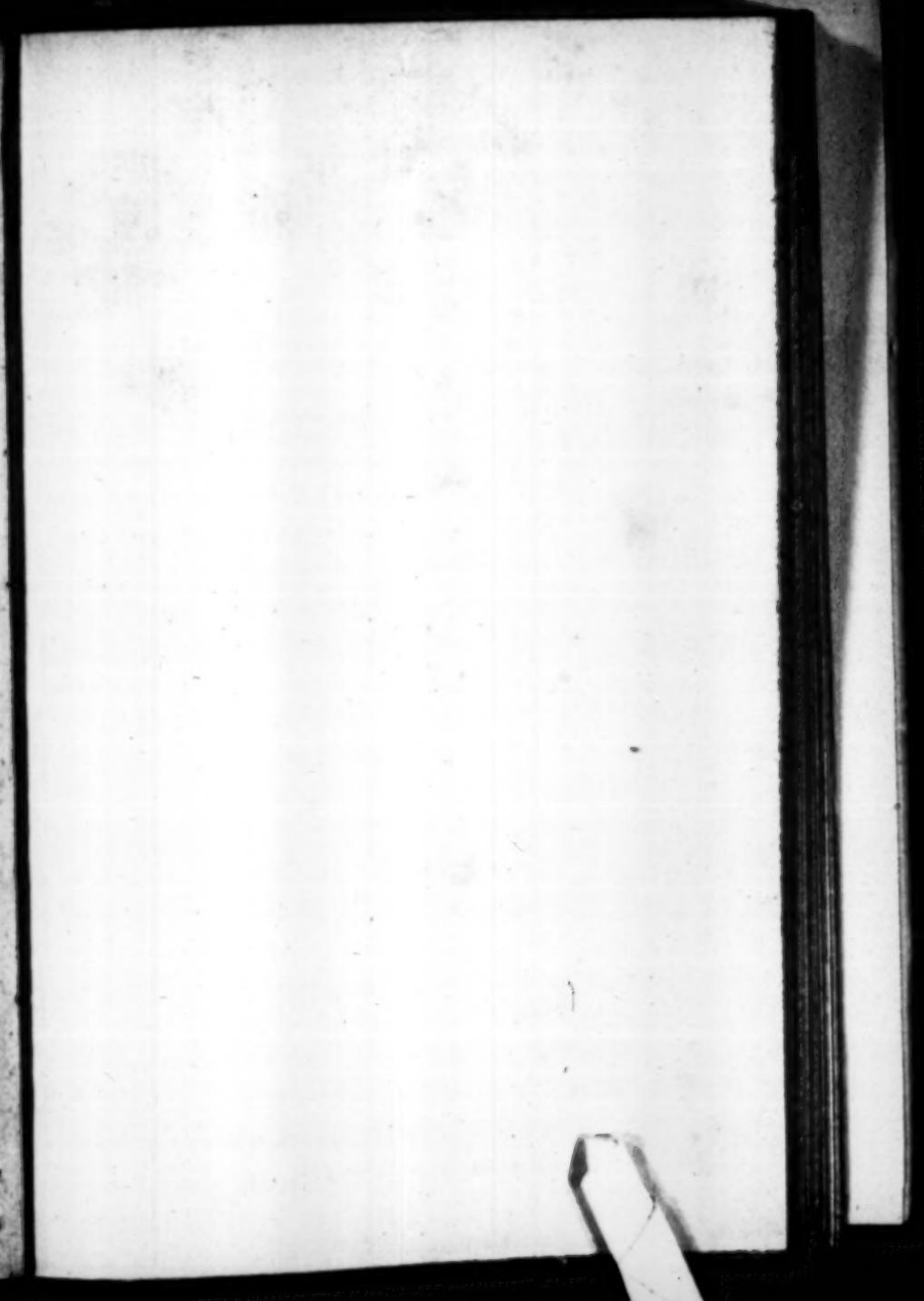
Tertius: arma siti bellumque indicere quartus  
Agreditur: quintus pugnat: victoria sexti est:

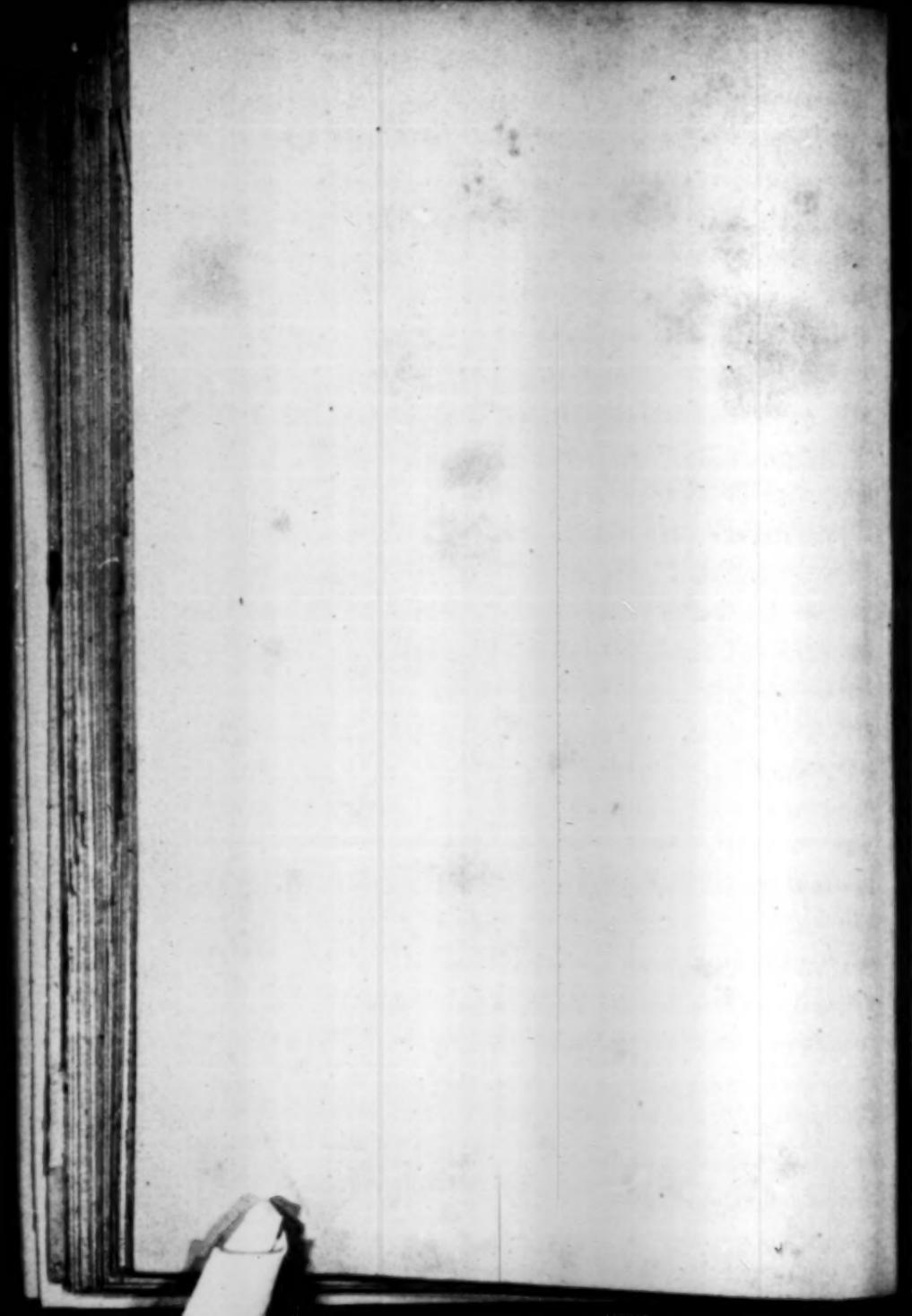
Septimus (Oenophili senis est doctrina) trium-  
phat.

Ne igitur laborem tuum hac in re mihi adhuc  
deneges: quin ubi crastina fulserit hora, epistolam ad  
me remittas, quā Iacchus omnia verbis completa-  
re. Caterūm pridie hujus d[omi]ni ad aures meas perve-  
nit, te libro affluere complusculis, quos ut minimè  
tibi idoneos nunquam revolvas, sed in scrinio pu-  
tescere, eam blattis ac tineis rixari permittas: hos  
velim properè ad me curares deferendos, nè non sit,  
quo corporis & ingenii mei vires exerceam. Vale.

#### EPISTOLA XLIII.

**V**ix satis (ut opinor) verbis exprimā posset, in  
quā profusum ac vehementem risum mo[re] vol-  
iūtūm





zentes viveret. *Lycurgum* nonne regem ubique gen-  
tium nominari, quod abstemius vixerit? Alios item  
propè infinitos per ora hominum volitare, quod sibi  
hac peste interdixerunt? Cogant te igitur ad resipi-  
scendum virtutis præmia, aut à flagitio deterreant  
scelerum approbria. Non me preterit, difficile admo-  
dum esse, contemnere voluptatem jam nobis insitam,  
& quæ affectuum nostrorum semper sequatur comes.  
Possunt tamen sensim vitiorum fomenta extingui,  
qua momento uno exiupari nequeunt. Sed de his  
hactenus. Expetiveras nuper, ut libros, quos in scrinio  
putrescentes cum blattis tineisque rixari permitte-  
bam, ad te curarem perferendos. Curavi, quod eti-  
am, licet ab ostentatione procul positos, utiles tamen  
tibi fore suspicabar. Ego, ubi majorem paulo studiis  
meis quietem impetravero, ad te majora dare consti-  
tui. Hos tu interim boni consulas. Vale.

PISTOLA XLV. omni

**A**ssiduis (ne accepi) lacrymulis faciem hume-  
ras, curis edacibus animum corrodis, verbe-  
ribus crebris corpusculum diverberas, unguibus insa-  
nis faciem deformas, quod natum eximio literarum  
amore flagrantem, (cujus prima etas iter ad ingenii  
lumen manifestum ostendebat) fatalis jaculo percus-  
sum amiseris. Quod sane audire, nedium perpeti, diffi-  
cile admodum mihi visum est: parumque abfuit (ita  
me stimulabat novi doloris rabies) quin interdum  
vulneribus in honestis me mordicus mutilaverim: itaq;

(ut opinor) facissem, ni muliebrem quandam ex-  
tationem olim parentum & amicorum obsequiis  
interdictam, lege cautam fuisse, me monuissest Cicero.  
Ad id me urgebat indoles pueri eximia, mores pro-  
batissimi, & ingenuus pudor. Verum cum apud me  
sagacius paulo consideravi, stultum esse (ex Seneca  
dicto) id timere, quod vitari nequeat; lagrymis tem-  
peravi: quod ut facias, monitum te velim. Nostis  
certius quam ut moneri debeas, mortales omnes, eis  
serius, morituros tamen. Parcarum ordo stat immobi-  
lis, fatum ineluctabile, immutabilis rerum dispositio.  
Surdas esse mortis aures, saxum pectus, inevitabile  
telum conspicis. Nihil est ergo quod te dantis animis  
excrucies; nihil, quod vehementius indoleas; nihil,  
quod amplius Deos & astra voces crudelias. Eset  
borcle, quod merito posses conqueri, si mitiis cum ca-  
teris mortalium, quam cum nato tuo factum conspi-  
ceres. Eset, quod justè mortem ut inustum accusares.  
Verum (ut ait Tragicus) est omnibus aqua, non su-  
perbificis regum divitiis magis, quam Lacero mendici-  
corum panno flectitur: nec frequentius casas &  
tuguria, quam turres & castra ingreditur & expu-  
gnat: nec magis Iro, quam Craso; Curio, quam Au-  
gusto se prestitit inimicam. Non hanc fucatis decla-  
mationibus oratores, suavidicis carminibus poete, pro-  
miscuis pharmatis aut unguentis credidit metropole,  
teretibus lanceis equites, pennatis missilibus strictive  
mucronibus pedites, gemmatis coronis imperato-  
res, non denique cuncti mortales rebus nullis mortem  
effugiant, aut terrent: neque sane honestius aut sub-  
limius

limius Regi, quam pastorì domicilium preparat.  
 Quantum quisque sui metitur corporis umbrā  
 Impendens terrae: majorem non parat urnam  
 Principibus, quam pauperibus rudibusve bubulcis

Quin & urbes fortiissimis munitas propugnaculis,  
 templa variis exiructa marmoribus, aulas Attalicis  
 decoratas tapetibus funditus demolitur, evertit,  
 dissipat. Cūm nihil igitur intactum relinquat, cui  
 sua acerbitatis virus non propinet, quod non fodiceret  
 telo: furorem moderare, bilem cobibe. Erat (fate-  
 or) quem luges, facilis natus Minervā, multaque jam  
 lectione exercitatus: ita ut prospere cum Latinis  
 aetum esset literis, si supervixisset. Cūm tamen fatalis  
 necessitas ita exigat, ut unumquemque alio mi-  
 grare expeditat; ejus transitum vulnū sereno ac mi-  
 nimè supercilioso perferre debes: quin etiam felicem  
 illum censere, quod non repentino (ut plerique à  
 Plinio enumerati) obitu decesserit; sed dilatā ac ex-  
 purgata longo examine conscientiā: quanquam nihil  
 (ut conicio) severā dignum scuticā, brevibusq; Gy-  
 aris & umbrarum carcere dignum perpetraverit.  
 Quod si tantus animi tui dolor nullis verborum ag-  
 geribus queat mansuescere, aliena saltē constantie  
 exemplare moveant. Anaxagora imprimis, qui, au-  
 ditā filii morte, nihil sibi novum nunciari asseruit,  
 quod ex se natum mortalem sciret. Periclis item,  
 qui duobus filiis intra quattuor annos spatiatus, sisdem  
 diebus vulnū non magis moro, quam si fuisses duraflex,  
 aut Marpessia caueas, concionatus est. Emylii  
 Pauli, & Xenophontis postremo, quorum huic sacri-

ficiū agenti cūm nunciātū esset, alterū ex filiis, nātu mājōrem in aciō cecidisse, coronā tāntūm depoſuit: pēr cūnctātū dēmū, quonām mōdo cecidisſet; ut audivit fortissimē pugnātēm interisſe, depoſitās capiti coronātēm reposuit, numina testātū, se ampliōrem ex filiī virtute volūptatēm, quām ex mortē amaritudinē sentire. Ille, dum quarto ante triumphū ſuām Macedonicām die alterū filiorū amisiſſet, alterū dēmū tertio poſt triumphū, jaſtūram illām equo animo rulit. Id erat quod te monitūm volebam, & à te precariō factūm expeſebam. Vale.

## EPISTOLA XLV.

**S**æpe & muliūm apud me dubitavi, licet necne ad eos velut ad anchorām & asyliūm ſemper in adverſis confagere, quorum ſuppētis & patrocinio jam plerunque fuerimus adjuti: atque eō magis, quōd beneficium qui dare nescit, (inquit Seneca) iuſtē petit; ſitque ingratē & minimē generoſa mētis, accipere ſemper, largiri nunquam. Fecit ea res, ut novo emergente ſcrupulo, qui male me habet, confilii tui ſuppētias adhuc emendicare diutiū & cunctanter erubuerim: cūm jam tua beneficia in me tanta extiterint, ut ſi vitam pro tua unius dignitate profunderem, vix partem minimam viderer aſſecutus. Cūm ramen mōnuit me Tullius, grati eſſe animi & multum velle debere, cuijam plurimum debēas: ranti tamque prudentis viri dicto audacior paulo factus, timorem exui; neque adhuc turpe cōſtituavi, ad

te veluti Macænatem beneficium recurrere: qui si  
meritis tuis respondere, aut gratiam referre neque-  
am, agere saltem non desistam: eosque imitabor men-  
dicos, quicum accepta stipis mutuum referre neque-  
unt, benevolâ verborum actione rependunt. Is au-  
tem scrupulus, qui me mordicitus vulnerat, nocturnum  
somnum mihi adimit, severam faciem mihi ex-  
asperat, meque, propè dixerim, de gradu dejicit, talis  
est: Insurgit in me rabiosa loquacitatis, & contagi-  
osa virulentia clamosus quispiam detractor, ac pesti-  
fer libitinarius, satyricis armatus aculeis, telâq; vipe-  
re sanguinè tintâ gørens. Cum nec verbis à me la-  
sum, nec injuriâ affectum (testes verborum meorum  
Deos invoco) putaverim; sed (quod nunquam sibi  
persuasit) plerunque miris extulerim præconis, me-  
isque rebus, ac modicâ supellecâ, quantulacunque  
fuerit, si equisset, uti voluerim: is tamen, ut nôrunt  
omnes, passim locorum, caninâ utens facundiâ, nomini  
meo illudit, genuino donte me mordicat, indelebile sti-  
gma mihi inurit. Hunc dices quotidie totū perlege-  
re Archilochū. Quod sanè perpeti, difficilius, ac mole-  
stum magis viderur, cum, quia me accusavit culpâ, ipse  
vacem, simq; eorum, qua mibi impingit, minimè con-  
scius. Si ullâ verborum petulantia à me præter hanc  
fuisset irritatus, immerito sanè viderer conqueri, Qui  
paterer telis vulnera facta meis: Cum præsertim La-  
cedemonius Chilo præceperit, Proximo non male di-  
cas, si non vis male audire. Verum (repetere cogit dolo-  
ris rabies) nunquam usquam à me factum dictumve  
existimo, quare ita in me stomacharis, succēdere, invehi.

at se vire debeat. Id tolerandum necne fuerit, non sum  
tis scio. Tolerarem, nisi tacendo culpam praestare viderer,  
nisi etiam ab hoc me diverteret Publii mino-  
graphi poëta verbum, scribontis, Veterem ferendo  
injuriam, invitas novam. Te igitur, plus quam dici  
queat, oratum velim, ut ubi primum negotiis, quibus  
nunc distractus es, quietem impetraveris, aliquam  
consilii tuis scintillam mihi porregas; quodque imponi-  
tur oneris, sponte suscipias: simul ut pleniore obser-  
vatio me tui amantissimum demerearis, simul ne id  
suffragii mihi denegans, sis delicti mei (quod alioqui  
fortasse perpetrarem) autor conscius. Vale. Valetu-  
dinem tuam cura diligenter, & me semper ama, in  
semper fecisti. Datum ex adibus nostris, quar. Non.  
Januarii.

## EPISTOLA XLVI.

**S**æpe & multèm dubitasse te afferis, esses necne,  
si quando sinister scrupulus animum tuum pressius  
vulneraret, ad me velut anchoram praesidii causa  
confugitur. Miror sane, unde perplexa ista flu-  
ctuatio, & anxietas tibi primum irrepserit, qui ami-  
cissia jure omnia tibi polliceri debuisses, que aut cor-  
poris, aut ingenii mei vires non exuperant. Eset,  
quod cunctantius paulò hesitares, si ulla in re quam  
amicum postulaveris, aut te repulsam apud me pas-  
sum testareris, aut si in praestando vulneribus tuis  
medicamine, tardiusculum me aliquando amicum  
praestitissim. Verum (nisi fallor) cum me semper pro-  
pästi, qui (ut Periclis verbum mihi vendicem) va-  
rasme

ratum suum me rebus tuis accommodare, etiam usque  
ad aras: quique conservandi tui causâ de via decli-  
nare cum Chilone non dubitârim. Dignissimum enim  
hoc mutua inter nos charitatis pignore te semper ju-  
dicavi. Hesitare igitur quiescas monco, tibi que per-  
suades, me (ut cum Terentio loquar) pedibus ma-  
nibusque omnia semper facturum, quò rebus tuis am-  
sulam. Quòd autem scribis, malignum quendam  
rabiosæ loquacitatis Zeilum in te contagiose viru-  
lentia dietim quicquam ubivis locorum evomere,  
quem nec verbis à te lesum, nec injuriâ affectum  
putes: vis quid in eare utile factu sentiam, & tibi  
adaperiam? Socratice patientie tibi loricam assumas,  
frontem baccare cingas, inconcuso vultu omnia pa-  
tere, perpetere, & abstine, ejusque verba non pluris  
quam saturi ventris crepitus facias. Non ignoror, ideo  
durius bilem tibi ac stomachum movisse, quòd quo-  
rum te insimulat, minimè sis conscius. In hoc hercle  
notius argumentum fuerit tua sapientia, si ubi cla-  
mosa comminatione, verbisque jurgiosis ita oblatrat,  
ita cornicatur, elinguem Scriphi ranam te prestite-  
ris. Quid enim huic homini bombilio litem dissuade-  
as? Quid serpentina lingua venenum excludere sara-  
gas? Patere, patere, ac priusquam temerè quicquam  
eructes, Tiberi Casaris modestiam in memoriam  
revoce, qui (ut testatur ille) post convicia malosque  
rumores, ac famosa de se ac suis carmina, firmus &  
patient, dicere satè habuit. In civitate libera, libe-  
ras esse linguas oportere. Ad id te omnia Philosopho-  
rum apophthegmata ac sententia invitant: Cleobuli  
impr-

imprimis, cum cavillantibus non esse insanendum  
principientis. Quid, queso, te lucri consecuturum spe-  
ras, si cum jurgioso litiges, & (quod fertur) in puto  
cum cane pugnes? Nihil sanè male dicit, qui bene  
dicere non novit. Ejus igitur verba Zephyris com-  
mittas. Clamet, obstrepas, crepet, increpet, nihil est  
quod tibi dari queat vitio, si perculeris. Valc.

## EPISTOLA XLVII.

**M**Agni (ut video) verba mea estimasti, magni-  
consilia fecisti hominum stultissime: qui, quod  
tibi perniciosum semper fore prædicavi, excacatus,  
stultitia tenebris involutus perpetraveris. Parum  
tibi visum fuerat, juventutem innumeris propè  
flagitiis contaminare, nisi & summam tuis miseriis  
impositurus, uxorem duceres: quasi vero odiosa tibi  
faerit libertas, infantium clamor jucundus, quasi  
multorum curam appetas, qui tu tantum vix curio-  
sus esse poteras. Quid dicet homo antiqua virtute  
ac fide, pater tuus, si resciverit, qui jam sacris myste-  
riis & cultui divino ab incunabulis te devoverat?  
Testor Deum atque hominum fidem, ad insaniam re-  
digetur, vix erit sui compos, ita ardebit iracundia.  
Et cui dubium potest esse, quin, sicuti locorum te re-  
pererit, quingentos protinus tibi infringat colaphos,  
aut cerebrum tibi diminuat, aut te verberibus ce-  
sum in pistrinum dedat? Quibus autem verbis  
ambire furentem conabor? Que prima exordia  
sumam? Quo affari lenire studebo? Vociferabitur,  
scio, & me erroris tui conscius, protinus exclama-

bit,

bit, arguet, detestabitur. Cum enim interdum apud  
 me iuventutis tua jugum libidinem, prodigiamque  
 biliosus increparet, atque adeo execraretur, ut penè  
 in capillos tuos vellet involare; apud eum te semper  
 excusatum habui, dixique, iuvenile id esse vitium,  
 ac primavis omnibus commune, quod crescentibus  
 annis facile extirparetur: promisique perditos illos  
 mores me tibi facile excusurum. Dii boni, quid  
 inquam dicet? Utri nostrum gravius excandescet? 3  
 utri durius convitum evomet? Utrumque sane (ut  
 opinor) pari cultro dignum putans, furiis devovebit.  
 Miserum me, quid agam? Hoccine etiam hominum  
 perditissime fecisse debueras, priusquam amicorum  
 cuiquam verba faceret? mihi saltem, qui te semper  
 pari loco habui, quo & parentem: cui nihil unquam  
 tam arcanum intus latuit, quod tibi adaperire du-  
 bitaverim? Quid est quod in erroris tuis fulcimentum  
 adducas? Quod huic malo remedium invenies? Quid,  
 cum te arguet, referes? Si, prius quam quicquam mo-  
 lireris, amicorum neminem consiliis tuis adhibere vo-  
 luisti, cautiū saltē præmeditari debuisses, quid oneris  
 subibas, cui jugo cervicem inclinabas: iugo dico, quod  
 cum vel cornibus excutere placeat, non liceat. Id an-  
 tribus tuis inculcatum si profundius volvas, ademprā  
 tibi libertate comperies. Te solum sui curiosum prius  
 esse oportebat: Uxor posthac, & liberorum cura erit  
 habenda. In diem antehac vivebas: incepto vix pran-  
 dicula matutino, cœna sequentis anxium te esse nunc  
 expedit. Porrectus (quod dicitur) pedibus, & in utrāq,  
 prius aurē dormiebas: nocturnum somnū tibi posthac  
 aufe-

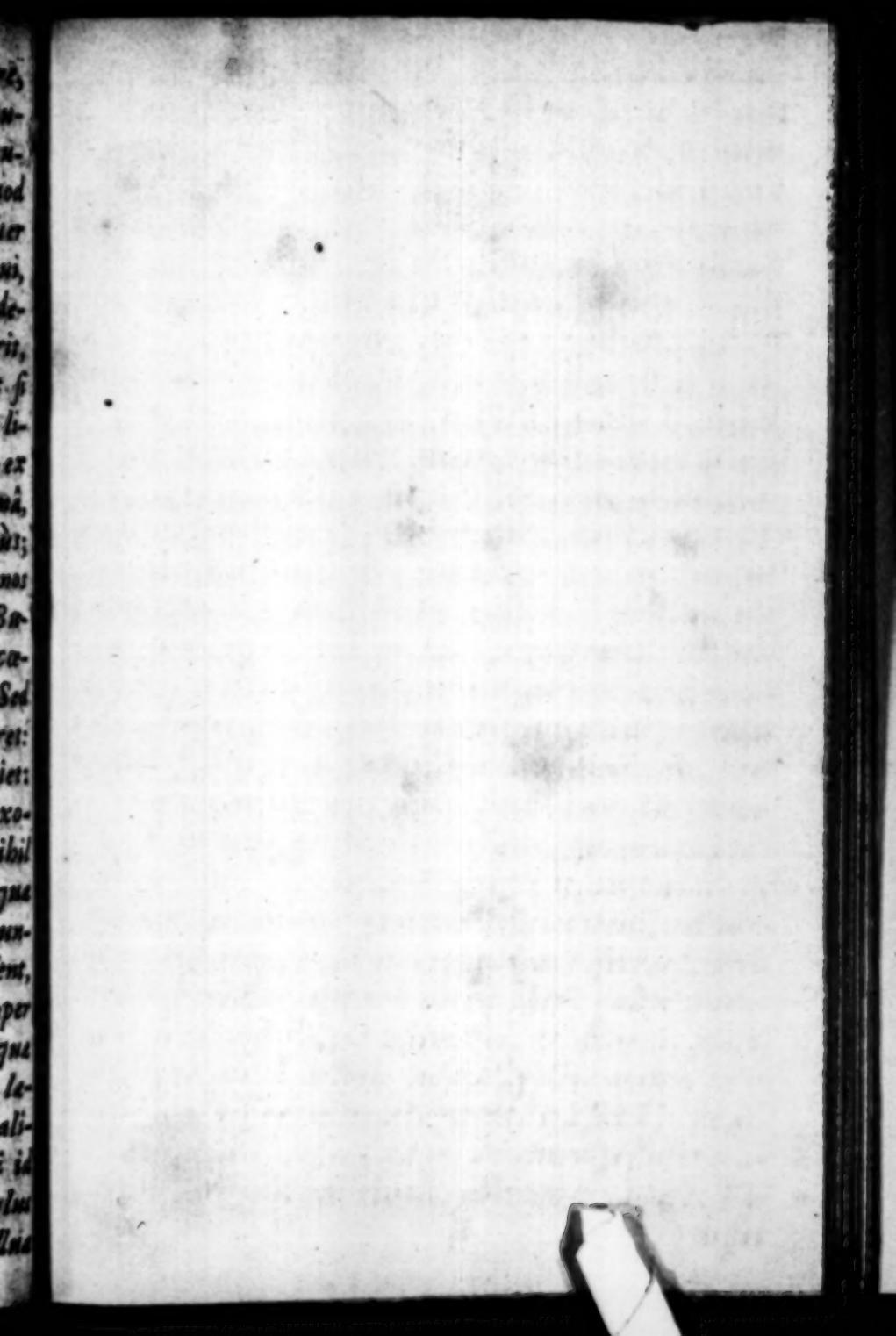
ausseret domestica necessitas. O hominem inconsul-  
tum! o tribus Anticyris caput insanabile! Erit, pol-  
liceor, tempus, in quo stultitia tua paenitentia dultus,  
& unguibus faciem tibi deformes, & matrem, cum  
te pepererit, abortivam malles peperisse. Quid qua-  
so, si amicorum verba nequiverunt, suis aureis sen-  
tentius philosophi ab hoc non deterruerent? Quid, pri-  
mum omnium tibi non succurrit Alexandrides, qui  
dicebat, Diem nuptiarum, omnium malorum initi-  
um? Nam aiebat, Si pauper divitem duxeris, domi-  
nam, non uxorem acceperis; Si pauperem, onus vita-  
ferre non poteris, cum pro uno dnois nutritur; Si  
surpem, dolebis; Si pulchram, habebis communem.  
Quid, inquam, Hyponautes & Cheremon non di-  
verterunt? quorum ille duos dixit uxoris dies dul-  
cissimos; Nuptiarum videlicet, & mortis: Hic  
satius uxorem efferre, quam ducere. Ceterum quo-  
niam veteri fertur proverbio, Serò Phryges sapere,  
tuo nunc infortunio sapias: & quam in te cudiisti fa-  
bam, perpetore. Quod tibi propinasti venenum,  
bibe. Vale.

## EPISTOLA XLVIII.

**Q**uid cause est, quod novissimis tuis literis tan-  
topere mihi succensas, in me tam graviter ex-  
clamas, tam acriter invecharis, tam furioso savias?  
Sumne incendiarius pirata, sacrilegus homicida?  
Nihil hercule (ut suspicor) peccavi, nihil commo-  
riui, nihil denique tanto dignum convitio perpetravi.  
Ali uxorem (dicas) parentibus, qui jam sacrae my-  
steriis

steris ab incunabulis me devoverant, ignorantibus,  
aut invitis potius, duxi. Quidni duxerim? Quis  
a protogamia hominem diverteret, cum nec huma-  
nis, nec divinis legibus cunctis ac vetitum fuisse  
unquam reperiatur? Tu sicubi legum, locorum,  
gentium, autorumque eminentissimorum contraria fa-  
ctum probaveris, dignissimus censeri velim, cuius in  
exitium & mortem non una paretur simia, non ser-  
pens unus, non culeus unus, sed quicquid ab ingenio-  
sis ad hominum tormenta & miseras tyrannis un-  
quam repertum est. Vis me senio tenus (qua misera  
est lassitudo) solitarium ac coelibem consenescere?  
Vis brevissimam hanc vitam instar lacrymosi tur-  
turis preterire? Frustra igitur moneret Tragicus,  
leti ut viveremus dum fata sunt, cum praecepsim  
properet cursu vita citato. volucrique die rota pre-  
cipitis decidat anni. Ac veterum quidem philoso-  
phorum multos & castè vivendum praeopisse, & ut  
preceperunt, vixisse, facile concesserim. Non est ta-  
men dissimulandum, verè sapientes non tantum nu-  
ptias commendasse, sed ad eas quoque accessisse. Sum-  
mi enim philosophi Pythagoras, Socrates, Crates  
etiam, qui sine supalletile fuit, uxores duxerunt,  
eisque cohabitavere: neque philosophie impedimento  
putaverunt. Quid enim (ut arguebant) magis offi-  
cium philosophi, quam secundam naturam vivere?  
quid antem magis secundum naturam vivere, quam  
uxorem ducere? Tunc ipse nosti, animal plenum ra-  
tionis (quem hominem dicunt) sociale esse, atque ex  
philosopherum testimonio societas illius principium  
esse

esse conjugium, sine quo neque civitas consistere,  
 neque domus perfecta esse potest. Illud enim vincu-  
 lum (qua jucunda est animi requies) utriusque cu-  
 ras adimit, in utroque amicitiam conflat, ac, si quod  
 acerbitatis virus in altero enascatur, partem alio  
 ebit. Non sum atatum adeò imprudens, ut cui,  
 vel rejectis statim crepundis, id licere contend-  
 rim: ubi tamen etas firmius aliquando maturuerit,  
 non video, quare id commode fieri non possit, aut si  
 possit, non debeat. Aut si debeat, cur mihi quoq; non li-  
 ceat, cum necessarium videatur matrimonium, ex  
 triplici Lacedamoniorum lege: Quarum primâ,  
Qui uxorem non diceret; secundâ, Qui tardius,  
tertiâ, Qui non bene, damnabatur. Apud Romanos  
 quoque Valerius Maximus, & Julius Brutus Ba-  
 bulcus censores, bona eorum, qui ad senectutem ca-  
 libes peruererant, fisco adjudicasse creduntur. Sed  
 qui deformem (inquis) duxerit, molestam feret:  
Qui divitem, non uxorem, sed dominam accipiet:  
Qui pulchram, tenebit communem. Duxi ego uxo-  
 rem formâ liberalis, & vultu adeò modesto, ut nihil  
 supra: neque enim (spero) communis erit, qua  
 nullum adulterio capitalius esse flagitium sibi un-  
 quam persuasit; sed eos, qui aliquid perpetrâssent,  
 Perilli tauro, & Busiridis arâ dignissimos semper  
 asseruit. Quid, quaso, melius facerem, quam que  
 laborum partem sustineret, partem voluptatis & la-  
 titie mecum eibiberet, reperirem? Faciam enim ali-  
 quid oportet: sacris me addicerem mysteriis, qui id  
 nile fore ut crederem, adduci nunquam potuit. Solus  
 bellus





desaenarum. Neque tamen te pudet hominum tur-  
pissime ca facere, que & me ad insaniam redacturu,  
& te (nō dubitaveris) aliquando ad furcas & scalaris  
geminas dulura sint. Nam si lucidius aliquae ex  
hī, qua infinita sunt, verbis complecti liceat, que-  
nam scelerum species reperi quæas, quæ te non inqui-  
nueris? quis in toto Gallia sicarissim, quis gameo, quis  
adulter, quis parricida, quis nepos, quis aleo, qui se  
tunc familiarissime vixisse non faciatur? Taceo pu-  
ericius unam, quā deliciis solūisti, verba impudica  
nō Alexandrinus quidem permittenda deliciis in ore  
tuo frequentia; alia item gravissima, que ab omnibus  
porporatissimam falso dicereris: quia tamen si dicitur  
pudenda sunt facisse tamen te non puduit. Accidit  
me ad cœnam nudius quartus amicorum nonnullis, ubi  
cum in cui mendionem minuis incendimus colloqui-  
io, capiebat quidam immodicus alioqui virtutum mea-  
rum estimator, me sinistris avibus natum predica-  
re, qui filium genuisse effigie cœni hominem, spur-  
cissimis autem moribus porco simillimum, cui jucun-  
diu sic in campis & stercore volatilis quam uquā pu-  
rissimam diluit. Nec defuere, quæ te ipsum perinde ac  
spurcē, semine meo genitato inficias irent, qui vir-  
tutum mearum nō minimam quidem referres scintil-  
lam, nec mea te monentis verba pluris quam minu-  
tulos lanarum floccos estimares. O quam, quæso,  
quamque acutæ doloris cuspide pectus meum tunc  
perfosum fuisse existimat? quam ira siccū jecur ar-  
fisse opinari? Vidi sese (ita me dis ament) effusos ocu-  
lis meis lacrymarum rivulos ubertim erumpere. Vi-  
disses

PAGE 9  
MISSING  
ORIGIN

desponsurum. Neque tamen te puder hominum tur-  
pissime ea facere, qua & me ad insaniam redactura,  
& te (nō dubie a veris) aliquando ad furcas & scalas  
gemonias duclura sint. Nam si lucidias aliquae ex  
ha, qua infinita sunt, verbis complecti licet, qua-  
m scelerum species reperiri queat, quā te non inqui-

silis sicarissim quis gameo, quis

aleo, qui se

Taceo pu-

li impudica-

licis in ore

ab omnibus

merci dictu

Acciduerunt

annulis, ubi

us colloqui-

tum mea-

em predica-

minem, spir-

it, cui jucun-

am nō quā pu-

m perinde ac

semine meo gemitus injicimur, qui vā-  
tum mērurū nō māmām quidem referre scintil-  
lam, nec mea te monentis verba pluris quām minu-  
tulos lanarum floccos astimares. O quantā, quās,  
quāmque acutā doloris cuspide peccus meum tunc  
perfōsum fuisse existimās? O quantā irā siccū iecur ar-  
fisse opinari? Vidiſſes (itā me dī ament) effusos ocu-  
lis meis lacrymārum rīvulos ubertim crumpere. Vī-  
diſſes

diffes capillos ventis diffusos extrahi. Dixisses, aut  
me dentium stridorem perpeti, aut quibusdam num-  
num intemperiis morbove comitiali miserrime agi-  
tatum distorqueri: ita me stimulabat rabies, ita com-  
primebat dolor. Quem dum qui aderant, verbis le-  
nire (frustra tamen) conarentur, aggravescebat ita,  
ut perendie viderer moriturus. Dii boni, si te talem  
futurum sperassest, te hercle (ut opinor) nutrichi ab  
ubere raptum feris devorandum objecisset. Idq; in  
rem utriusque fuissest: vitiis saltē caruisses, ego miser-  
rius istis, quas perditissimi tui mores glomeraismi mibi  
congerunt. Tu ob scelerum ignominiam, ego ob eam  
(quam prabuisse dico) peccandi occasionem despectui  
& ludibrio non haberemur. Mirabar, mirabar quid  
tui videndi copiam neque nobis neque amicorum cui-  
quam jampridem fecisses. Tu enim turpissima vita  
concius reformidabas, nē nostris omnium clamori-  
bus (ut criminosi est) arguereris. Timebas licentiam  
tibi adimi, & jugum servile imponi. O quam inope-  
mentis meo unius periculo, eos predicatorum, qui,  
dum etas, metus, magister prohibent, quodam velut  
presagio putant fibi compertum, qualiter sine futura ju-  
venum mores; his nibilo sagaciores, qui ab unguibus  
leonem judicant! Tu cūm adhuc puernus es, emi-  
nentissimum futurae virtutis lumen praeferebas, om-  
nesque (ut eos juvenum, qui verecundi sunt, lan-  
dare mos est) modestissimum te predicatorum: nec e-  
rat qui spem de te quam optimam non conciperet.  
Sed,

Heu hominum ignorarē mentes, ignara futuri

Pectora;

Pectora: dum validos aetas tibi contulit annos,  
 Virtutum radiis scelerum preferre tenebras  
 Cœpisti, & miseræ præfigia fallere turbæ.

Jam ut aliquando verbis istis, nihil apud te lucrè  
 facturis, nullum (ut scio) pondus habituris, finem  
 aajiciam; adea que nunc dicam aures adverte. Non,  
 si (ut cum Terentio loquar) ex capite meo sis natus,  
 iidem ut aiunt Minervam esse ex Jove, cù causa  
 magis patiar flagitiū tuū me infamem fieri. Aut igitur  
 vitam tu melius commutes, aut de te literam  
 longam facturam, jugulum pares laqueo. Nisi enim tu  
 respuisse audiero, ego velut spurium, & puerum me  
 patre minimè dignum, re exharedatum, brevibus  
 Gyaris, perpetuū tenebris, aut furcis potius devove-  
 bo. Vale, & verborum meorum (si sapi) noli deme-  
 minisse.

## EPISTOLA L.

**V**Ix audeo hercle postulare, ut verbis meis fidem  
 adhibeas: non quodd commentitia quadam aut  
 hyperbolica scripturis sim, sed quodd factu difficultima  
 fortasse viderentur; nisi sincera fide tibi persuader-  
 es, cum me esse, quem amicorum absentia non mi-  
 nus torqueat & exulceres, quam delectet presentia, &  
 enutriat. Postulabo tamen (scid) multa intempestivæ  
 & illepidæ meæ more dicturus: sed qua omnia meæ im-  
 peritiae tua condonet & indulgeat humanitas. Jam  
 primum omnium latere te nolui, ex eo quo Lutetia-  
 nus mythologus, viliorèque istas (quibus impallescim-  
 us) natus reliquisti, Aureliamque profectus es, ut

ibidem in meliores disciplinas, & magis quam nos sicut  
 totum impenerares, animum meum tui absens de-  
 siderio ita intabuisses, ita somnolentis quibusdam co-  
 gitationibus emarginuisse, ut Socratis non longe absimi-  
 lis videret, qui stare solexit, dicitur pertinaci stari  
 perdius atque pernox, a summo lucis ortu ad solem  
 aecum orientem inconveniens, immobilis iisdem in  
 vestigis, ore atque oculis in eundem locum directis,  
 cogitabundus. Dixisse me in star Niobes in lapidem  
 obtrusisse, aut prestigiis quibusdam, larvisq; bustulari-  
 es stuprata omnia obmutuisse. Quinetiam agelatus, ac  
 uelut irrisibilis lapis factus sum. Testes collegae nostri,  
 qui ubi ascenmatam prorsus faciem, & ossa ipsa cuto  
 tenus protuberantia consuentur, morbo & eo quidem  
 ac diuturno me laborasse conjectant: qui tan-  
 men mutua nostra benevolentie certiores sunt, ad eum  
 causam mihi contigisse non ambigunt; egrum propterea  
 solantur, aut saltim solari contendunt, causati  
 nullius esse tam perinax & indissolubile amicorum  
 concubinum, quod aliquando alio istuc, alio illuc  
 profecturis, separari non oporteat. Vellere nihil omnino  
 a diis immortalibus ita comparatum fuisse, ut morte  
 tecum mihi licuisset, quocum tam benebole vivere;  
 quid vivere? immo faci semper & faci licet. Sed  
 o fortuna (exclamat Plautus) ut iniquum es perpen-  
 suò bona! Eo me amico privari oportuit, quocum omnia  
 ut mecum liberè loqui poteram? qui dolorum me-  
 erum partem ebibebat, sine quo jucundum nihil mihi  
 videbatur, qui acerbioris mea virus iecunq; pesti-  
 lento, inexhausta verborum magniloquentia repellebat.

Facundo

Facunda tibicinò persimilis, quam scire & modulatio  
adhibicium, viperarum morsibus mederi testis est The-  
ophrastus ille Gellianus. Quia omnia qui adulandi  
studio à me dicta suspicarentur, is bercele tibi non mi-  
nus quam mihi esset injurius; me videlicet parasiti si-  
miles existimans; te Thrasoni Terentiano auris po-  
pularibus gaudenti comparans, qui inadulabilis es, &  
iudicis tui non prodigus; quique palpum obtrudere, fa-  
lenocinismus esset, caute novissi. Scutum est & in-  
consulè factum, hoc astu ad tibi congratulandum  
velle irrepercere, quem nuda & infucata delectat veri-  
tas, quémque (ut cum Aulo Gellio loquar) hominem  
esse novisscientiā nihil de verbis laborante. Et si autem  
eā animi agititudine semper fuerim, scribendi ramen  
cupido mihi nunquam defuit, neque enim deesse per-  
misisset insopita mutua inter nos amicitia recordatio,  
qua audacem suggerebat animum & hortabatur; licet  
timidiusculum ficeret imperitia; eoque audacior fie-  
bam, quo opinarer stylum meum insulsum & rusti-  
cum, solercissimumque (ut tecum & cum Gellio loquar)  
ubivis scatentem, non multum ab eorum abhorre  
facundia, qui vel Cesareo, vel Pontificio juri vaca-  
rent: non quod eis lingua cultum derogem, sed quod  
mibi dicendi poriciam vendicare notim. At ubi reddi-  
ta est nobis à Trismegisto ino verè (ut opinor) legu-  
leio epistola, Dii boni quantum stupui, quantum, in-  
quam, mihi admirationis assulit rei novitas, qui bel-  
le in animum meum induxeram, sermonis cultum  
non magis cum legum studio coniunctum esse, quam  
mentram cum infancia prudentiam! Pueram ego

philonomos omnes barbari; aut saltem non multum  
lepidè loqui; plerosque non Latina lingua insciis  
sed ostendenda doctrina radio, aut odio potiss. Video  
tamen, si modo simi similes multi compariantur, periv-  
tiam & facundiam cum legibus ad eam conjunctam es-  
se, ut difficillimum sit judicare, magisne legibus ar-  
tes humanitatis, an arribus ipsis leges debeant. Qua  
in re maximum mibi stuporem attulisti, quod eas con-  
temptui, nedium derelicti habeas, sine quibus leges  
ipsa vel sane rudentibus Arcadia pecunariis displice-  
ant, aut sylvestribus rusticis notescant facillime.  
Gandeo tamen quicquid dicas, earum amoenitate &  
succo te oblectari, quarum studio cuncta tibi inter-  
dixisti. Diis faciant ut eo semper animo, et si dissimu-  
les, perdure, ut Palatinam mephitum, & causidico-  
rum istic latrantum barbariem tuam eruditiose simili  
& doctrinâ venustes, & Budeum, quem dolissimum  
esse vel frequentibus cuiusque testimoniosis, & inter-  
Luetianos velut monstrum prius invisum, nemo in-  
ficias ire audeat, omni modo insecleris doctrina: eosque  
aliquando castiges patronos ineptientes, qui nul-  
lum utrique juri sermonem aptum existimant, nisi  
cum qui inornatus sit maximè: quasi verò ex indi-  
stria barbarè loquaniur, quos Latine loqui votat impo-  
peritia. Quod autem multis verbis artes nostras de-  
spicari visu es, te sane felicem prædicto, cui tandem  
aliquando ex his garnientibus disciplinis, nihil homi-  
ni preter pauperiem comparantibus, emergere, ac per-  
dendo revocare licuit: Nos autem male feriati in  
hui consensimur, ac penè Pherecydis instar Phibi-  
riast,

rias, & morbo Syllano inter pediculos collegiales  
 emarcemus, & tare lentâ consumimur. Nos impen-  
 diò loquaciores, theorematibus tantum nugalibus  
 puerilibusque commenationibus dilatantes, & ca-  
 pionum Grammaticarum laqueis strepentes, stipu-  
 las & culmos steriles colligimus: vos (abfit verbis  
 meis invidia) grana relitti inanibus paleis ubertim  
 metitis. Nos (ut verè dicas) verborum & argutia-  
 rum fuligine obcacatis, præsentia tantum conspici-  
 mus, futurorum immemores. Vos & præsentium &  
 futurorum solicii, posthabitio disciplinarum nihil  
 crumenta profuturarum studiis, præsidenter vobis  
 & reipublice consulitis. Quare nil mirum si ad  
 magistratus ampliorésque dignitates evecti, fortu-  
 nam, vestro temperetis arbitrio: nos verò velut  
 pulli involucres & implumes, è nido surgere nun-  
 quam possimus. Sed quid aliud faciamus? Non cui-  
 vis homini contingit adire Corinthum. Unum est  
 quod me solatur maximè: Securius ego me in infima  
 conditione victurum spero, si modo paupertate meâ  
 fuero contentus, quam si ampliori inhibans, me semper  
 animi excruciarem miserè: et si hoc eorum sit di-  
 catum, qui cùm nihil assequi possunt, desperantes, suis  
 se contentos rebus asserunt: quod quidem, velint, no-  
 lant, faciant oportet. Ceterum nè in re nihil utram-  
 que paginam fecisse videar, conditionis mea certio-  
 rem paucis te velim facere, ut mibi si sinistra sit  
 condoleas; si prospera, congratulere. Discipulorum  
 in primis numerus in eodem statu permanet, præter-  
 quam quod uno Florido imminutus est, qui patrem

mala valetudine laborantem visurus abiit, ut vel ad  
tratus incerit exequiis, vel canualecentem tam  
vident: veniurus sit necne, latet. Neque satis mol-  
lum labore: eam enim à discessu tuo constans loca  
cam indui, ut iam frivolis id genus rebus conatur  
non decreverim. Ego prospere valeo. Id vero me sem-  
per male habuit, quod absentie tua impatiensissimus  
fuerim; doloremo tamen hunc levissima prospera tua  
(quam ex literis cognovi) conditio. Nihil istud novum  
agitur. In regum festo tria aut quatuor tamquam colo-  
logia mimos & comedias recitavere, & eae quidem  
satyrice immunes aculeis: timuit enim capitulum sua  
nus quisque, quorundam periculo factus cantior, qui  
(quod regie maiestati & muliebri perduelles stig-  
ma insuffisent) catenati ad regem non tam ducti,  
quam tracti sunt. Magister Durandus, cui doleo,  
ad hunc invidulisti: dolorem tamen sperato regino  
advenau, ubi se liberum fore confidit, solatur. Fatus  
(ne multa plerisque cadunt inter calicem supremam  
labra) concesserunt magister Joannes Tylli, olim  
Navarrici templi sacellanus, & N. hic Lutetiae Ni-  
vernensis ille: misereatur utrinque Dominus. Salu-  
travi omnes quos literis mis salutandos jussi, qui  
to pariter resalutant. Supereft etiam, ut verbis, ut-  
cumque fieri poterit humanis, dominos meos Amo-  
gurianos (quorum ego obsequiis ad aras usque sum  
paratissimus) meo nomine salute dones. Item & M.  
Xantoniensem & utrumque Garsuerianum. Itidem ma-  
gistros, & quos omissoe fuisse incivilis & rustici  
plaud hominis; discipulos nostros Rutilium & milia-

num, & Mirandulanum, ingeniosos adolescentes, mei (ut opinor) amissimos, quibus quoque in amore responderem. His plurimum gracilior, gracilabore que quondam vixerunt, quod (ut scribis) contentiose quadam emulatione studio avidissime incumbant, finiq; ut meorum & tuorum, ita & studiorum ingeniosi sectatores, & solertes simi. Spero rem nostram publicam tuam & eorum doctrinam ac prudentiam tandem maximè auctumiri, & prudentissime gubernatum. Diu faciant, ut eares falsum me non habeat. Si quid est, quod mea ars istic in tua & eorum causa efficere valeat, aut patrocinari, non parcas laboribus. Invenies me non segnem, neque tui absens immemorem. Vale tu Nomophage, & illi Nomophili. & excusatam habeo, ut sermonis ita & formandorum compingendorumque debito elementorum insciaram. Datum ex cubiculo nostro 18. Cal. Feb. Unum est quod omiseram: Cavete, queso, mei animi, ne ingeniola vestra & corpuscula tantis laboribus, aut per vigiliis, frequentiorique studio ita fatigetis, ne propterea immedicabilem morbum incuratis. Id dico, quoniam jam pridem compertum est, vos in hac re frans, non calcaribus indigere. Vale.

### EPISTOLA L I.

**N**Undimterius, horâ post meridiem circiter quartâ, eam ego suscepî litteras, quas tabellario nostrati pridie Cal. Octob. ad me dederas; quibus ego ledis, notissimum prudentia tua faci periculum, notius longè facturus,

facturus, si in ea perficeris animi modestia, quam  
 hactenus tibi vendicasti. His autem me consule-  
 bas, sub cujus praeceptoris ferula tibi ad doctrinam-  
 comparandam esset militandum. Quod etsi inquisi-  
 tius, exactius, ac magis sollicitè quasitum reposceret  
 judicium, coactus sum hac Epistolâ, raptim & tumultu-  
 ariè scriptâ, tibi paucis aperire, quid super ea re  
 mihi sit animi; idque facere propter desperatam  
 abituri nuncii celeritatem, qui antelucano sequen-  
 tis dies quo venerat, tempore, sibi properè redeun-  
 dum esse testabatur. Consularem in primis, ut cum  
 praeceptorem tibi eligeres, cuius virtus non minus a-  
 nimum excoleret, quam doctrina ingenium vege-  
 taret. Nam si studiis (ut cum Fabio loquar) scho-  
 lam profutura, moribus autem nocitaram constaret,  
 potior mihi honestè vivendi ratio, quam vel optimè  
 dicendi videretur. Est iudicis magistrorum genus, qui  
 rudimenta illa (sine quibus quicquid superextru-  
 xeris corruet) neglectui habent, & fastidiant, quod  
 ab omni ostentatione aliena sint: ea tamen maximè  
 curant, qua Kenodoxian, id est, vanam gloriam af-  
 ferant. Sub his temerari nolim: cum quod plura in  
 fronte promittunt, quam praestent in recessu; cum  
 quod impendio loquaciores, ac nugacibus quibusdam  
 neniis dilatantes, praebris fumos venditent, nihil  
 doctrina eorundem animis suggestant & inculcent,  
 sed inani verborum & argutiarum fuligine perbellè  
 deludant: ita ut cùm quinquennio eisdem habue-  
 rint discipulos, abecedarios, & primorum elemen-  
 torum ignaros, si interrogas, comperias: quod quam  
 molestum

moestum si parentibus, qui pecunias non modicas  
huius nutriendis profuderunt, quam perniciosum illis  
ipisis, qui illuc pueritiam in nugis contriverunt, dictum  
esse difficile. Hujusmodi preceptores verbis inter-  
dum piperatis strepunt, prae se caseros rudes esse, &  
agrestes pradicant; inanes jaclant glorias, ac falsam  
scientia persuasionem sibi induunt, dignosque penè  
dixerim se judicant, quibus vicarim assurgent om-  
nes. Verum si proprius consideres quid utilitatu hab-  
beat eorum doctrina, nihil sane reperies, quod vel  
fratellu nuce tibi putes emendum. Horum igitur scho-  
lii tibi maximè interdicas: praestabilis sapientia vi-  
rum elige, cuius sanctitas teneriores puerorum ani-  
mos ab injuria custodiat, ferociores à licentia gra-  
uitat deterreat. Haec si feceris, nec te sub eo meruisse,  
nec consilio nostris acquieuisse paniuerit. Vale.  
Datum ex edib[us] nostris. 16. Calend. Novemb.

### EPISTOLA LII.

**V**itam meam nec unius assis estimandam putavo-  
rim, nisi et robis meis ac saluti totum devovo-  
rem, qui nullum amantissimi hominis officium in me  
pratermisseris: imminet enim capitis meo discrimin,  
quod, nisi tuo unius patrocinio ac praesidio, vitare non  
liceat. Nè autem verbis meis defatigatus perinde-  
as, rem omnem tibi à principio stricium aperire con-  
stitui. Celebrabatur nuper convivium, perdici-  
bus, phasianis, coturnicibus, pavis, lepusculis, ferina,  
tantisque aliis omne id genus deliciis & esculentis  
super-

superfluo, ut huius respectu memorabilem Cleopatram  
et canem foderet dixisses. Adorat etiamum na-  
tum, quod jam in subterraneis canopolas perire eman-  
cerat. Huic ego interfui; affuerint et plerique  
multa noctaces non obscuris nominis viris. Saturis  
jam omnibus, ubi deposita epularum reliquie, capi-  
runt protinus (ut moris est) citharista et cibicines  
ponamensis instrepere cantinunculis, atque omnium  
icà aures delinire, ut jam divisorum, nedium regum  
felicitatis inviderent. Nenia surrexerunt, histriones  
funambuli, qui multiformi corporum voluntarie  
plurimum oblectabantur: venerunt intendantum quid pre-  
rientium animos titillarent. Adorat (ut semel fan-  
niam) omne genus voluptatis, grataque omnia et  
jucunda supra modum visa sunt, praeservantes quid  
comatuli cuiusdam uno digito caput scalpentis mol-  
lities plerique radiofa satris visa est. Erat enim,  
qualem fuisse Demosthenem scribit Gellius, vesti-  
ta certaque cultu corporis nitid, venufo, ni-  
misque accurato, talaribus tuniculis more Lydicau-  
ponensis circumspete et composito induebatur. Et  
rare eius manu inter agendum arguta et gestuosa:  
is à ut Dionysius saltatrixe cognomento dignus cum  
Hortensia videbatur. Quum igitur id omnibus mu-  
lestum esse conspicerem, nullum ratione esse, qui oīus  
rei cedisse verbis audiret exprimere, justa objurgatione  
superfluentem dantis rebus hominem inces-  
sive, quod agro ferens animo, cotoplum mihi pressi-  
sus impagie: ego contra gladio vaginā excorpe ho-  
minem veridicā vulnusavi: quo finito, salutem mihi

hi fuga querere auctus sum. Vixaque alius an-  
mortuus sit, nescio. Quare me scellites ad fur-  
cui, ut si cubi locorum me repererint, de me propedi-  
em alicui sit. Kenio agitur ac oraturus, ut vel me do-  
mi me occulus, aut saltem visus tibi si isthac trans-  
iorint, inficeris. Iniquum est, fateor, mendacium  
perpetrare. Pax et ramus (inquit Theophrastus,  
Gellianus & Licius) vel corporudo, vel infamia  
subcurva est, si etare magna utilitas amico queri po-  
test. Et Chilo sapiens conservandi amici causam de-  
via declinavit, falsum enim consilium pro ejus salute  
dedit. Pericles quoque rogatus, ut pro amico falsum  
dejeraret, Opus est (respondit) me amicis commo-  
dere, sed usque ad aras. Hunc igitur precibus meis  
locum relinquis velim. Tantum enim me tibi de-  
re fatebor, quantum patri, si tuo unius presidio per-  
culum hoc effugero. Valeamus.

### EPISTOLA L III.

**D**emosthenes Gracorum eloquentissimus, apud  
Philippum regem Amynta filium verbas fan-  
turus, in ipso statim orationis lumine stupefactus ob-  
ninxit, majestate (ut credibile est) tanti viri per-  
territus. Quod (ut opinor) veritas nudius certius  
nisi contigisset, dum me colloquia tuo dignatus es,  
nisi tempore tuo explorata mihi jam pridem ex-  
cessisset humanitas tua: nam cum parvulus esses, &  
in re literaria militares, tantum monum faciliterem  
prece auxiliis, tantum in omnes abjectissimos, & gra-  
garios inopes benignitatem, ut jam tuum primum, qui  
spens de te quin opacum fuisse virtutis non  
ceperit,

coperit, fuerit nemo. Quo mibi ampliori laude cu-  
 mulandus videris, qui proveltior factus tibi semper  
 constiteris, neque amplissimis honorum culminibus  
 evaseris arroganter, aut magis insolens: quod qui  
 faciant, albis sane corvis rariores consperirentur.  
 Usu enim venire conspicimus, ut a teneris annis per  
 multi dociles videantur pueri: qui ubi collum jago  
 subtraxerunt, tandem velut pristine conditionis im-  
 memores, statim superbiant, eosque aspernentur, quis  
 buscum pueri familiarissime vixerunt: quodque  
 multò deterius est, virtutes omnes abrogent: Nero-  
 ni hercle persimiles, qui licet ephebus optime vide-  
 retur indolis, ubi ramenta viram egit, tanq[ue] tamq[ue]  
 probrofis viram flagitiis commaculavit, ut ejus in  
 exitium & mortem non una parari simia, non ser-  
 pens unus, non culeus unus debnerit. Quod genus  
 hominum moribus quantum tibi interdixeris, vol-  
 caco apparet: qui quanto proveltiores annos attin-  
 gis, amplioribus animum virtutibus exornes. Nam  
 ut exemplo contentus unico, reliqua innumeram, qua  
 sepe ubertim mibi offerunt, & ingendum penè obru-  
 unt, omisi am: quis mansueti ac modesti hominis  
 factum non judicet, quod me in ludo (quem prius ty-  
 ronem agnoveris) abjectissimum homuncionem, &  
 quercubus (ut dicitur) & saxis natum, vixque sa-  
 tis dignum, qui pedum tuorum vestigia deosculer, se-  
 mul & iterum in familiam tuam evocaveris, num-  
 quam de te bene mericund? Quid enim bene mereris  
 posset is, cui nihil est, de eo, cui nihil dcesserit. Quid  
 simulo genere obsequiis lacescitus fuisses? Credibile est

sane

sanè te magis paupertatis mee & laborum miseri-  
rei, quam operâ & famulitio indigere. Nunc  
ne parasiti instar verbis titillantibus aures tibi de-  
mulcere, aut caput blandiendo confricare videar,  
ea nunc primum literis aperiam, qua mutuo re-  
velare colloquio tua deterruit majestas: ubi heri me  
tecum loquentem timidiuscum vidisses, concessisti  
(qua tua fuit humanitas) ut id scriptis facerem. Fa-  
ciam igitur. Percunctatus es me, vellem nécne à re-  
gendis puerorum gregibus abstinere, atque istinc do-  
mum tuam migrare. Nolo hercle istic consenescere:  
consenui tamen hactenus, expectans, quò istinc evo-  
carer, ac de me bene mererer, non doctrina mea (que  
nulla est) gratiā; sed paupertatis, qua magna est, in-  
tuitu. Hanc spem suggerebant plerique quibus non  
usque quaque sinistrè provisum est. Nam, ut ceteros  
omittam, praeceptor meus doctissimus, D. magister  
Joannes Clavimontius, qui rotam aliquam diu istic  
volutavit, familie domini Laudunensis adscriptus  
est. Alii etiam permulsi, quorum nominibus parco,  
nè quis me oculis obliquis alienam prosperitatem  
limare dicat, fortunam satè pingueam sibi fecerunt.  
Eandem ego aleam dietim expecto, nullius tamen,  
quantumcumque etiam opulentis, domum intratu-  
rus, quē imperitie ac moris non commonuerim. Quo-  
niam igitur tua fuit modestia, me evocare, id jam  
primum omnium non ignores velim, nihil esse in me  
doctrina, aut eloquentia, quod tibi usui vel hono-  
ri esse possit. Si quod tamen sit in hac re, ministeri-  
um non negligens tibi polliceor, & (sicut vires sup-  
pedi-

peditabunt) frequens, atque laboriosum: nam nullum  
alium officiis genus ab ipsa infancia exercui, in quo o-  
peram libi possem promittere: quam si pollicerer, & tu  
tuâ spe fallerem, & me mendacis convincerem. Non  
veris ad bac, me & his moribus predictum, ut olus-  
culis agrestibus liber malum vicitare, quam seruo  
laurissimis esculentis. Quocirca sibi soli & uni ob-  
noxium esse velim, ac subjectus, omnibus ramen ob-  
sequiosus. Præterea, nudus sum tanquam ex matre,  
vixque (ut in adagio dicitur) obolum habeo unde re-  
stinetur. Si tecum fuero, omnia mihi suppedites o-  
portet, qua ad honestè vivendum videbuntur utilia  
& necessaria: & quoniam ex famulorum immundi-  
tia & sordidate, domini plerunque arguitur inopia,  
vestimentis (ut clericum decet) honestis indui peto,  
non versicoloribus, aut histronicis: que si meo emen-  
da arbitrio voles committere, suspendo quantumcum-  
que modico mibi opus est: Scio te munificum, & quâ  
famulos terse, neque ramen composite & venustè ni-  
misi inducos malis, quam crudem ramen immodicis auri  
panderibus aumentem. Equum præterea velim sicut  
eppippiis ornatum, suis supribus surrictum: & quoniam,  
teste Ovidio, Carmina successiva scribentis &  
oria quarum, uollem ut tandem aliquem locum mihi  
designares, ubi munus, ac tibi liberius vacarem. Im-  
possibile est enim, qua tumultuari finit studio, ac fre-  
quentibus interrupciis discursionibus, multum esse de-  
cocta, ac climata. Hac omnia et si studiose apparet,  
nihil ramen ardenter, & obnoxio magis tuâ benevo-  
lentia: quam ubi fuero consequitur, dico eadem  
videbor

videbor attigitse. Que omnia eo audientius tibi aper-  
rere, quo me intrepidam in his adegendis prius esse  
jussisti. Postularem, si me susciperes, ut non cito de-  
sereres; nisi jam diu mihi compertum esset, eā te  
constantia prædictum, ut quos tecum evocaveris, nun-  
quam nisi volentes deseras. Perpendes igitur, si adhuc  
hōc mihi condonare libet, placeat nēcne hac tibi con-  
ditio: que si displiceat, fortuna adhuc prioris con-  
tentus vivam: ferreus tamen sim ut cunque contige-  
rit; lapidens, si anquam tanta tua humanitatis fuero  
oblitus. Vale.

## EPISTOLA LIV.

**V**ix licet per oīum in mense semel tantum feria-  
ri: tot mea cervici incumbunt negotia, tot ultrō  
citrōque curis agitor. Sed si aliquando possum al-  
iquid saffurari oīi, moris est mihi aliquā me loci re-  
cipere, ubi fatigatum labore spiritum revocem, &  
hujus seculi vanitates & miseriae considerem, quod  
nudus sterius feci. Sed ubi satis apud me sag-  
acē velut trutina perpendi, nihil in toto mundo re-  
peri, quod suos non patiatur manus. Reges venenum  
reformidant: Primates ad ampliora semper obre-  
punt: Senatores sunt avari, & lucri cupidi: nunquam  
securi degunt milites; mors proprius instat, quāna  
vita: in perpetuis vivunt miseriis agricole. Nō  
multa, nihil est, quod suos non patiatur manus,  
quodque non sit calamitatibus obnoxium. Quo-  
circa si me consulas quid in hac re sis facturus, to  
monebo, ut possiblissimo omnis dūctio studio exiūm

vita perpendas. Nam aperte constat, nihil hac vita  
esse fragilius: prudenter igitur feceris si tuae saluti  
invigiles. Vale.

## EPISTOLA LV.

**N**ihil peius odi, quam istos hypocritas & philoso-  
phastros, qui in opinionem sanctitatis venientes,  
Catonianam severitatem capillis supercilios breviori-  
bus paulatim promittunt. Expertus loquor, multos  
reperias verborum tenuis Zetos, qui multa de virtu-  
ribus publico theatro exclament, quique omnia vitio-  
dent, aut digna putent incendio: intus tamen sunt pel-  
lace vulpe nequiores. Volo, si religionem imitari de-  
creveris, ut sis aperto pectore, & infucatis moribus.  
In primis da operam, ut talis fias, qualis cupis vide-  
ri. Non est quod in me succensere debeas, sed potius  
ames, quod nullam nomini tuo maculam inuri per-  
mittam: insuper quod dicas te velle amicum habere,  
quocum libere omnia, ut tecum, audias loqui; Nul-  
lum (si me audias) amicum tibi comparabis, nisi pri-  
us cum eo tres modios salis comedens. Multi sunt in  
ostiorum formosi, & verbis palam amici, qui ta-  
men clanculum serunt insidias. Vale.

## EPISTOLA LVI.

**N**escio quid sit in causa, quamobrem mihi suc-  
censeas: nihil enim me puto fecisse, aut dixisse,  
aut excogitasse quidem, quod tibi detimento sit fu-  
turum. Culpavi, facio, non nunquam ignoriam tu-

am.

am. Observavi quibuscum versabar, tuarum rerum satagi: sed alioversum hoc feci, quam ut tibi nocerem. Tunc olim mei in te amoris periculum fecisti. Nisi velis in tua vita reclamari, alio te divertas: nam quamdiu simus vivemus, nullam tuo nomine maculam inuri permittam: mihi etiam, si secus agerem, summo verteretur opprobrio. Verbis meis paulatim acquiescas, & bene tibi vertet: omnia ad votum tuum faciam. Non parcas pecuniis meis, atque adeo omnibus domesticis rebus. Huius a me, velut ab ipso horreo. Sed si caquam detrahere velis, ut genialibus tibi indulgeas, nullum a me speres auxilium. Vale.

## EPISTOLA LVII.

**M**oneo te plerunque tua utilitatis, & ab omni scismaticum injuria nomen tuum vindicare satago: sed dum aliquantis per mihi tecum loqui licet, alio divagaris, & (ut dicitur) extra meum sermonem tua peregrinantur aures. Non admodum habebaris in pretio, si eo quo cœpisti pede semper perrexeris. Ut enim vicatim compitatimque eos juvenum predicant omnes, qui recte consulentibus doctiles se probare non ingrávantur: ita & maximo probro datur his, qui amicorum consiliis aures occludunt, aut prudenter exhortationes nibili penitus ducunt. Et cum unusquisque sibi persuaserat, te ingenio faciliter & benigno esse, in spem veneram, te nihil derectaturum, quod suasisset. At (ut video) si rogas loquerer, verba mea nihil quidem duceres. Ne-

scio quid sit in causa, quamobrem id ipsum facias. Tantisper enim dum tuā consuetudine mihi fruī licuit, intimum te semper habui: sed (ut conjicio) illud ipsum est. Nemo non novit arduum esse, hominem naturā districtum corrigere. Nequitia tue diuturnum indormivisti somnum, & in pectus semper obduruisti: quare difficillimum est, te novā pelle induere. Vale.

## EPISTOLA LVIII.

**L**audabile fuit Amasis Ægypti regis institutum, qui lege sanxit, ut singuli quotannis apud cuiusque prefectura præsidem proficerentur unde viverent: quod qui non facerent, extremum illis supplicium esset pœna. Cui sanctissima legi conformis propensodum videtur Gymnosophistarum mos, apud quos impransi abibant, qui nullum diurni laboris fructum parentibus afferebant. Et apud Baleares Hispanie insulas, puer antiquitus cibum à matre non capiebat, nisi quid, cā monstrante, sagittā percussisset. Nam ut in Olympia non meretur coronam, nisi qui legitimè certaverit: itā nec dignus est vitā, qui nihil parturit quo testetur se vixisse. In omnibus elementis itā vel Deo placuit, vel natura, ut nihil penitus torperet in otio. Cælum, quo integrantur omnia, cyclo & orbiculari motu se volvit. Sol & luna alternatim suos motus peragunt, & sibi cedunt. Hæc noxem illuminat, ille diei præst. Venti suas tenent regiones, unde flatu spirant immobili. Signa Zodiaci alternatim Solis flexum amittunt. Mare quiescentibus ventis

ventis tranquillum, iisdem reflantibus agitatur, &  
suis pisces nunquam non ejicit. Terra sterilis & infæ-  
cunda hyberno tempore, vernis & astivis frugibus  
otium pensat hyemale. Arbores ac planta & tempus  
aptum fructui ferendo persentisunt, egerunt botros,  
& viorem induant. Ilices & Quercus concipiunt  
glandes, Laurus & Oliva baccas, Corylus nuces, Me-  
spylus corna: nec aculeatis quidem dumis, spinis &  
verribus cessatio est; nam & rhamnū, & alios fructus  
minutissimos pariunt. Sed observemus nobiles vinea-  
rum gemmas. Consideremus quantā fidelitate rerum  
omnium mater & parens Terra semen sibi commis-  
sum regebat, refundat, rependat: quanto sœnore agri-  
colam suum dicit, triticum, filuginem, hordeum, a-  
venam, milium, fabas, pisa, lentes, eruum, lupinam,  
& alia id genus frumenta & legumina cumulatissi-  
mo proventu generans. Quid Annus ipse, quem verū  
nostrarum, & vita dimensorem cognoscimus, quando  
a sua desit natura? Quis vidit Ver sine violis, &  
Estatem sine granis & calore, sine pomis Autumnum,  
Hyemem absque nivibus & pruinis? Nonne succe-  
dentes seriatim Menses in suis officiis manent? Quis  
inversum vidit ordinem? Quod si hac omnia naturæ  
legibus & institutis parent, ut suis semper emitant  
fætus, ne pudeat hominem solum, quem tamen præ-  
esse omnibus creaturis Diu voluerunt, quiescere, so-  
lum putrescere in otio, solum sine fruge consenesce-  
re, effatam solum etatem preterire, solum sine ul-  
lo vite ornamento emori. Quis hoc probaret, nisi  
desit oculus, nisi qui cucurbitas lippit, & inops est

rationis: cum bruta ipsa cateraque animantia, quibus deest ratio, ratiocinentur unde vivant, & quantumcumque, laboris sui testimonium nobis omnibus vindendum proponant. Alia hominibus profunt, sibi que charum, & nobis utili proferunt partum: paucissima admodum reperiuntur sterilia, & quae nihil omnino in publicum afferant emolumenti. Si quis in aquatilibus fidem requirat, & exemplum; parit Balena, partumque lacte nutrit: ova gignit Cephalus: Delphini egerunt foetus, quos foemina uberibus & lacte pascit copioso: Agunt vere conjugia, pariunt catullos astivo tempore. Echini ferunt ova: Hippocampus contra canis rabiosi morsum prodest. Sed ad hominis usum non nihil operantur. Nec minor est in avibus sedulitas: Aquila pullos probat ad solem; qui eum sustinere nequeant, ut degeneres repellit: Columbi bina ova pariunt, masculum primum, secundum foeminam; coniipiunt diebus quadragenit: Galli longa edunt ova, rotunda foeminae; yunciam luncem, & pingos ad laborem excitant: Pavones incubant ovis duodecim: Hirundo quinque pullos parit, quos magnâ pascit aquilare, incipiens ab eo qui maximus est natus, & ita in caseris ortus habens rationem. Usque ad cetera descendam animantia. Taurei laborem jutuant mortalium, & agricola sunt, arantque terram, ex qua fruges demetimus: Oves suis lanis nos induunt, lacte uagientes pastant infantulos: Apes nobis mellificans: Sues se saginant ad esum nostrum: Canes pro foribus nostris excubant, greges à lupis, domos à latronibus uuantur: Feles cubicula putrunt

gant muribus. *Dum oculos circumfero, passim nihil  
invenio, quod in re aliqua non exerceat naturam, ni-  
bil quod orium non refugiat.* Quid ergo (ut ad insti-  
tutum aliquando deveniam) faciendum nobis pue-  
tum? *Volumus vinci à bruis, que ratione, anima,  
dignitate, formā & nobilitate praecelestius? Invenimus  
potius Plutonianum illum Apellem, qui nullum diem  
ducebat sine linea. Caveamus nē similes illi videa-  
mūr verna pigro & ignavo, qui ruri degebat, ut mor-  
tuum cadaver in sepulchris. Revolutus est annus, ar-  
bores suā poma pepererunt: Ceres agriculte votis re-  
spondit: horti suos carbunculos, suas violas, suos de-  
derunt flores: Racemis suis rubuerunt vinea, pomis  
arbores sumuerunt. Soli supersumus, qui annuam  
nondum frugem protulimus. Reminiscamur opprobriis  
quod paritura est nobis ignavia, si convincamur desi-  
die. Reminiscamur jaetura, que nostris omnium cer-  
vicibus impendet, si convincamur ignorantia. Exper-  
giscamur sociis, surgamnis ab otio, ad aratum con-  
volemus, ad buram, ad ligones, ad voreres; latre-  
mus in aula cervinam pelle, ut tandem insylvis mi-  
litemus. Declamemus inter domesticos & privatos  
parietes, ut in Senatu causam Milonis agamus. Rele-  
gemus Catilinam, patrocinemur Cluentio, pupillis ob-  
sequiamur, explodamus oppressores, consulamus pa-  
tria, & tyrannorum vim reprimamus. Problematis  
balbutiem lingue inter paucos, probemus ingenii  
res, purgemus lingua viliuginem, priusquam eō ve-  
niendum sit, ubi superciliosi sedent consules, natus  
tribuni, acutati pratores, aenti causidicii, quæstores*

vafri, catenique emundata naris homines. Ecce gym-  
nus aarba aures arrigit; in expellendo est quid dic-  
mus; paratus est excipere, quod offeremus; paratus  
audire, quod recitatimus; nec favorem aut paroci-  
nium nobis excusat modestus comes, & ingeniosus  
hypodidascalus: catenae insuper doctrinæ & moribus  
alarissimi præceptores nostri adverrum favorem, vul-  
nus pallicantur, & ridibundis oculis benevolentiam:  
neque porro nobis verendum est, ne si quid ornare pa-  
ram aut inconcinnè protulerimus, id ipsum proculus  
crispè nare subsannent, & averseatur. Non estis  
doctissimi viri aratum adeò imprudentes, ut non co-  
gnoscatis facile cum Marco Fabio suam esse studiis  
infantiam. Fortissimus quisque edidit aliquando va-  
gum; & qui coram principibus aut senatoribus ma-  
gnâ sui gloria in omnium admirationem causas ora-  
verunt, prius tamen fuerunt rudes & alphabeticis.  
Vultus exigere ab adolescentulo, quod parentem elo-  
quentie Ciceronem deceat & Utrius sarcinam dare  
infantulo, cui Demosthenes succumbat. Habenda est  
scutum ratio. Non habet senectus vires juventutis,  
sed nec juventus consilium senectutis & eloquentiam;  
Vale.

### EPISTOLA LIX.

**S**atis certasti pater, satis militiam sequutus es;  
tempus est ut conquiescas & forieris: tempus est  
ut subtrahas te periculo, & solita professione tibi ins-  
tardicas: tempus, inquam, ut iam domeris rudo, &  
inimicis Horatianum illum Vejanum, qui armis ad  
Herculis

Herculis postem fixis, domi sese continebat, nè in  
arenam denuò traheretur. Non est tibi formidandum  
nè non habeas, unde vivas. Tu non es ut plerique  
gregarii milites, quibus cum stipendia detrahuntur,  
tenuissime vivunt, & ( ut est in adagio ) digito pla-  
ranque salinum cerebrant. Patri tuo ( quod Dijis  
habeo gratiam ) abunde est auri & argenti. Parentes  
tui omnes habent affatim divitiarum. Propterea, si  
me amas ( ut amas ) revertere domum, ut & tranqui-  
lius vivas, & voles amicorum respondeas. Vale.

### EPISTOLA LX.

**D**oluit mihi, quod nostrates aliqui nuper retu-  
lersunt, esse scilicet nescio quem nebulonem, qui  
quotidie meo mordet, & famam meam passim compi-  
torum velicit. Eum queso moneas, ut ( si sapiat ) alio  
suoi convertat satyras, & me missum faciat: nam si  
cerebrum mihi moverit, ego illum à vertice capitis  
ad plantam pedis suis pingam coloribus. Scio non esse  
sapiencie juveniles curare nugas, aut anserum mo-  
veri strepitu. Quis ramen non gravetur istum foro-  
lum ( qui adhuc quotidie brachia & femoralia per-  
citat, & culcitrae omnes cum ladicibus stercorat )  
sic unicuique obstrepare, nullà prescritim laceratum  
injuriam, nullo overberatum stimulat. Hoc ego sūsque  
dèque ferrem si postularet ratio. Verum quoniam fa-  
manec etiam ludum recipit, malo meis ut oppedagni-  
ribus, quam me usq; suspendat, aut posticu cludat car-  
buncis. Vale.

EPIS

## EPISTOLA LXI.

**R**Em novam & auribus tuis non prius audistam  
affero, Marce Tulli: Scribit Fabius, eos fractum  
iri potius, quam posse corrigi, qui in pejus obdurate-  
runt. Tortellius tamen ille, ille inquam homicida  
Tortellius, in quo futuram probitatem desperant  
omnes, ad bonam frugem se recepit, & vitam com-  
mutavit in melius. **Q**uod in tantam me rapit admir-  
ationem, ut in hac re quid dicam, nesciam, nisi  
Euripum tandem posito requiescere cursu, muta-  
tumque unâ consistere Protea formâ. Nunquid enim  
mirum videtur, hominem illum momento, & preter  
omnium expectationem resipiscere, qui ab adolescentia  
(adolescentia autem in pueritiam; adhuc lapsus  
sum, ab ipsis cunis) meram improbitatem & corru-  
ptelam cum lacte imbiberat, & nulli non vitio fuerat  
innutritus: idque adeo, ut jactam de illo aleam pre-  
dicarent omnes, videreturque Neronem propediem  
induturus. **Q**uod quoniam accidit, rediit in benevo-  
lentiam parentum. Plura scriberem si per occupa-  
tionem liceret: quoniam autem nunc non licet, mit-  
tam ad te cras aut perendie meum mulionem, qui  
qua supersunt tibi aperiat: interim vale.

## EPISTOLA LXII.

**D**urum est mihi studia mea interrumpere: quo-  
niam tamen multis jam argumentis periculum  
feci, te esse ex eorum numero, qui accepti semel ber-  
-193- neficii

neficii nunquam non reminiscuntur, volo adhuc pleniora obsequio te mibi demereris. Ante omnia studia tuis consule, in quibus ne oleum & operam ludas, dicam quid opus factio mihi videatur. Primum omnium, eorum lectione tibi interdico, qui sesquipedalibus & antiquariis quibusdam verbis ab Evandri seculo repetitis ampullantur, quique nihil ducunt pulchritus aut potius, quam ut affectata obscuritate, & permixtis dedita operâ gryphis, & hiantem & suspensum teneant lectorem, & crucem figant studiis. Pœniteret te lectionis hujusmodi autorum, quamdiu viveres, qui se operapretium fecisse putant, si involucra quadam compegerint, qua Oedipo conjectore, & natatore Delio (ut de scriptis Heracliti dicebat Socrates) indigeant: quibusque Gordii nodus, labyrinthus Dædali, Sphingis enigmata, numeri Platonici, Licopronis tenebrae, & Saliorum versus, suis sacerdotibus (autore Fabio) vix bene intellecti, comparari nequeant. Dum hec scriberem, insperata quedam moramenta me avocârunt: quibus implicitus, inturbatam epistolam in diem sequentem coactus sum prorogare. Vale.

## EPISTOLA XLIII.

**E**pistola, quam heri ad umbilicum traxeram, nunc ad calcem perduoenda est: quandoquidem otium scribendi liberius sese offert. Quod etiam si non ad esset, adhuc ramen rerum tuarum vellens sagere, partim amaro tuis, partim parentum. Quorum precibus expugnatus, promisi me aliquid quotidie scriptu-

scripturum, quod esset tibi usui. Quare ut intellegamus me stetisse promissis, hominemque esse, quocum securè in tenebris micent, plura praefabo quam promiserim. Deterrebam te nuper ab eorum lectione, qui dedita operâ antiquarius strepunt vocabulis. Nunc te hortor, ut abstineas à librorum copia, neque raro variis ancoribus ingenium & memoriam confundas. Nam quod scribit Fabius, Lectionum varietate refici stomachum, & pluribus oibis minore ali fastidio, non ibo inficias, modo tamen intelligamus, hominem jam adeò in literis profecisse, ut huic labori non succumbat, & sub ejusmodi onere vires non fatiscant. Huic verò labori quomodo poteris superesse, qui usit adhuc, aut parùm in bonis literis promovisti? Commodius multò feceris, si posthabitis illis, ex quorum paleis paulum colligitur fructus, unum tibi deligit Ciceronem, quem semper velut archetypum feras, cuiusque succum imbibas, & doctrinam. Nam & Cicero ipse Terentium (quem familiarem suum vocat) semper habebat pre manibus, & Cyprianus diem nullum sine Tertulliani lectione prateribat: Scipio item Africanus Pediam Cyri de manibus non posnebat. Quos si imitaberis, rem facies tibi utilem, & mihi jucundam. Vate.

## EPISTOLA LXIII.

**O**stantum me pudet puerorum nostri seculi, nec tu credoro, nec ego satis exprimere possem, Fabiane. Formulos enim reperias inverecundos

dos adeò & impudenter, ut quamvis adhuc sint ele-  
mentarii, & abecedarii, jam tamen plurimum sibi  
tribuant, neque assurgent illis, qui veteres omne ge-  
nus scriptores multis vigiliis magnaque olea impen-  
sa jam excusserunt. Nolo putas deesse mihi in hac re  
testimonia, aut me aliquid communisci. Nam cum  
nudius quartus redirem Nucerio, ubi meru pestis nul-  
libi non savientis, duos & amplius menses fueram  
rusticatus, obvium habui quendam puerulum, quem  
cum rogasse, quò iret, unde veniret, & cujas  
esset: dicere non erubuit, indignum me esse quo-  
cum verba faceret. Causam percunctantem respondit,  
esse sibi circulum & encyclopediam illarum artium,  
quas in oratore perfecto requirit Fabius: mihi vero  
tantum esse inscitie, quantum sibi doctrine; ac pro-  
pereca non oportere, ut inter Arcadia pecuaria &  
Musas, interque graculos & olores aliquid esset  
commercii. Puer insolentiam demiratus, satias habu-  
consulere, ut Anticyram navigaret, ibique sumptio  
bellebore repurgaret insaniam. Vale.

## EPISTOLA LXXV.

Am annis plus minus decem Grammaticos sequi-  
tus es, Pauline, neque tamen ab inscitie tenbris  
pudem eduxisti: nam cum scribis aliquid aut loque-  
ris, tertio quoque verbo incidis in solacissimum. Ne-  
scio quis excusationis locus tibi sit relictus: culpam  
non posse deprecari, si per te stereris, quo minus profe-  
cione.

ceria. Credo tamen partem culpe tuis preceptoribus  
adscribendam, qui prima rudimenta memoria tue  
non inculcaverunt, quique te adhuc implumem ad  
volatum provocarunt, & Dadalum fecerunt, prius  
quam esses Icarus. Supereft tantum, ut, quamvis  
sero, discas tamen, & ad prima redeaſ fundaſta.   
Noli putare hoc tibi futurum probro, ob etatem jam  
provelam. Praefat in ipſa etiamnū ſenectute re-  
ſipiscere, quam ad capulū usque delirare. Non pu-  
duit eloquentia parentem Ciceronem, poſt multas in  
Senatu declamationes dare ſe Apollonio Miloni re-  
coquendū: Neque octogenarium Socratem muſice  
vacare. Nec tibi quoque turpe videri debet in ipſa  
adolescentia, atque adhuc virili aetate proficere, eaque  
jacere fundaſta, ſine quibus corrueſt quicquid ſu-  
perextruxeris. Quod ſolito brevius ad teſcribo, da-  
biſ veniam: nam cum has a me liceras, nuncius po-  
ſtularet, non erat mihi otium ad mungendas nares.  
Deinceps plura ſcribam; interim ſalvebiam ab amico,  
qui commendat ſe tibi de meliore noſta.

## EP I S T O L A L X V I I

**M**agna posteritati fit injuria, gravemque ja-  
cturam faciunt bone litera, dum ea ſuppri-  
muntur opera, que ſi prodirent in lucem, & eventi-  
larentur, omnes inad frugem caperent. Omnibus  
enim exploratum eſt & compertum, quantum ſtudioſi  
detrimentum acceperint in operibus Enni, Luciliuſ,  
Caciliuſ, Quadrigarii, aliorumque plurimorum, ex  
quibus

quibus nihil nobis prater nomen relictum est. Non placet mihi eorum scripta circumferri, aut exponi venalia, qui temerè & sine judicio scribunt quicquid in buccam venerit, neque aliquid unquam ad incudem revocant. De his loquor, qui quod rude primum pariunt, frequenter postea lambunt ursorum more, frequenter incidi reddunt, & severam ubique apponunt limam: quique refrigerato inventionis amore, perpendunt postea, non tanquam autores, sed lectores. Quod te multis jam litoris fecisse quoniam in confessu est, & constans ubique prædicat fama; cur tamdiu eos retines suspensos, qui de te multa sibi pergunt polliceri, quique opera tua lecturiunt certam, & empturiunt? Non est quod judiciorum aleam aut maledicorum graphia reformides. Certò scio, omnia ab omnibus probatum iri, que ex officina tua prodibunt: cùm etiam quas tumultuarie scribis epistolas, omnes mirentur plurimum, atque adeò tanti faciant, ut rosas loqui videare, & omnia calamistris eloquentie compta dicere. Quare non minimo tibi daretur probro, si omnium expectationem fraudares ac destitueres. Opus est ergo ut parias quod parturis jam pridem. Vale.

## EPISTOLA LXVII.

**M**iratus sum plerunque cur nunc bona literæ pessum eant, quo superioribus annis tanto in pretio habita sunt: cur nunc literati nihil fiant, qui quondam estimabantur maximi, & habebantur numerum loco. Sed nihil est quod mirari debeam.

Quondam

Quondam enim artes pretio & honore foveabantur; neque erat qui non assurgete eruditus: adeo ut maxi-  
mi quique Principes lucris loco ducerent, in orato-  
rum & poëtarum amicitiam venire, & eorum scri-  
ptis famam suam ad posteros prorogari, & vindicari  
a mortalitate. Nunc verò quām mutata sunt omnia,  
vident omnes. Sic enim sordens & vilescum litera,  
ut non solum non faveatur studiofis, sed illudatur  
etiamnum. Nam multo pluris estimantur (cur hoc  
relinquis inultum Jupiter?) lenones & parasiti, qui  
Principum aures verbis declinant, quaque fumos  
vendunt, qui oleum in auriculari instillant, quām qui  
plus olei quām vini, doctrina studio consuarent.  
Quare non est mirum, literas ipsas in ruinam coci-  
disse nostro tempore, quo nec scribitur literatus, nec mou-  
tetur. Vale.

### EPISTOLA LXVIII.

**A**udio esse nonnullos, qui credulitatem multa-  
rum rerum tibi insinuant, quicque maris &  
montes promiscant, ut amplissimis pollicitacionibus  
te trahant in suam familiam. Quorum verbis dolu-  
sus jam adeo insolescis, ut te alumnū fortius &  
partim existimes. Cave mi Lentule, nè eorum ver-  
bis qui hunc tibi faciunt fucum, sinistre res tibi ca-  
dat, si quid suā auctoritate feceris. Nescis Philosoh  
phorum permulcos cum Diogeno altera levare mu-  
tuisse, quām cum e Striptippo epulā secesserat regis?  
Cum ita quasod munguic liberensis vassarū Trinom  
periorium fecisset, quidam acerbū sit & impotabilis  
aliena

alioꝝ vivere quadra, & alterius pondere arbiterio.  
Sed hoc esse expertus, in liberam pauperatum opa-  
lentia servituti anseponeres. Vide mihi Lentule, ne in  
coram offensionem impinges, qui sibi negotiorum insi-  
gnitatem de rebus tuis. Male audies si quid feceris in-  
consulto. Nihil patimur tibi deesse: nemo isto se  
objurgat: Tu es cui juris: Vivis tuis legibus: Va-  
dis dormiculum, & exergisceris quando libet: Lu-  
dis, canas, prandes cùm placeat. Quia omnia tibi au-  
ferentur; si te feceris mercenarium. Adde etiam  
quod qui te accersunt, mulcum forcasce de doctrina  
tua sibi promittere: quam si opinione repererint mi-  
norem, occasionem protinus inquirent, quā te detru-  
dant sūp̄ domo: & si nullam repererint, fabricabunt  
tamen, & comminiscentur. Vide quā fronte hoc per-  
feres: in, dico, qui ad libertatem natus es, & ager  
servientem pateris. Vale.

## EPYSTOLA LXIX.

**N**olebam tibi aperire, quām faneſta ſint omnia  
domi veftra: cūm tamen ejus rei gratiā aures  
meas precibus onerare non defiñis, defiderium tuum  
explabo. Pater tuus intestans mortuus eſt Calend.  
Januariiſ: Mater morbo quartana laborat: Fratres  
tui ſunt podagrii adiō, ni pedibus nequeant ſuſti-  
ſore: Soror tua Lucrezia eſt paralytica: Patrius  
Lentulus laborat morbo comitiali: Scarius famulus  
eſt calculofus: nepis Eugenia venet in ſuſpicionem  
lepra, quam arguunt levem paulatim caro, rauſeſo  
ſcabra

scabra vocū, articulorum contractio, & rubri quidam navi membris omnibus, instar botrorum, innescentes: Mater tera tua Julia incidit in tantam pobrencim, ut fanatico nescio quo errore ducit, & formum in cornu conclusum gerere videatur: Avui inimici intus & in cuncte passim corroditur cancro, neque repariri potest qui ejus morbo medeatur. Famulorum tuorum partim sunt cardiaci, alii cœliaci: nullus est quem pra angustia non tadeat vita. Si perconteris ut valeat tuus coquus Taratalla, actum est de ejus vita, & conclamatum est cadaver; vivens jam numeratus est in peculio Proserpina, & naulum Charonis preparat. In eo siquidem plurima cognovi, qua evidens mortis argumentum promittunt. Nam stragulam complicat, dentes in somno collidit, membra prater decorem detegi, non curat. Præterea, ejus labia contractantur, oculi glaucescunt, dentes albescunt plus solito, oculi ejus sunt profundiores quam prius extiterant, aspectum auditumque sine causa reformidat, & semiapertis dormit oculis. Quæ omnia signa esse mortis, recepta fidei autores dicunt. Vide ergo quomodo tam tristi spectaculo siccis oculis, & sine lacrymis inzeresses. Superest, ut horum destitutus auxilio, prudenter tibi consulas. Vale.

### EPISTOLA LXX.

**N**on parvum dignus es notā, qui aspectum amicorum sine causa refugias, & videndi tui copiam nemini facias. Quod si semper feceris, prestabis cultam sceleris alicuius, & grandis flagitiū consciū tibi videbere:

videbere: cuius horrore discedas è medio, & latebras  
inquiras. Quoniam etiam in suspicionem venisti, re-  
lictio literarum studiis uxorem duxisse. Quod si fal-  
sum est, cave ne fiat: te pœniteret matrimonii quam-  
diu viveres. Nam quomodo parares tibi viatum? ne-  
que arare, neque literas nōsti. Errares si quicquam  
sperares à tuo patre. Si te videret manum ad stipem  
porrigere, si sanguinem flere, tui non tamen misere-  
retur: neque obolum tibi daret ad emendam restim.  
Non est dissimulandum, quin sit aliqua in conjugio  
voluptas: sed si prospicenter observaveris quām sit  
brevis, quot eam dolores, quanta sequatur pœniten-  
tia, nuptias vitabis cane pejus & angui. Consule Hip-  
ponacēm, qui duos dixit uxoris dies dulcissimos, Nu-  
ptiarum videlicet & mortis. Refer ad Alexandrum,  
qui dixit nuptiarum diem mulorum malorum initi-  
um. Nam si pauper divitiam duxeris, dominam non  
uxorem acceperis; si pauperem, onus vita ferre non  
poteris: si turpem, dolebis; si pulchram, habebis com-  
munem. Audi quid snadet Cheremon: Uxorem (in-  
quit) præstat efferre quām ducere. Interrogatus Si-  
monides quid esset auctor, Viri (inquit) nanfragium,  
domus tempestas, quietis impedimentum, vita capti-  
vitatis, pœna quotidiana, pugna sumptuosa, bestia contu-  
bernalis, canis ornata, malum necessarium. Horum  
consilio si oculos animūmq; admovearis, mutabis sen-  
tentiam, & cito calclum reduces. Debes etiam apud  
te cogitare, multas puellas sursum versum videris for-  
mosas, qua deorsum versum nevis & ulceribus cru-  
rum ubique scatent. Vale.

## EPISTOLA LXXI.

**N**on videatur tibi mirum, si nunc pra letitia oculi  
 dexter mihi saliat, qui nudius quartus  
 eram totus irrisibilis & agelastus. Accessit mihi  
 quod frequenti voto semper cupiveram. Pater con-  
 stituerat annos plus quatuor me in scholis captiuum  
 tenere: sed precibus amicorum, quos semper mea  
 calamitatis miseruit, expugnatus, libertatem &  
 exiit mihi promisit pridie Nativitatis Domini.  
 Quod si prestiterit, Deus sum: Fortunam ipsam  
 anteibo fortunis meis. Nunquid enim servile & mi-  
 serum tibi videtur in hac languore carnificina, in  
 qua nullus nisi de inferendis verberibus sermo? Qua-  
 los putas quin nos erudiunt preceptores? diceres esse  
 plagiarios, carnifices, & tortores vulnerarios inter  
 leenas, inter lupas & tigres educatos. Si quid for-  
 tasse aberraverimus, si tantillum oculos dejecterimus,  
 si vel unguem latum recesserimus ab eorum manda-  
 to, tota vi consurgunt in panem. Denudant nos a  
 calcaneo scapularum tenuis, lacerant, rindunt, mu-  
 ridian, pedibus concultant, parietibus illidunt. Nut-  
 lum in miseriam nostram non comminiscuntur im-  
 pietatis genus. Solda oculorum corvitate & contrac-  
 etione superciliorum nos adeo plerunque terrent, ut  
 mallemus in orci culum incidisse. Quodque summo  
 infelicitatis & extreme crucis est argumentum, cum  
 in nos ita seviunt & debacchantur, non audemus pre-  
 metu hiscere, nec My quidem aut Gry facere. Quod  
 si addiderimus verbum, jecibuo plnum, & colaplio  
 grandi-

grandinam. Tam perimus, quam qui jugulo implacaram jam habet restim. Excuterem tibi lacrymas, si catena infortunia ad umbilicum tantum perducere. Vale.

## EPISTOLA LXXII.

**M**ulti habent me suspectum latrociniū, quod nunc sericatus appaream & purpuratus, qui prius eram mulio & auriga: neque sibi possunt persuadere, tantas sine furto accrevisse mihi divitias, quibus utinam explorati essent labores quos perculi prius, quam eò rerum pervenerim; non enim tam facile de me judicarent, neque mirarentur me tanto erectum è stercore. Quascumque habeo fortunas, Diis acceptas refero; ausim tamen juramento contendere, me meis laboribus plura mulio meruisse. Nam ex quo tempore excessi ex ephebis, non recordor diem ullum sine linea praterisse me; quod semper subiret in mentem Portii Catonis, qui detestari solebat, si quā dies per incuriam inanis effluxisset. Natus annos quindecim servivi cnidam trapezite, moroso supra quam sic credibile. Nam irascebatur ob rem nibilē, ob floccos, ob nūquām pravē settum. Imperabat ad istum oculis. Conjectare plerunque me oportebat, quād dīgitō creparet. Si vicum rupissim, comminuissest mihi caput sandalio. Iratus quandoque aquā & igni mihi interdicebat. Perferebat omnia, neque me pīgīt: moriens enim baredem me constituit, meorum roboris obsequiorum. Quas ego divitias non temere prodegi, ne solent plerique: nam converti me ad studia,

studia, ubi quamvis adultus brevi tempore adeò pros-  
fecì, ut socios meos relinquem à tergo, & multis  
precessissim parasangis. Cùm adhuc esses rudit, al-  
iquid quandoque dabam muneric doctoribus: neque  
me pudebat consulere juniores: cur enim puduisset,  
cùm Socrates philosophorum optimus, à mulieribus  
doceri, indignum Philosopho non duxerit? Diotinam  
appellare magistram, & Aspasiam frequentare? Hac  
ad te scribo Ligurine, ut exemplo meo, dominum  
iuum tantis obsequiis tibi demerearis, ut tue consu-  
las paupertati. Vale.

## EPISTOLA LXXIII.

**Q**uid habes Pauline? Quid frontem caperas?  
Videris mihi tristior solito: facies tua mero-  
ris promittit argumentum. Comperiam habeo  
tuam naturam. Tu in primore fronte geris affe-  
ctum animi. Non consueveras hoc modo me praesente  
tristari. Securè potes acerbitatis tuae virus mihi evo-  
mere. Quicquid dixeris, perinde ac ihesanum conti-  
nebo, & fortasse dolori tuo medebo, si modo capiat  
medicinam. Prinsquam occurrebam tibi, mihi arri-  
debas & à tertio usque jugere porrigebas dextram.  
Cur sic te mutantum video? Nescio an verba mea nu-  
per cum stomacho exceperis, quibus te insimulabam  
pigritia; at ego alioversum loquebar, quam ut bilem  
tibi excitarem. Propterea non ageres amicum, si hoc  
ipsum malis consuleres. Quicquid dixi prater, non pro-  
pter movendam tibi choleram dixi: semper dedi ope-  
ram nè quid detrimenti ulla in recuperes. Amavi te

à puer, & molliter educavi, fovique semper misericordia  
quam aluminum suum nutricula; neque gravatus  
sum studia mea sapientiæ interpellare, ut facerem  
qua in rem tuam essent. Quare errares vehementer,  
si aliam persuasionem indueres. Fac semper mei in te  
amoris periculum; non inuenies me verbo tenuis a-  
micum. Siqua in re operâ meâ tibi fuerit opus, ad  
me semper velut ad anchoram consurgas: qui te amet  
vehementius, habebis neminem. Verum & volo, ut  
me semper candidum amicum, & infucatum judices.  
Non sum ex ea hominum nota, qui in ostio tantum  
formosi palam blandiuntur, & clanculum mordent.  
Vale.

## EPYSTOLA LXXIV.

**C**Redaboram illam suisse mihi fatalem & in-  
auspicatam, quâ primum Lutepiam veni. Antea  
nihil mihi deerat, habebam omnia ex animi voto. E-  
ram indutus holoserico, byssō, & dalmatico. Nè mul-  
tis agam, eram totus sericatus. Nunc verò incidi in  
tantam paupertatem & penuriam rerum, ut me oper-  
eat domesticatim vitium & ostiatim emendicare, &  
manum ad stipendia porrigerere. Vale.

## EPYSTOLA LXXV.

**N**ulla non hora mihi caveo ab infidiis suis: nam  
suspectum te habeo furti, & aliorum scelerum,  
qua sunt turpissima relatu, & castas aures offendunt.  
Nullum fuit mihi frequentius votum, quam ut vir-  
gutem amplectereris: nunc verò de te nullam spem  
mihi

mihi promisisti, si ueniuem in te despero probitatem. Ni-  
hilo minus quicquid ages, caue ne infallosca & ( ne  
est in proverbio ) exuvium leonis inuas. Erunt e-  
nam qui resonant tibi arma, si secundus ogeris. Vale.

### EPISTOLA LXXVI.

**Q**uoniam auriculari nuper digitulo te percussi,  
nullo die ( ut multorum verbis ad me perla-  
sum est ) malodicerem mihi desistis ubique loco-  
rum. Quod quare facias, miror summopere. Ea  
non sunt humani ingenii, mansuetique animi officia.  
Convitiare tamen ut voles. Si insimulaveris me su-  
perbia, latrociniis, & aliorum id genus scelerum non  
verterim manum. Si animus esset injuriam reponere,  
& hanc tuam petulantiam retaliare, pacet amplissi-  
mus dicendi campus. Vale.

### EPISTOLA LXXVII.

**S**icut superque conspicie veracissimam esse para-  
miam quā adversis fortuna flatibus non esse do-  
sperandum fertur, aut in prosperis minime superbi-  
endum. Complusculos enim vidore est gravibus in-  
fortuniis exagitatos, quos molli gremio post paulo  
eadem complectitur fortuna. Contrā verò perplures  
non desunt, quos ab immensis opibus ad humilem pa-  
boris condicione mōpellit. Quocinca nosco seipsum,  
nec tantum tibi tribuas. Vale.

EPIS

## EPISTOLA LXXVIII.

**Q**uamdiu fuisse probatus moribus, & spem bone  
indolis praeceperis, rebus suis semper consuluisse:  
nunquam vero quoniam ablegasti virtutem, & hominum  
expectationem de te fecellisti, interdico tibi domo  
meam. Quod minari mihi satyras & mortem, ego has  
comminationes non facio pluris, quam fulgur ex vi-  
tro. Si quid in me jamdiu parturus, parvus quaso.  
Tanti facio verba tua, quanti mugas obstetricum,  
& delirantium jam veterum. Si nihil pendis quod  
dico, multo minoris astimo quod facias. Vale.

## EPISTOLA LXXIX.

**M**ale agis & inique, si habes me suspectum  
insidiarum, aut alicuias in te coniurationis.  
Hoccine est credibile me in eum insidias parare velle,  
cui quicquid habeo doctrinam, accepum referre debet.  
Nutriviisti me a pueris, fecisti e servo ut essem li-  
beratus, & quod habuisti summum pretium, persolvi-  
sti mihi. Nam inhumans essem, & plane incivilis, si  
tanta benevolentia excidoret animo meo. Parce, que-  
so, furoris tamis per, dum rei veritas innotescat tibi  
claris. Domum si saltem me reportas, qualem suffi-  
cias, interdicas mihi domo suam, ipsaque adeo consue-  
tudine & familiaritate: nam & ero dignus tanta no-  
tia. Vale.

## EPISTOLA LXXX.

**D**icitur inimicis meis multis obsequiis: Disfaciant  
ut mihi licent aliquando gratiam referre, &  
agnoscere

AGNOSCERE BENEFICUM. Si velis fieri certior rerum  
mearum, contineo me domi, neque amplius sequor  
militiam; partim quod hac professio non videoatur mi-  
hi magne frugis, partim etiam quod praesensio jam  
fim emeritus & donatus rude. Quod rogas, ut de fra-  
tre tuo bene merear, cumque ad viam virtutis redu-  
cam; illud factu per difficile est: jam enim adeo occa-  
luit in sua nequitia, ut nulla sit spes ejus revocandi.  
Ad hec, asperatum meum reformidat ac refugit  
quanta maxima potest opera. Vale.

### EPISTOLA LXXXI.

**O**mnis habent te suspectum ejus homicidii, quod heris perpetratum est in suburbis, horam circiter nonam. Si res ita se habet, vita tua non parvum timeo. Non soldam enim vapulabis a carnifice compitatum, at (quod longe deterius est) traheris ad furcam. Vide quoniam modo effugium tibi reperies. Non poteris enim deprecari mortem, si quis adver- sum te sententiam tulerit. Praterea judices insta- bunt, ut ratiocineris usque ad assensum de pecunia, quam uno abhinc anno temere prodigasti. Vale.

### EPISTOLA LXXXII.

**N**on est mirum si parentes ignaviam tuam perti-  
si, omni ope te destituerint; quoniam (ut acco-  
pi) in quotidie pernoctas in alca: praterea insidia-  
trices quedam meretricula facultates tuas exauri-  
unt, & crumenam: a quibus nisi caueas, non habebis  
tandem unde satisfacias tuis creditoribus, & ab eo  
rum arete eximas. Vale.

EPI-

## EPISTOLA LXXXIII.

**S**æpnumero multis periculis vitam objeci, ut ab his te redimerem, quæ videbantur imminere tuo capiti. Nihilominus, si quando opus est mihi opera tua, subterfugis astutæ. Uttere tuis astutis ut voles; futurum enim spero, ut nihil inde fructus consequaro. Ad extremum, dabis poenas tua ingratitudinis: nam non est credibile, deos hoc scelus in nullum relitturos. Vale.

anno 1500

## EPISTOLA LXXXIIII.

**M**irari quidem sat is nequeo impudentiam tuam. Vides corruptissimam tuam vitam probatis- simis quibusque viris displicere: tu tamen nihil facis. Cum adhuc eras puerulus, omnes grande aliquid sibi promiciebant de tua indole: nunc vero spem om- nem futura in te virtutis ademisti. Vive tuis legibus: scies tamen parum frugis ex hac vivendi ratione ti- bi futurum. Longè prudentius faceres, si eorum con- filium sequerere, qui tuae prospiciunt utilitatē. Vale.

## EPISTOLA LXXXV.

**D**olenter & agrè fero, quòd non facias frequen- tias tui videndi copiam, cum exploratissimum babeas meum in te amorem. Quotusque amico- rum tuorum prospexit rebus tuis vigilantiùs quam ego? Te oro, utere amico tuo familiarius. Nulla in re (quam petiveris) repulsam passurus es. Vale.

EPI-

## EPISTOLA LXXXVI.

**D**omi immortales, quam diversa est hominum m-  
inra! Qui hanc tempestate volunt rem angere  
domesticam, eos oportet assentatores esse maximos,  
multa dissimulare, habere animum labii dissidentien-  
tum: secus non dabuntur locis aut ratio augenda fa-  
cultaas. Proinde, si facilem accessum velis tibi par-  
re ad Principes, imprimis dicendum erit Vale Virtuti,  
repudianda Veritas, atque etiam probandum grato &  
plausibili vultu, quicquid illi dixerint aut fecerint;  
vel si hominem interfecerint. Vnde apud te, an justa  
paupertate malis vivere, an per nefas ditescere: potior  
tamen mihi videtur honesta paupertas, quam congre-  
gare per scelus divitiae. Vale.

## EPISTOLA LXXXVII.

**A**dimam tibi metum in quo nunc es, & explebo  
animum gaudio, cum quid tibi dixero quod a  
recepto fidei hominibus intellexi. Pater tuus con-  
siderat te exigere suā domo, exoravit tamen meis pre-  
cibus, ut propositum hoc immutaret. Da operam, ut  
eum in amore tui contineas. Nemo enim est mortali-  
sum, cuī plura debet, quam illi. De te (scio) bene mo-  
ribitur, si hominum expectationem non destituas. Vale.

## EPISTOLA LXXXVIII.

**V**ulnus plorunque accidit, ut illiterati grammatici  
multo plaris agitent se, quam homines egre-  
giè

gię docti, & oraculorum Sibylle interpretes. Quod in te expertus sum. Luce clarus est, & vero verius, ta adhuc esse elementarium, vixque à tenebris ignorantia pedem eduxisse: adeò tamen tibi places & blandiris, ut neminem prate ducas hominem. Quaso priusquam amplius insolefas, metire te tuo modulo. Passas te dignum grammatici nomine, quod inepias quasdam differentias, frivolasque etymologias didiceris. Hallucinaris plurimum si tam brevi gyro Grammaticen concludas: cum oporteat perfectum grammaticum, Philosophos, Oratores, Poëtas, Jurisconsultos, omne denique scriptorum genus excusuisse. Vale.

## EPISTOLA LXXXIX.

**F**requens fuit mihi votum ac desiderium, universam vitam in bonis literis consumere: atqui nimia, aut, ut verius dicam, Orbiliana praeceptoris mea severitas usque adeò me divertit & abſerruit, ne certum sit mihi, porcarium potius aut mulionem agere, quam disceam sustinere crucem. Hoc si gravare & dolenter ferat pater tuus, confide, quaso, quoniam modo poterit occurri aut iri obviā: Sum enim impatus, neque consilii locum habeo, neque auxiliis copiam, ut ait Terentianus ille Pamphilus; nec satis compertum habeo, quod remedium huic malo inveniam. Si ratione ullā fieri possit, carere volo, nè carcer mihi sit infamia. Vale.

## EPISTOLA XC.

**Q**uoniam percontaris sapientiā, quomodo res nostra se se habeant, vale explicere animatum sum. Illud

Illud primum scito, nobis omnibus prospere esse, latu-  
tē & genialiter facis vivimus. Unum est tamen quod  
male nos habet, quia frequens est tibi consuetudo  
cum perdita nescio qua muliere, que facultates tuas  
omnes iustar hirundinis exugit, & te ipsum radit us-  
que ad cutem. Utinam consuliē & rectā reputares  
viam quam fraudulenta sint diabolares hujusmodi me-  
retricula; animum tuum ( ut conjicio ) ad aliud ne-  
gotium appelleres. Erit quod succenseamus tibi, si in  
re nihil tantum semper feceris sumptum. Proinde  
medeare huic malo, & quam poteris citissime. Vale.

## EPISTOLA XC I.

**I**N morte patris finirebas te plurimum dolere: ve-  
rū ea sollicitudo bidui solum extitit, ant tridui,  
fuitque filia, & similis praeficarum lacrymis: demum  
desisti dolere. Tu non refers par pari, si jam patris  
oblitus es, qui tamen nihil unquam tibi deesse passus  
est. Dabitur tibi magno probro, si bac ingratitudo  
ad aures hominum pervenerit: propterea fac ut pro-  
bum decet adolescentem. Vale.

## EPISTOLA XC II.

**P**Ut u te fecisse pretium opera, quod triviales quo-  
dam versiculos conscripseris: hisque perinde ti-  
bi places, ac si arduum aliquod opus & Areopagita-  
rum theatro dignum edidisses. Te oro per amicitiam  
nostram (qua incepit a parvis, cum etate accipit  
simul) cave ne sis tibi Sufficiens, ant simius imiteris,  
qua

que suis fatus quamlibet deformes pro formosissimis  
admirantur. Non monerem te hujus rei, nisi certò  
viderem, plus inde furorum detrimenti, quam utili-  
tatis. Ceteram audio te quibusdam flagitiis dedi-  
tum esse & proclivem: à quibus pedem revoces te  
queso. Admodum enim difficile est, ab eo se malo ex-  
tricare, cuius quic ab incunne atate in'nevit, & innutri-  
tus est. Vale.

## EPISTOLA XCIII.

**P**etivis abs te decem aureos solatos muneri, nullum  
quidem coactus necessitate, aut indigentia, sed  
ut animum tuum pertentarem: nam (quod diis habeo  
gratiam) auri & argenti est mihi abunde: passus sum  
abs te repulsam, quod in magnam me traxit admiratio-  
nem. Hoc enim scio, me meis in te beneficiis me-  
ruisse, ut fortunas tuas ipsamq; adeò vitam pro me ex-  
poneres. Quid? pollicebaris montes & maria, dicebas  
que me tibi esse chariorem tuis oculis. Haccine est  
illa benevolentia? Quà fiducia id audeas recusare,  
quod paulo ante promiseras? Nunc quoniam explora-  
ta est mihi fides tua, cave deinceps nè conspectus no-  
stro te offeras: facile cargo opera tua. Vale.

## EPISTOLA XCIV.

**N**escio unde tibi creverit hic fastus, ut abjecti-  
orem me putas quam quocum verba facias.  
Primum omnium (quantum conjicio) non sunt tibi  
plures animi & naturæ doles, quam mibi: sed ut sint,  
debet proprieatatem arroganciae confondere, ut nemini

nem

nem prae ducas hominem à Divitie tua (ut coni-  
ctur à colligo) bac supercilium tibi non induunt. Nam  
licet patrem habueris, ut omnium hominum sapien-  
tissimum, ita & disiissimum: rem tamen domesticam,  
juxta & universum patrimonium sic prodegisti, ut  
parum absit, quin te oporteat emendicare videtur osti-  
acum. Proinde te ero. Nosc te ipsum: me tamen tibi  
tribuas, quantum conservasti. Vale.

### EPISTOLA XCV.

**N**escio quam ratione factum sit, ut in eodium  
cum impogetur: nihil me omisisse puto, quod  
amicum fidelem debeat. Si forte conquereris, quod ní-  
bil pecuniarum pridie ad te misericordia non est quod con-  
queraris: nam ego & nostrates ferè omnes tam à re-  
rum omnium penuria laboramus, ut pauci admodum  
reperiatur, qui habeant, unde vel mediocriter vi-  
vant. Proprietas non est credibile te iam prodegisto,  
quod pridie dominice Nativitatis ad te misimus. Si  
quid aliud mœroris argumentum te pupugerit, maxi-  
mè velle cognoscere, ut possem resarcire & reparare,  
siqua per me iactura tibi contigisset. Vale.

### EPISTOLA XCVI.

**N**ullo ferè non die te moneo atque vehementius  
insto, ut proficias in bonis literis, quò tua doctrina  
nà modum aliquem reperias vivendi: nam parentes  
qui omnes via: habent, unde scipias muriant vel remu-  
tissime. Itaque longè nà expectatione falleris, si eorum  
fiducia juventutem in corpore consumaret, & (quod  
dies

dici solet) in utramque anrem dormires otiosus. Si nihil promoveris, tu solus eris in culpa: neque enim tibi deest ingenium, nec item boni praeceptores, qui te bonas artes doceant. Vale.

## EPISTOLA XCVII.

**N**ihil unquam mihi respondes ex animi sententia; nec compertum habeo, unde inauspicatum hoc malum me semper consuletur, nisi quod autem presto nonnullis impostoribus, qui amicitiam vulnus promittentes, furtim me decipiunt, & lacnant; a quibus cum volo me extricare aut revocare, nequeque acris sum nisi unum, & dant operam, ut me trahant in suas pediccas. Quod non adeo gravare ferrem, nisi deciperer a quibusdam, pro quorum salute vitam meam multis quandoq; periculis exposui. Te oro, si quod huic malo remedium queat inveniri, exhibe te amicum: nullum etenim habeo preter te unum a quo ratio mea utilitatis dependeat. Vale.

## EPISTOLA XCVIII.

**C**onsilio tibi frequentissime, quoniam modo te oporteat vivere, quibuscum versari, quos refugere, quos imitari. Videris tamen parvis facere quod moneo: nunquam reminisceris verborum meorum. Hoc unum certò scio, neminem unquam exilisse, qui prospiceret rebus tuis vigilans, quam ego. Dis deq; omnes illum perdant pessimè, qui primam te divertit, ne virtutem amplecteretis: nam (ut videre est) adeò te corrupit, & perditis inebriavit mortibus, ut liberari si in nulla spem omnino relissa sit. Vale.

## EPISTOLA XCIX.

**V**ideris tibi felix, & (quod ainnt) cœlum digito  
attigisse, quod quædam epigrammata & elegi-  
as dederis in lucem. Putas enim te magnam ab eo  
mercedem habiturum, cuius nomini opus ipsum nun-  
cupasti. Novi hominem intus & in cœte, ejusque mo-  
res mihi sunt exploratissimi. Est opulentus quidem,  
verum etiam adeo tenax & illiberalis, ut facilissime sit  
elicere aquam ex pumice, quam ex ejus crumena  
plumbum nummum extorquere. Si speras blandis  
verbis ipsum ambire & inescare, nihil agis. Aurem  
facile præstat adulatio[n]ibus & parasitis: sed semper  
palpum obtrudit. Vale.

## EPISTOLA C.

**Q**uid habes Nacerine? dissimulas & suppri-  
mis dolorem tuum quam potes maxime, &  
adulterino quodam risu letitiam promittis: est tamen  
aliquid quod intus te torquet pessimè. Ubi primùm te  
aspicio, arguo protinus animum tuum ex ipsa fronte.  
Mi animule, si me amas, noli te macerare. Cum te  
video vultuosa facie, & obdulcis superciliis, lacrymis  
nequeo temperare. Potes citra metum arcuum mi-  
hi tue mentis committere. Non est enim (quantum  
conjicio) in tota mortalium vita, qui magis honoris  
zuo & fame timeat, quam ego. Quod si nondum saïs  
explorasti, experire certius, cum voles. Vale.

## EPISTOLA CI.

**V**erbathamque etiam mores magnopere mihi  
placent, adeo inquam placent, ut incredibilis  
voluptus

voluptas accrescat animo meo, cùm iucundissimo tuo  
aspectu frui licet. Aliquantulum tamen displaceat  
immoderata loquacitas, nec mihi tantum, at etiam  
plerisq; magna celebritatis hominibus. Si velles au-  
rem prestare meo consilio, parcias loquereris. Nam  
magna & heroica homini virtus, linguam cohibere,  
in convivis maximè: ubi cùm quis impudenter lo-  
quitur aliquid, aut inconsulè, non caret ebrietatis su-  
spicione. Aperiè omnia dico: bene enim mihi promit-  
to de tua benevolentia juxta & humanitate, ut exi-  
stimem te equi bonique consulturum, & non laturum  
agrè, si vel acerbissimè te objurgavero. Vale.

## EPISTOLA C I I.

**D**uci profectò nequeat, quād dolenter & agrè tu-  
lerim, quòd toto triennio, quo Lutetiam habitas,  
ternas tantum literas ad me miseris, & eas quidem  
brevissimas. Quid? quo tempore discessisti à nobis,  
jurabas te scripturum unoquoque mense. Vide quo-  
modo constiteris tibi. Ne tu es egregie malus, di-  
gnusque multis plagis & cicatricibus, quòd jam me-  
moriā tua exciderint, qui rerum tuarum semper &  
ubiq; fatigant. Emoriar, nisi te paviteat tua ingra-  
titudinis. Si unquam videro te ad eam rerum inopi-  
am redactum, quā aliquando elaborasti, non misere-  
bor tui, vel si sanguinem fleveris. Vale.

## EPISTOLA C I I I.

**N**emo est qui te nimis temeritatis non arguat,  
quòd adeo superbè & clare respondeas sena-  
toribus,

eribus, nec injuria sané. Periculofum est enim in eos  
temere murmurare & obloqui, penes quos vita nostra  
juxta & mortis pendet pericula. Nam hoc idem tibi  
predixeram apud paulo, quād discederes à me. Te dō  
si antehac imprudenter vitam insisteris, ut posthac in  
scipsum descendas, & tuo te pede metiaris. Quicquid  
dico, sine felle dico: nam quamvis infra meritum, &  
eitnā quād debuisti mea in te benevolentia respon-  
deris, non possum tamen non benevolē te horari. Cūm  
nuntius tuas ad me literas deferet, non pergit ampli-  
us ad antiquum meum domicilium. Nam habito ē re-  
gione Gymnasti Navarriensis, ubi nemo est qui à se-  
cundo jugere mihi non assurgat, oīcam doctrina &  
virtutis opinionem, quam de me conceperunt omnes.  
Vale.

## EPYSTOLA CIV.

**F**uit nescio quis apprimē tibi familiaris, qui vitam  
tuam omnem ab ipsis (quod aīnū) crepundiis mī-  
hi enarravit. At nihil vel modicū dignum de te glo-  
riā intellexi, praterquam quod abstemius vivis. Nullo  
ferè non die aīcam prostratis in medianū noctem. Supra  
modum & messem tuam siumpū faciū, & ultra quād  
tū parentes opinentur. Fācī nequit, quin passimē tibi  
verat si volupatibus semper indulgeas, ut hactenus  
consuevisti. Non ignoras te Lutetiam profectum esse,  
prater propter volupates & ludos. Non respondes pa-  
rentum de te opinioni: meam ipsis spēm fefellisti ma-  
xime. Huc usq; morni aīrē saprū quād debui: ama-  
vi ultra quād tibi persuaderet. Verum misi ab hīus-  
modi vanitatibus pedem rauaces, oīca reliquum re-

omni ope destitutum, & interdicam tibi domo mea.  
Vale.

## EPISTOLA CV.

**V**tinam esset mihi otium ab his occupationibus,  
que me nullā non horā interturbant, & ferē ob-  
trūnt. Facerem ut intelligeres, quantum nominis tuo  
tribnam. Aliquot abhinc diebus misi ad te nonnihil  
pecuniarum, plus multò propediem missurus. Verū  
autem acceperis, nēcne, clam me est. Si non acceperis,  
per me non stat: dedi enim cūdam hominī, qui probatæ  
admodum fidei mihi videbatur, atq; etiam dignus quo-  
cum in tenebris tuò & cītra scrupulū micare pos-  
sem. Porrò define quāso litigare cū Ligario. Certiūs  
& exploratiūs nōstī hominem, quām ut depingi tibi  
debeat. Mores ejus domesticè tanquam tuos unguēs  
tenes. Præterea vulgo dici solet, Gallinaceos in suo  
sterquilinio plurimum valere. Si unico verbo factionē  
cum eo susceperis, fretas parentum fiduciā interficiet  
te. Caterūm si Codrus domum tuam se contulerit,  
cave maximē nē cum intromittas. Secūs si feceris, te  
pigebit facti. Nam primā (quā mecum jacuit) nocte,  
pannos, calcitram, pulvinar, lodicem, suppedaneum,  
brachas, cothurnos, soccos, caterāque id genus vesti-  
menta (honor sit auribus tuis) turpissimē percacavit  
& stercoravit.

## EPISTOLA CVI.

**P**utabam enim animi candorem esse tibi congeni-  
tum, ut nūquā vellet aliquid in me fraudis  
commisſi. Ubicunq; enim occurreret tibi, tu pellace

vulpe benignior blandiebaris mihi, & arridebam.  
 Nunc vero aperte video, te hominem esse fraudul-  
 entum, & nigrâ (quod aiunt) candâ, atque animum  
 habere à lingua & labiis dissidentem, & procul re-  
 motum. Nam cùm pericula multa me circumstet-  
 runt, non solum non subvenisti amico, at etiam amico  
 de industria nocuisti. Nunquam per deum Hertu-  
 lem quiescam ex animi sententia, quin te cunctularis-  
 simè, & cum multo fænore retaliavero. Quinq; anni  
 jam præterierunt, ex quo abundè & ambabus (ut ai-  
 sunt) manibus omnia tibi suppeditavimus: at si te o-  
 porteret victimum emendicare, non extorqueres à me  
 nummum plumbum ad emendam restim. Vale.

## EPISTOLA C V I I.

**Q**uodam sericatus appareas, superbiusq; induariis,  
 quam ut fortunam tuam & facultatem deceat. Et,  
 (quod est extreum dementia) quod omnes vertunt  
 criminis, tu laudi tribuis. Legistine unquam, hominum  
 inconsultissime, probro dæcum esse Quinto Hortensio  
 Oratori, quodam compositè circumspetèque. & multa  
 cum munditia induitus esset. Tu capillos unguento  
 delibitos pectis ad speculum. Unico digitulo (quod  
 aiunt) caput scalpis. Insuescis lectica & plumis Sar-  
 danapali. Oculi tui sunt ludibri & ebriosi, manus  
 inter agendum gestuosa. Putas hac omnia carere fa-  
 spicione malè, quod per fæditatem nominare non ill-  
 eet. Si me amas, & honoris tuo vis prospicere, absti-  
 nes à nimia illa corporis elegantia. Vale.

## EPISTOLA CVIII.

**S**olus sum quem diligunt Dii immortales, si nulla  
sagritudo voluptatibus meis intercesserit. Pater  
meus (quod Dii habeo gratiam) prosperè se habet  
& pugilicè. Mater abundè pecuniarum mihi attulit.  
Quid queam expectare majus, aut felicius? Si forte  
fortuna aliquis me morbus invaserit, sub manu & di-  
cto ciuiis prestò aderunt infiniti medici, qui morbo  
meo medeantur. Unum tamen est duntaxat, quod me  
excruciat miserrime: Ego sum planè ignarus; literas  
nè à limine quidem salutavi, aut primoribus degusta-  
vi labiis: hoc si carerem infortunio, ceteros mortali-  
um pre me uno infelicissimos crederem. Vale.

## EPISTOLA CIX.

**D**um quid scribis, opera tua tibi rident adeò, &  
blandiuntur, ut digna protinus existimes quæ &  
eventilari, & in lucem prodire debeant. Qua in re  
non parùm timeo nè sis tibi Suffenus, ac simias imi-  
tare, quæ suos fœtus quamlibet deformes pro forma-  
sissimis admirantur. Si saperes, ab alieno potius arbi-  
trio penderes, quām tuo. Cave nè his aurem prebeas,  
qui te magnis laudibus palam efferunt, omnēs q; La-  
tina lingua principes præ te uno rudes & agrestes esse  
predicant: clam verò medio te monstrant digito. Fal-  
lacies hoc genus parasiti perbellè tibi imponunt, & te  
molliter inescant, ut aliquid semper trahant in suam  
nassam. Finem faciam huic epistole, nè verbis meis  
desatigas: quamvis justè te objurgatione

incessam. Si percontaris ut valeam, bene sanè. Nulla  
est agitudo, que animi mei serenitatem obnubilet,  
prater tuam illam cecitatem. Hoc si abesset malum,  
cetera latet esse. Vale.

### EPISTOLA CX.

**A**nteacum accersebam te domum meam, à ter-  
cio (quod dico solet) jugere & stadio mihi arri-  
dobas; eorum omnino similis, qui in ostio tantum sunt  
formosi, videnturq; pellace vulpe benigniores. Nè  
multis agam, adeò blandiebaris, ut indubitat à fide om-  
nia de te mihi promitterem. Nunc tamen aperiè vi-  
deo, te ex eorum esse numero, qui montes & maria  
pollicentur, demum ubi res ipsa postulat, nihil omnino  
præstant. Abhinc paucis diebus te oravi, ut aliquid  
contrajus & aequitatem ageres, ut eximeres me à quo-  
dam periculo quod imminebat capiti meo. Respondisti  
nulla omnino de causa declinandum esse de via, etiam-  
si amici crebris efflagitarent convitiis. Sed dic mihi,  
hominum equissime, unde nova isthac religio in te in-  
cessit, & suborta est? Chio prestabilis homo sapientia,  
nunquid conservandi amici gratia falsum dedit  
consilium? Nunquid & Pericles promisit se accom-  
modaturum amicis usq; ad aras? Sed de his hactenus.  
Si quando acciderit tempus quo indiges operâ meâ,  
zutalionem accipies. Vale.

### EPISTOLA CXI.

**L**ongè tua te fallit opinio, si putes nos aulicos ca-  
teris mortalibus esse feliciores. Nos quidem lau-  
te & genialiter vivimus. Habemus affatus divisa-  
rum, induimur byso & purpura, superbo & plus  
quam

quam tragicè incedimus palam populo. At multis fo-  
rinsecus magnam præferunt & promittunt opulen-  
tiam, quibus res est angusta domi, & curta supplex.  
Alii usque adeò obruuntur ære alieno, ut ipsam quoq.  
debeant animam. Præterea putásne sub elegantissimis  
nostris tuniculis multam sordem quandoq; delitesce-  
ret Plerique intus & in cuto à calee ad verticem ca-  
pitio sunt scabiosi. Alii omnino podagrī, & mem-  
brorum impotes, & (quod in maximam miseria par-  
tem repono) vivendum est nobis non arbitrio nostro,  
sed alienâ (ut aiunt) quadrâ. Siquis nostrum in mor-  
bum quemlibet gravem inciderit, nullo penitus indicio  
dolorem suum audet exprimere, nè rideatur ut mol-  
lis & effæminatus. Præterea (si me andis) noli com-  
mutare solitam tuam professionem. Valc.

## EPISTOLA CXII.

Onquereris, & plus nimio, quod nudus quan-  
tus brevem quandam pecuniam amiseris: quod  
me maxime reddit mirabundum, cum præsertim laus  
& impænitenda sit jaclura, & que nullo ferè labore  
compensari queat, & resarciri. Stnderem tibi dolo-  
rem hunc excutere, nisi vererer mea verba tibi foro  
irrita. Si velis rependere hoc detrimentum, quare  
non reverteris ad pristinam professionem, cum præser-  
tim ea sit quaestuosa & exploratissima commodatio  
Alius est, quod te monicū velim. Cum quis in  
odiū tuum impagis, in sumo probinus ructas & evo-  
mis quicquid in buccam venit. Contrà vero cum  
quempiam amicū tibi deligisti, primā statim fronte

patefacis intima tua mentis arcana. Te oro ex consilio Chilonis, sic ames, tanquam aliquando osurus; habet enus demum oderis, tanquam postea amaturus. Vale.

## EPISTOLA CXIII.

**I**N aprico nuper quiescebamus ego & pater tuus; cum autem una fabularemur, accessit protinus nescio qui nuntius, agrestis plane & inelegans, qui predicabat se familiarissimum tibi fuisse, & eidem preceptor operam dedisse. Propterea percontati sumus, ut valeres, utq; in literis profecisses. Respondit ille, te mortalium omnium pigerrimum, & (quod ait) Epimenidis somnum tue indormire negligentia. Id ubi primum pater tuus intellectus, turpibus in te verbis & indignis relatu temperare non potuit. Si vis ut cum in amorem thi revocem, expurgiscere, & ab ejusmodi nota, quam maximè poteris, cave. Vale.

## EPISTOLA CXIV.

**C**ontrahis tibi pessimum nomen, quod nihil habet frequentius in ore, quam verba obscaena, & que castas aures offendunt maximè: & (ut nihil dissimilem) non desunt qui ex ea procacitate lingua, & illico sermone, mores tuos arguant & metiantur, dicantq; vitam ipsam orationi respondere. Non est quod mihi succenseas, si te benevolè & amicè corripiam: quoniam nostra omnium aures jam calent turpissimo illo rumore, qui passim de te circumfertur. Cave tibi, nam si nota illa diutius increverit, nunquam eluetur, & tu ipse vix poteris in bonam vulgi opinionem introrepere.

morepere. Nemo est parentum tuorum, quem tanta non pudeat turpitudinis. Et certè periculum est, nè turpissima tua vita desinat haberi in pretio. Vale.

## EPISTOLA CXV.

**P**ater tuus graviter & iniquo animo tulit, quod audiverit nullum esse tibi frequentius votum, quam ut uxorem ducas: nec dubito, quin pessime tibi vertat, nisi entarris qualicunq; viā irrepere ad demeritam ejus benevolentiam. Sed dic per deos omnes, undenam tibi incessit mutanda conditionis desiderium. Non ignoro multas esse in tua professione miseras; verum ha majoribus emolumentis pensantur & obliterantur. È à causâ ad te scribo, ut te à proposito divertam & absterram: certius enim quam tu video quantam facturus sis jacturam, si ab ejus mandato vel unguem latum recesseris. Vale.

## EPISTOLA CXVI.

**O**lim cum quid ad me scribebas, epistole tua legabantur palam, & sine ulla vitiis suspicione circumferebantur. Nunc verò cum quid scribis, manifestans error tertio quoque verbo deprehenditur. Quia in re homines non solum multa lectione exercitati, at etiam tenues, & obscuro loco nati te derident: nequa est quisquam aure adeò surda & jacenti, quin facile perspiciat & animadvertisat hanc inficiam. Timeo ne longa studiorum desuetudo hac barbarie se contaminaverit. Si velis redire ad intermissum interrupimusq; & interpolatum calorem, erit quod speremus

et non nihil profectum: as si dimitus insueveris huic  
negligentia, jačta est alia; nos de te omnino despera-  
mus. Vale.

## EPISTOLA CXVII.

**M**ulti & sapientia & autoritate prediti con-  
queruntur saper numero, de quibusdam sciolis  
ineptulisq; & diabolari bus grammaristis, qui pedibus  
( quod aiunt ) illatis ad sacrosanctas legum et Philo-  
sophie disciplinas divertunt, aut frequentibus audi-  
toriis palam profitentur; cum tamen nihil unquam  
bonarum literarum, nisi forte in transcurso, degusta-  
verint. Sunt etiam ( prob Jupiter ! ) qui Platonem le-  
gere velint, non vita ornanda, sed lingua orationisq;  
comende gratia: nec ut modestiores fiant, sed lepidi-  
ores. Utinam, utinam jactanticuli isti nebulones, ni-  
garum tenus docti, inniterentur vestigiis discipuloru-  
m Pythagora, quorum nemini prius licebat aut com-  
mentari, aut verba facere, quam factus esset erudi-  
tus silentio. Horum igitur periculo tibi magnopere  
cavendum est, ne consendas altiores disciplinas, qua-  
& ingenii & doctrinae captum longe exuperant.  
Vale.

## EPISTOLA CXVIII.

**D**oliu jampridem, atq; in dies ingravescit anima  
mei agritudo, quod universum patrimonium  
vix soto vertente anno prodegeris. Pater tuus non-  
quam minoris coenavit, quam decem aureis: nunquam  
minoris habicavit, quam decem millibus aureorum.  
Tamen ex eis sanctisq; opibus, quae reliquie moriens

vix supererat urens, aut scelitus lagena. Sed certè nūl  
mirum: vili enim vendidisti, quod magno emerat.  
Malitiae presenti stultitia te insimularunt: semper  
tibi patrocinatus sum: sed nōl deinceps expellere  
patrocinium meum, dum te videro immunitum.  
Vale.

## EPYSTOLA CXIX.

**V**ideris ex eorum esse numero, qui, cùm nihil re-  
fert, pudenter ubi verò pudendum est, sūnc eos des-  
erit pudor. Nudius quartus cùm insimulavimus re-igno-  
rantiæ, protinus demissæ fronde erubueristi. Ubi verò  
adulteria tua in medium protulimus, culpa tua pa-  
trocinari cœpisti; tantum abest, ut pænitentiæ ducere-  
ria. Miror quā fronde tot probrofas de te contame-  
lias perpeti possis. Bis ad subsellia iudicium tractus,  
extremā sc̄tissi fortuna, & ita decessisti: non quod in-  
nocens credereris, sed nōe judices pejerāsse diceren-  
tur. Cave nē divina ultio (quæ lento gradu ad vim-  
dictam suis procedit) ampliori exitio te reservet, tar-  
ditateq; supplicii gravitate compenset. Multo e-  
nīm fortuna parcit in panam: & quoniam sepe casus  
transit, aliquando invenis, ut inquit illo. Valo.

## EPYSTOLA CXX.

**F**rater tuus publicè profitetur & Eneidem Virgi-  
lii, magnā doctrina sua ostentatione: ut inā tam-  
to auditorum fructu & plausu. Non satis scio quam  
gratiam inde relaurus sit, nihilominus tanta est di-  
scipulorum nostrorum temporia ingratitudo, ut ubi pri-  
mum discesserunt à conspectu præceptorum, statim  
oblivii-

obliviscantur veteris beneficij, neque agnoscant per quos profecerint. Expertus & sciens loquor. Multi enim ex officina & umbraculis meis prodierunt, qui nunc me nihilo pluris estimant, quam porcarium, aut mulionem abjectissimum. Qui de ingratis bene merentur, hoc frugis referunt. Ceterum, quod me consulitis, an debeas aulicam sequi vitam; si me audis, immorare solita tua professioni, nec induas tibi aureas illas & fucatas compedes. Melior est enim libera paupertas, quam vel opulentissima servitus. Vale.

## EPISTOLA CXXI.

**C**um te objurgo, & impietatis insimulo, quod razzissime proficiscaris ad templum, culpam tuam excusas, causarissq; te esse podagricum. Eo morbo proxime atq; tu, aut etiam aquè (ut iuxta mecum ipse nosti) labore: neq; tamen mihi satisfacio, aut apud me conquiescere possum, quin tertio quodque die templum adeam, votivas preces Deo immolatus, persoluturus & oblatus. Nemo est aquè spernendus, quam qui pietatis obliuiscitur, & religionis. Amo te plurimum, nec hodie vivit quisquam mihi amicior ac tu. Nisi tamen prospexero te alio ingenio atque olim fuisti, fieri vix poterit quin amicitia nostra refrigescat & minuatur. Vale.

## EPISTOLA CXXII.

**V**erum est quod scribit Lucanus, Nescia plebs jenuna timere. Quoniam magna est rerum omnium penuria, & incredibilis annonacaritas, multi qui labore

bore & quaestu sua professionis queritare sibi victimum nequeunt, coguntur ad latrocinia & expilationes dividere, aut viatoribus infidias moliri: licet certò viuant se suspensum iri, si corripiantur. Sed quid faciū? fames est adeò intolerabilis, & malesuada, ut ad quodvis discriminem vita perferendum propellat. Ego & aliquot alii nuper ibamus rusticatum colligendi animi gratiā: vix aberamus à Lutetia iter quinque stadiorum, cùm ibi protinus quatuor sanguinarii grassatores, in dumis & vepribus delitescentes, in nos præter spem impetum fecerunt, animo malevolo & gladiatorio; quibus nisi intrepide & aperto Marte restitissemus, aëlum erat de nostra omnium vita: nec tamen usque adeò vitam tutari potuimus, quin unusquisque nostrum aliquod vulnus acceperit. Hoc innuit, eos non sat is prudenter sibi consulere, qui foras proficiuntur soli, nisi suprema quedam necessitas adurget. Vale.

## EPISTOLA CXXIII.

Incredibile videndi tui desiderium jampridem me tenuit, adeò ut nulla nox prætereat, quin imago tua oculis meis obversetur & obverret. Et si liceret citra ullum discriminem ad te commigrare, commigrarem protinus, viāmq; ipsam (quod aiunt) raptim devorarem. Sed multa sunt, qua ab hoc animi mei desiderio me remorantur & avocant. Nam praterquam quod agrè hodie, & difficulter vivitur ob magnam annonam caritatem, multi ubivis locorum reperiuntur milites, aut (ut verius dicam) grassatores. Literis tuis scire

Electa tuis scire optim, quoniam modo vivant ut  
fratres. Nam qui apud nos degunt, multis miseriis &  
calamitatibus obrvuntur. Et nisi dii immortales res  
nostrae clementias intueantur & custodiant, pericu-  
lum est, ne iniquissime nobiscum agat fortuna. Vale.

## EPISTOLA CXXIV.

**L**iberares hanc urbem magnâ face & perditorum  
hominum colluvio, si eos tecum foras duceres, qui  
nullo non die de nostro omnium interitu cogitent, &  
machinenent, atq; etiam corum saluti fortasse prossi-  
ceres. Nobiscum enim domum versari nequeunt, qui  
vite omnibus & cervicibus parant insidias. Et si qui  
forte fortunâ remanserint, observabuntur vigilans-  
tissime, multisq; praesidiis opprimentur, ne commovere  
se contra Rempublicam possint. Nemo te habet su-  
spectum conjurationis. Si alienus est animus tuus ab  
hominum expectatione, muta mentem: mihi crede.  
Etenim tenebris undiq; & luce clariora nobis erunt  
consilia tua omnia. Vale.

## EPISTOLA CXXV.

**Q**uod ad me tribus abhinc diebus missi  
pus, formosum sat's & elaboratum superne  
mihi visum est: ipsiusq; (ni fallor) grande aliquid  
proficitur, & inauditum. Vereor tamen, ne non sis  
ubique similis tui. Si me andis, cave ne quid  
facias Floraciano monstro simile, neve unum &  
alterum affuens pannum, ad intempestivas di-  
gressiones prodigaliter evageris. Lectores enim  
risum tenore nequeunt, cum quis ab ipso prin-  
cipio verbis sesquipedalibus ampullatur, domum  
remisse

remisso, & langueente paulatim style serpit humi. Sen-  
da breuitatis quam a maxima poteris diligentia, mo-  
do tamen propterea non sine obscurus. Caeue ab an-  
pulosis illis & confragosis dicti onibus, sed catenus,  
ut propterea nervi & animi non deficiant. Vale.

### EPISTOLA CXXVI.

**T**Antorū scelerum te notant omnes, ut si vera  
sint que de te passim predicanter, sperem te  
propediem damnatumiri capitū. Nemo est quem tua  
turpitudinis corruptissimaq; vita non pudeat: ubi ra-  
men tuae salutis quis te monet, verba sunt mortuo.  
Nihil mea refert satagere rerum tuarum: cūm ta-  
men reminiscor periculi cervicii tuae imminentis, non  
possim non misereri. Cūm ad iudicium subsellia pro-  
trahēris, tuorumque vitiorum accusabere, inficiare  
quantum voles, verba tua non habebunt fidem: pra-  
terea facillimum erit convincere: pridem enim  
facta tua turpissima omnibus innoterunt, & vene-  
runt in apricum. Vale.

### EPIST. CXXVII.

**P**ater tuus agrè sati & indignanter tulit, quod  
audiverit te bonam etatis partem contrivisse in  
humanis & politioribus liseris, in quibus nihil est  
omnino frugis, nullum penitus emolumentum; sed il-  
leclrices tantum, & velut quedam verborum mere-  
tricule, quæ nihil aliud profunt, quam aures titillant,  
& inebriant. Certius nōsti, quam ut moneri debes,  
quam cura sit domus vestra & supellex. Non est quod  
a patre amplissimas divicias tibi pollicente, nisi tua

unius industria tibi ipse fabrices fortunam. Quare, si sapi, converte animum ad alias artes. In his enim tibi nec seruit, nec motitur. Quod autem scribis de perduto quodam nebulone, qui passim tibi detrahit, vis audire quid sentiam? Bibe surdis auribus omnia ejus convicia, patere etiam si tuis oppedat naribus. Si enim velles eum retaliare & eadem repercutere maledicti periculum effet, ne insanum eum redderes, qui tantum desipit. Vale.

## EPISTOLA CXXVIII.

Pridie cum reduisti Lutetiā, putabas amicos omnes obviis ulnis tibi gratulaturos, tuumque adventum admodum plansibilem fore. Nihilominus nemo omnium repertus est, qui tibi arriserit; imò vero cachinnum sustulerunt omnes. Causam si percontari, non pudebit dicere. Eò te miseramus, ut bonis literis proficeres; quam tamen de te conceperamus opinionem, fecellisti. Semper enim porrectis (quod aiunt) dormivisti pedibus & in utramvis aurem, nec prima clementia didicisti. Si hoc feceris fiduciā nostri, erras haud dubiè, non enim movebimur tuis infortuniis, vel si fleveris sanguinem. Vale.

## EPISTOLA CXXIX.

Pollecebaris mihi mercedem amplissimam, si doctrinā meā ab ignorantia tenebris te educerem: non pepercī labori, docui te quantā maximā potui diligentia, adeò ut jam praelectore non indiges, possisq; (ut aiunt) nare sine cortice. Antea distulī mercedem meam reposcere, quod fortuna tua videretur mihi ex illo & modicā. Nunc verò opes tua creverunt, omnia

zibi

tibi suppetant ad votum, & virgulâ (quod fertur) divinâ. Quid igitur causa est, quam obrem non reponis beneficium? Arrogâsne tui unius virtuti, si quid in bonis literis profeceris? Ista tua ingratitudo non adeò esset intoleranda, si quam rerum patereris penuriam: at (ut jam dixi) habes omnia ex animi sententia, tu es velut bos apud acervum: metis ciera orationem, tirâque sementem. Non satis aperte video, quoniam modo culpe patrocinari possis. Vale.

## EPISTOLA CXXX.

**N**on parâm mihi displacevit, quod heri in quodam convivio juvenareris verbis impudicis, creparesque immunda & relatu turpissima. Sed tua ista entpa non omnino caret venia: purabas enim fortasse id ab omnibus laudatum iri, quod à quibusdam abjetissimis hominculis cicerisq; & fractâ nucis emptribas comprobâs ur. Diu satis despisiisti, mea quidem sententiâ: nunc tibi relinquendâ sunt nuces. Sudatis fateor non parum, priusquam priscum illam vivendi modum dedidiceris: at ubi desieris aliquandiu, nihil erit factus facilius. Vale.

## EPISTOLA CXXXI.

**M**onuiste frequentissimè, ut relicto studio poetico ad orationem solutam animum convertas: nam versus tui, quoiquot scribis, prodeunt invitâ (quod aiunt) Minerva, & Musis collactymantibus. Nihil est penitus frugis; nihil quod vel tantillum famâ tibi comparet; qui importius facis te publicam & communem vulgâ fabulam: adeò ut jam notissimus apud omnes

invaluerit rumor, te esse velut asinum ad lyram. Multo prudentius ageres, si tuo te pede metireris, nihilque non equum viribus tuis assumeres. Vale.

## EPISTOLA CXXXII.

**I**Nsolentiam tuam sat̄is ridere nequeo. Pater tuus parentesque omnes pauperrimi sunt, nudi tanquam ex matre (ut aperte nōsti) victum emendicant ostentatim, manum ad stipem porrigunt; paucis, non habent unde restim emant: Tu tamen loci natalis nullam penitus habens rationem, superbis non aliter, quām si essem rex tragicus. Cuius animi & capitistis tuis morbo quomodo possit occurri, non sat̄is video. Cūm enim viri prudentes rerum tuarum volunt satagere, & suadere quod factū sit utile, aures occludis, perinde ac si per te sat̄is saperes, essemque remotus ab omnī vitio. Non adeo vitiis tuis offenderemur, si paucā essent: at tam multa flagitiorum species vitam tuam contaminant, ut nullus relinqui possit venia locus. Vale.

## EPISTOLA CXXXIII.

**S**Emper de te bene merui, sperans te aliquando fore frugis hominem, censorēmque omnium: at spes omnis futura in te probitatis omnino adempta est. Nam (ut audio) bonam inventutis partem stolidè contrivisti, dilapidāstique universum patrimonium in alea, fritillis, & sphæristero. Si essem liber laborum, quād me nunc circumstant, & opprimunt, ad te quām cintissimē convolarem, viā ipsā (ut cum Sidonio loquar) devoratā, idque sum facturus, dum per occupationes licebit. Quōd si rem ita comperero, ut communio prædicat

dicat fama, scias animum meum fore multò remissiore, segniusque in tui amorem quam prius irritatum sis. Vale.

## EPISTOLA CXXXIV.

**C**um quid scripsisti, soles me adhibere judicem  
tuis operibus: at dum suadeo ut ambitiosare ci-  
das ornamenta, reddasque incidi quæ non bene orna-  
ta sunt & polita, mavis defendere delictum quam  
invertere. Propterea ames te & tua sine rivali, nul-  
lum enim verbum assumam ultrâ. Quod autem per-  
contaris, quid hic rerum agatur: Res creditu difficultis,  
& maximum risum tibi excitatura, novissimis  
diebus accidit. Lentulus, qui genialiter adeò & lu-  
xuriosè prius vivebat, quicquid omnia prodigebat per  
luxum, nunc avarus usque adeò factus est, ut inex-  
plebilis sit ejus cupiditas. Nunc quoniam non suspetit  
otium scribendi pluribus verbis; qui has ad te deferet  
literas, totum hominem suis coloribus graphicè de-  
pinget. Vale.

## EPISTOLA CXXXV.

**N**on parùm mihi displices, nec mihi tantum, at  
his omnibus qui tecum aliquando versati sunt,  
quod sis adeò prodigus verborum, ac in tuam ipsius  
laudem propensus & proclivis. Aute omnia pessimè  
audis, & magno probro tibi vertitur, quod palam te  
predices bellicosum. Comminaris egregie; verba tua  
nihil non Martis spirant; at si quis te aggrederetur,  
fugam protinus arriperes: totus animus tibi in pedes  
decideret. Quod qui norunt, temperare nequeunt à  
risu, cum andant has inanes de te gloriolas. Vale.

## EPISTOLA CXXXVI.

**N**on satis scio, quā causā ansicitiam contraxeris  
cum Cornelio Dolabella, aut unde frequens adeo  
familiaritas tibi sum perditissimo illo nebulone, &  
(quod aiunt) terrae intestino, intercesserit. Qui, ut a-  
perte nōsti, & patrimonio, & gentilitiis hereditatibus  
mulieratus est ob infinita flagitia, quibus ab ipsa jam  
tum infantia fuit innutritus. Corruptam adeo egit ju-  
ventutem, ut sapenumero ad subsellia judicū pertra-  
ctus esset, & in extremam stetisset fortunam, nisi pecu-  
niā se redemisset ab inquisitoribus. Ubi verò ad viri-  
lem pervenit etatem, nihil secundiore, imò verò dete-  
riore famā usus est. Unde nunc quoq; (ut planè vides)  
discedere è medio & (quāquam morbo quartano  
aggravante) per singulas noctes latebras commutare  
cogitur. Potuisset versari cum eo si libuisset: at sem-  
per ab ejus societate abstinui, licet quotidianis ferè  
precibus invitarer. Vale.

## EPISTOLA CXXXVII.

**Q**uod è patria Lutetia te contulisti, simul ad de-  
clinandam perditissimam quorundam nebulonū  
invidiam, qui te oderant, quiq; per jocum nonnunqā  
tibi comminabantur: partim, ut per otium & requiem  
Apollonio Miloni clarissimo dicendi magistro operā  
dares, factum tuum probo: Nihilominus velis nolis, re-  
deas oportet. Nam res vestræ domesticæ pessimè se ha-  
bent, & jam eunt pessum, nisi per te unum tanta ocr-  
curras calamitati. Turpissimum tibi esset in amico-  
rum discrimen decidere, patris præsertim, cui fortu-  
nas tuas omnes ipsāmque adeo vitam debes cum ani-  
ma. Vale.

EPI-

## EPISTOLA CXXXVIII.

**F**amiliaris ille tuus Gellius mortalium avarissimus dives est quidem, at ejus omnes divitiae ex occulto fænore creverant, & rapinis. Ut paucis omnia complectar, est bipedium omnium nequissimus, quosq; terra sustinet sceleratissimus, ut de Jugurtha scribit ille. Usq; adeò tamen hominem ipsum diligis, ut in ejus verba jurasse videaris. Si velis aurem commodare culturae, facile te divertam & revocabo: at si omnia privata autoritate velis agere, ego te relinquam, & missum faciam, ut adolescentem perditum, & mihi desperatum. Vale, & probè monentem sequere.

## EPISTOLA CXXXIX.

**N**ihil unquam tentavit aut molitus sum, quin optimates & ditiissimi quicq; frequentes & obstinati confluxerint ad resistendum mihi: nec unquam desierunt præpedire quicquid, quod mihi esse voluptiferum perspexerint. Proinde constitui in reliquum tempus abstinere curiā. Nam etiam lites illæ forentes macrum me faciebant, & extenuabant penitus. Præterea, quid amplius optandum est mihi, cui jam contigit abundè, quod ad vivendum laute satè est? Qui sunt inexplebiles, & nullum suis votis finem prescribunt, pauperrimi videntur, hisque multò infeliores, qui victum emendicant. Vale.

## EPISTOLA CXL.

**S**i fortuna ad animi votum mihi arrisisset, ab humili privatâq; conditione ad amplissimos honores potuisse perversire. Nam populi multitudo semper mihi favit, & ad me confluxit ultrò, operam suam om-

ni in re promittens. Sunt divites adversarios & oppugnatores se praesiterant. Quorum decreto ut primum compresi paratos esse, qui vi ac armis me corriperant, sententia mutata pro temporum conditione quietus sum. Erat in manu mea terrorum maximum eis injecere: at si hoc fecisset, incredibilis inuidia me in posterum mansisset. Vale.

## EPISTOLA CXLI.

**C**ornelius, quocum tibi familiaris est & frequens consuetudo, nuper tractus fuisset in carcerem, nisi sponsorum interventus se a creditoribus redemisset. Qui, ut eum eriperent, suas omnes fortunas, ipsam & adeo vitam tam tota supellestile voluerunt oppugnare. Heri tamen abiit per posticum furtim, & insalutato quidem hospite. Incertum metuere novi discriminis, an quod maturius subveniret imploranti patri, qui in repentinum quendam morbum fertur incidisse. Porro frater tuus apud omnes suspectus habetur cuiusdam homicidii: propterea sicubi gentium tibi occurret, dic ei tacite & in aurem, ut maturè sibi caveat. Nam si corripitur, nullis precibus, quamlibet importunis, consequi poterit, ut legibus solvatur in homicidas constitutis. Dic salutem meo nomine nostris amicis: atque etiam siquà ratione fieri possit, reconcilia me patri, mihi irato, quod literis ejus cunctantius paulò responderim. Vale.

## EPISTOLA CXLII.

**O**mnia tibi contigerunt ex animi sententia: idq; adeo, ut nihil majus queam vovere. Unum est tamen

tamen in quo non usq; quaq; mibi places, quòd interim  
excrucies te ipsum. Si fomenta ista curarum posses re-  
linquere, viveres multò dñctius. Nihil enim est, quod  
magis hominis vitam imminuat, quam moleste illa  
animi agitadines. Propterea da operam, ut medearis  
& occurras huic malo. Ante omnia cave, nè adeò im-  
moriaris lucro, ut propterea nolis te quandoq; labora-  
surripere. Nam nihil est in rerum natura, quod ex-  
emplo dierum ac noctium alternas vices feriarum  
quandoq; non desideret. Vale.

## EPISTOLA CXLIII.

**A**dmiror ingenium tuum, atque etiam plurimè  
facio paratam tuam in scribendo celeritatem,  
quòd priusquam vestigio pedem educas, multos sub  
manu versus evomas, instar illius Chrysippi, cuius me-  
minit Valerius. Hoc tamen non èd valeat, ut protinus  
eventilare debeas, qua raptim adeò & tumultuariè  
componis. Nam quòd queq; res est acceleratio, èd mi-  
nus perfecta: contrà vero, qui lentius incrementum  
fuscipit, èd quoq; tardius definit. Salutem nomine  
Hermodotum, cùmq; divertas, nè à scholastica vita ad  
aulicam se convertat. Principes isti sunt admodum li-  
berales & prodigi verborum, sussq; famulis montes  
& maria promittant, ac verborum inducans credul-  
itatem. At ubi diu satès eorum opera usi sunt, verba  
emittunt pro forma. Vale.

## EPISTOLA CXLIV.

**N**on paràm mibi dislices, nec mibi tantum, ac  
omnibus etiam quibuscum aliquando fuis tibi  
frequens & familiaris consuetudo, quod innamquemq;  
cri-

criminis, & palam vituperes: cum tamen hodie sceleratior te vivat nemo. Consultius multò & prudenter ageres, si tuam ipsius carperes vitam. Nam (ut in Salustum scribit Cicero) carere debet omni vitio, qui in alterum dicere est paratus. Fateor neminem esse mortalium, qui omnibus horis sapiat. Nihilominus intolerabile est, cum quis pergit male semper agere. Ceterum scis quid in aurem tibi nuper dixerim. Laboras quodam vitio arcano, & paucis cognito: a quo nisi desuescas, tandem veniet in lucem. Veritas enim filia est temporis, & dies omnia revelat: Neque est quicquam tam arcanum, quin aliquando eventiletur, & e tenebris prodeat in apricum. Vale.

## PISTOLA CXLV.

**E**ram vegetis viribus & expedito corpore, priusquam ad perdiscendas literas animum appulisset, nihil penitus dolebat mihi: at nocturna lucubrations usque adeò me attenuarunt & confecerunt, ut pedibus infirmis subsistere nequeam. Desinas ergo mirari, si agrave & invitus ferè repetto ludum literarium. Nam quotiescumque illuc redeo, videre video locum mœroris & tristitiae plenum, & quandam (ut aiunt) Trophonii speluncam. Præterea, toto ferè triennio oleum & operam lusi. Nam dedi operam semi-tario cuidam & pœnitendo magistello, sub quo parum aut nihil omnino profeci: quod tamen negligentia mee non est adscribendum, at potius ejus ignorantiae. Erat enim plane rufus & illiteratus, nec unquam bonas literas ne à limine quidem salutaverat. Ut finiam, universam

versam ejus doctrinam vitiōsā nūce non emerem.  
Vale.

## EPISTOLA CXLVI.

**M**irantur nonnulli, vitam rusticam tantis à commendari laudibus, & (quod aiunt) ad cœlum ferris: qui si cognoscerent, quantum sit in ea voluptatis, relictis urbibus vellent rusticari. Vivo in primis convenienter natura: nihil est quod divellat mihi somnum, nihil quod studium interpellet. Sed fac nobis rusticis non multum esse divitiarum: quid inde? Num tamen propterea damnum certius aut propriis medullis accipimus, quam vel maximè nummati? Vos urbani, & qui servitis divitibus, generaliter quidem & laetè vivitis: at caretis libertate, quam omnibus Arabum divitiis longè præpono: perpetuam servitis servitatem: vobis observandum est quid domini digito crepant. Si vobiscum immater & centauricè loquantur, surdis auribus perferenda sunt omnes contumelia, nec licet hiscere præmetu. Nolim te incastigatum relinquere: nam videbis mihi attentior ad rem quam satis est. Quod autem dicis, me quibusdā ridiculum esse, & contemptibilem ob meam istam penuriam & paupertatem, non verterim manum. Si perconteris, ut valeo, sunt lata omnia, excepto quod durum est mihi, tamā in carcere fructu jucundissimæ consuetudinis. Vale.

## EPISTOLA CXLVII.

**O**peram meam, ipsamque adeò pecuniam tibi puerο gratuitam semper contuli, nec minore studio

studio adulterum prosecutus sum. Non memini me unquam abrogasse tuis mandatis. Si quid in me beneficium contuleris, abunde, aut etiam cum fænore rependi. Proprietary finem facias tuis calumniis, neque pergas me fraudulentum & impostorem dicere. Nemo est omnium, qui non fateatur me hominem apertum, sine furo, & extra omnem doli suspicionem. Et si facultas mea sufficeret ad sublevandam & resarcendam istam tuam penuriam, faceres adhuc periculum manifestius amoris erga te mei: at paupertas tua major est multò quam quæ opibus meis sublevari possit. Eque boniq; consulas hec mea verba: nam aliorum tendunt, quam ut bilem & stomachum tibi moveant. Vale.

## EPISTOLA CXLVIII.

**F**ALLERIS plurimum, si quid expectas gloriae ex opere quod in lucem nuper edidisti: nam præter plurima (que deprehenduntur passim) errata, peccata in ipso quoque operis ingressu, & insulsa adeo, ut nullus pateat excusationi locus. Fefellisti plurimum quam de te ceperant omnes expectationem. Publicus erat rumor, te jam in literis abunde promovisse; at res longè aliter se habet, ut video. Si animus tuus aspirat ad divitias, te oportet consultius rerum tuarum satagere. Hac enim viâ non pervenitur ad honores & magistratus. Si me audis, dissimile ab antiqua illa morum consuetudine. Vale.

## EPISTOLA CXLIX.

**C**um culpa impunitas, & liberior peccandi licentia, atque etiam levitas pena augere soleant via; non constitui in delictis vestris connivere. Si boni eritis, amabo vos unicè, nulli rei magis studebo, quam utilitati vestra: & quamdiu pecunia mibi suspetent, non permittam vobis decesse quicquam. Contrà verò, si post habitâ virtute divertatis ad corruptissimos mores, & degeneretis à parentibus, quorum inculpatissima fuit vita, angebo penas facinorum: tantum abest ut eas imminuere velim. Si desidereris proficere in schola mea, foras aperta sunt. Nullum penitus laborem detrecto, dummodo videamus vos benevolas, & animo in me propenso. Ut spero, non pigebit vos mea doctrina: non ( quod de Isocrate fersur ) innumeris linguis Latina principes ex meo ludo literario, tanquam ex equo Trojano, prodierunt. Nemo vestrum propter adultam jam etatem debet erubescere, quo minus proficiat. Nam & Cato jam octogenarius operam dedit literis Gracis. Et parentis eloquentia Cicero post amplissimos in Republica magistratus, adhuc se dedit recoquendum Apollonio Adiloni, clarissimo tunc discendi magistro. Valete.

Ad

AD LECTOREM.

Abes, candidissime Lector, Textoris, viri  
per paucorum hominum, aliquot episto-  
las non vulgaris eruditionis. Quem si fa-  
ste diutiū nobis servāssent in columnem,  
ausim vel invidiā teste, aut ~~omo~~ judice conten-  
dere, ceteros omnes nostre tempestatis homines  
multis fuisse parasangis præcessurum, multisque  
præcursorum stadiis. Sed quid facias? sic unum-  
quemque sua manent fata. Stat Parcarum con-  
stans ordo & invariabilis. Supereft, Lector optime,  
ut mortuo, seu potius ē morte ad vitam vocato be-  
ne preceris, mortuum petulantissimā non insecteris  
linguā, si vētā honestas juxta & pietas mortuū  
lēdere.

TETRASTICHON AD

quendam pium Lectorem.

Quid tantis luges lacrymis, cur impia olamas

Nunquam Textorem sic perisse putas?

Num clausā quem condunt sydera sorte?

Dum Textoris molliter ossa cubant.

b.A.



81

1000